

Ιδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Η Ελληνική Οικονομία

3/07

Τριμηνιαία Έκθεση

Αρ. Τεύχους 49, Σεπτέμβριος 2007

Χορηγός **SIEMENS**

Οι Συγγραφείς

Η ανάλυση της πορείας της Ελληνικής Οικονομίας αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας των Ερευνητών του IOBE. Τα κείμενα αυτά είναι ανυπόγραφα και οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν τη συνισταμένη των διαφόρων αντιλήψεων και απόψεων. Επίσης, οι απόψεις που εκφράζονται εδώ δεν ανταποκρίνονται κατ' ανάγκη προς αυτές των οργανισμών που υποστηρίζουν, χρηματοδοτούν ή συνεργάζονται με το Ίδρυμα. Η ανάλυση στην παρούσα Έκθεση βασίζεται σε στοιχεία που ήταν διαθέσιμα μέχρι 31/08/2007.

Το IOBE

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωνικής ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε με σκοπό να προωθή την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής

Χορηγός

SIEMENS

Copyright © 2007 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

ISSN 1106 - 4315

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Τσάμη Καρατάση 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ. (+30210 9211200-10), Fax:(+30210 9233977)
<http://www.iobe.gr>

Περιεχόμενα

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	9
---------------------------------------	----------

1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	
Μια νέα προοπτική.....	13

1. Διατήρηση Υψηλών Ρυθμών Ανάπτυξης	13
2. Η Οικονομική Πολιτική	16
2.1 Οι διαρθρωτικές αλλαγές	16
2.2 Οι φορολογικές αλλαγές	17
2.3 Η δημοσιονομική προσαρμογή	18
3. Μια Νέα Οικονομική Πολιτική	20
α) Δημοσιονομική προσαρμογή	21
β) Αποτελεσματικό Κράτος.....	23
γ) Το ασφαλιστικό σύστημα.....	23
δ) Η αντιμετώπιση των καταστροφών.....	24

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	27
--------------------------------------	-----------

2.1 Τάσεις και Προοπτικές της Διεθνούς Οικονομίας.....	27
Το Παγκόσμιο Περιβάλλον	27
Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης.....	32
2.2 Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα	36
Α) Οικονομικό Κλίμα.....	36
Β) Οικονομική και Διαρθρωτική Πολιτική	40
Γ) Πορεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού 2007 (α' εξάμηνο)	42

3. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	45
---	-----------

3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις	45
Οικονομική Δραστηριότητα το 2007	45
Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές	46
3.2 Εξελίξεις και Προοπτικές στη Βιομηχανία	48
Παραγωγή.....	48
3.3 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας	51
3.4 Απασχόληση - Ανεργία	54
3.5 Τιμές Καταναλωτή	59
Εξελίξεις κατά το 2007	59
Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις	62
3.6 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών	64
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	64
Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	65
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	67

4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ.....	69
--	-----------

Πίνακες

Πίνακας 1.1	Ρυθμός ανάπτυξης (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές)	14
Πίνακας 1.2	Πραγματική σύγκλιση (Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, PPS).....	15
Πίνακας 1.3	Δημοσιονομικές εξελίξεις την περίοδο 2003-2008	20
Πίνακας 2.1	Διεθνές Περιβάλλον – Ευρωπαϊκή Επιτροπή (<i>ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές</i>).....	27
Πίνακας 2.2	Διεθνές Περιβάλλον – Εκτιμήσεις ΟΟΣΑ (<i>ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές</i>).....	30
Πίνακας 2.3	IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (<i>Δείκτες, 1995=100</i>).....	30
Πίνακας 2.4	IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (<i>Δείκτης, 1995=100</i>).....	33
Πίνακας 2.5	Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ27, Ευρωζώνη (<i>ετήσιες % μεταβολές</i>).....	33
Πίνακας 2.6	Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR.....	35
Πίνακας 2.7	IFO - Εκτιμήσεις για την οικονομία της Ευρωζώνης (<i>Δείκτες, 1995=100</i>).....	35
Πίνακας 2.8	Βραχυχρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας.....	37
Πίνακας 3.1	Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών –Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί (<i>προσωρινά αποτελέσματα, σταθερές τιμές 1995</i>).....	46
Πίνακας 3.2	Προβλέψεις για επιλεγμένους δείκτες (<i>σε σταθερές αγοραίες τιμές, ετήσιες % μεταβολές</i>).....	48
Πίνακας 3.3	Εξαγωγές (σε εκατ. ευρώ), προσωρινά στοιχεία	53
Πίνακας 3.4	Πληθυσμός (σε χιλιάδες) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης (2004-2006 ανά τρίμηνο)	55
Πίνακας 3.5	Προσωρινό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (εκατ. €)	66

Διαγράμματα

Διάγραμμα 2.1	Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR.....	34
Διάγραμμα 2.2	Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία, 1990-2006=100).....	36
Διάγραμμα 2.3	Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών ¹	38
Διάγραμμα 2.4	Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (<i>εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία</i>).....	41
Διάγραμμα 3.1	Όγκος Λιανικού Εμπορίου και Επιχειρηματικές Προσδοκίες	47
Διάγραμμα 3.2	Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στη Μεταποίηση (2000=100), % μεταβολή με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.....	49
Διάγραμμα 3.3	Επίπεδο Αποθεμάτων και Παραγγελιών στη Βιομηχανία (διαφορά % θετικών αρνητικών απαντήσεων)	50
Διάγραμμα 3.4	Προσκόμματα στην παραγωγική δραστηριότητα (% επιχειρήσεων).....	50
Διάγραμμα 3.5	Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού	51
Διάγραμμα 3.6	Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανέργων στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού	56
Διάγραμμα 3.7	Προβλέψεις για την απασχόληση (διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων)	58
Διάγραμμα 3.8	Εξέλιξη πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές).....	60
Διάγραμμα 3.9	Εξέλιξη δομικού πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)	60
Διάγραμμα 3.10	Συμβολή των Καυσίμων στη διαμόρφωση του πληθωρισμού (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)	61
Διάγραμμα 3.11	Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδας και ΕΕ-25 (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)	61
Διάγραμμα 3.12	Προβλέψεις για τις Τιμές Προϊόντων και Υπηρεσιών(διαφορά % θετικών – αρνητικών απαντήσεων)	64

Πίνακες Παραρτήματος

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.....	70
ΜΕΡΟΣ Α (συνοπτική λίστα διαρθρωτικών δεικτών)	71
I-A. Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες	73
I-1a. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (μονάδες αγοραστικής δύναμης, PPS, E.E-25=100)	73
I-2a. Παραγωγικότητα Εργασίας ανά Απασχολούμενο Άτομο (ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης,(EE-25=100) PPS,/ αριθμό εργαζομένων)	74
II-A. Απασχόληση	75
II-1a. Ποσοστό Απασχόλησης (% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)	75
II-2a. Ποσοστό Απασχόλησης Ατόμων Ηλικίας 55-64 ετών (% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 55-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)	76
III-A. Καινοτομία και Έρευνα.....	77
III-1a. Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) (% του ΑΕΠ)	77
III-2a. Επίπεδο Μόρφωσης Ατόμων Ηλικίας 20-24 ετών (% πληθυσμού 20-24 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	78
IV-A. Οικονομική Αναδιάρθρωση	79
IV-1a. Συγκριτικά Επίπεδα Τιμών (ιδιωτική τελική κατανάλωση, συμπεριλαμβάνονται οι έμμεσοι φόροι EE-25=100)	79
IV-2a. Επιχειρηματικές Επενδύσεις (ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ιδιωτικών επιχειρήσεων ως % του ΑΕΠ)	80
V-A. Κοινωνική Συνοχή	81
V-1a. Ποσοστό Πληθυσμού στο Όριο της Φτώχειας (% ατόμων με διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος)	81
V-2a. Διασπορά Ποσοστών Συνολικής Απασχόλησης ανά Περιφέρεια (Συντελεστής διασποράς ποσοστών απασχόλησης μεταξύ περιφερειών της κάθε χώρας, NUTS 2)	82
V-3a. Ποσοστό Μακροχρόνιας Ανεργίας (% των ανέργων άνω των 12 μηνών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού)	83
VI-A. Περιβάλλον.....	84
VI-1a. Εκπομπές Αερίων που σχετίζονται με το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου (ποσοστιαία μεταβολή από το έτος βάσης ως προς τους στόχους του Κιότο, σε ισοδύναμα CO ₂)	84
VI-2a. Ενεργειακή Ένταση της Οικονομίας (ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας ως προς ΑΕΠ (σταθερές τιμές 1995), kilogram ισοδύναμου πετρελαίου (kgoe) ανά 1000€).....	85
VI-3a. Όγκος Μεταφερόμενων Εμπορευμάτων (ως προς του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές 1995, σε τόνους ανά χλμ, Δείκτης 1995=100).....	86

ΜΕΡΟΣ Β (άλλοι διαρθρωτικοί δείκτες)	87
I-B. Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες	89
I-1β. Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 1995 (% μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο έτος)	89
I-2β. Μεταβολή της Απασχόλησης (ετήσια μεταβολή της συνολικής απασχόλησης)	90
I-3β. Πληθωρισμός (ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Εν.Δ.Τ.Κ)	91
I-4β. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	92
I-5β. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	93
II-B. Απασχόληση	94
II-1β. Ποσοστό Ανεργίας (άνεργοι ως μερίδιο του εργατικού δυναμικού).....	94
II-2β. Δια Βίου Εκπαίδευση (% πληθυσμού 25-64 ετών που συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)	95
III-B. Καινοτομία και Έρευνα.....	96
III-1β. Δημόσιες Δαπάνες για Εκπαίδευση (% του ΑΕΠ)	96
III-2β. Πρόσβασης στο Διαδίκτυο (Νοικοκυριά) (% των νοικοκυριών που έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο).....	97
III-3β. Δαπάνες για Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (IT) (% του ΑΕΠ)	98
IV-B. Οικονομική Αναδιάρθρωση	99
IV-1β. Τιμές Τηλεπικοινωνιών, 2005 (ευρώ/10 λεπτά συνομιλίας).....	99
IV-2β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Βιομηχανική χρήση) (σε ευρώ ανά kWh).....	100
IV-3β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Νοικοκυριά) (σε ευρώ ανά kWh)	101
IV-4β. Αξία Κρατικών Προμηθειών, για τις οποίες έχει γίνει δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε (% του ΑΕΠ)	102
IV-5β. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (μέση αξία εισροών και εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ επί 100)	103
V-B. Κοινωνική Συνοχή	104
V-1β. Κατανομή Εισοδήματος (Δείκτης του συνολικού εισοδήματος του 20% του πληθυσμού που αμείβεται με υψηλά εισοδήματα ως προς το 20% του πληθυσμού που αμείβεται με χαμηλά εισοδήματα)	104
V-2β. Άτομα με Επίπεδο Μόρφωσης μέχρι και Γυμνάσιο (δευτεροβάθμια) χωρίς περαιτέρω Εκπαίδευσή ή Κατάρτιση (ως % πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών με χαμηλή δευτεροβάθμια και δεν είναι σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης).....	105

Η έκδοση αυτή αποτελεί την 3^η τριμηνιαία έκθεση του IOBE για το 2007. Όπως γίνεται συνήθως σε κάθε έκθεση, έτσι και στην παρούσα, αναλύονται οι πρόσφατες εξελίξεις της ελληνικής οικονομίας βάσει των τελευταίων στοιχείων. Στην παρούσα συγκυρία ωστόσο, κρίθηκε απαραίτητο να προταχθεί μια σύντομη επισκόπηση των εξελίξεων των τελευταίων ετών, να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα των οικονομικών πολιτικών που ασκήθηκαν και να αναδειχθούν οι προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής για τη νέα Κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές της 16^{ης} Σεπτεμβρίου. Στην επισκόπηση που ακολουθεί συνοψίζονται τα κύρια σημεία της ανάλυσης του IOBE, και το πλήρες κείμενο αποτελεί το πρώτο κεφάλαιο της παρούσας έκδοσης.

Η Ελλάδα σε ταχεία ανάπτυξη

Την τελευταία δεκαετία η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς. Για να προσεγγίσουμε όμως στο ορατό μέλλον το μέσο βιοτικό επίπεδο της ΕΕ-15 η ελληνική οικονομία θα πρέπει να αναπτύσσεται τα επόμενα χρόνια με ετήσιους ρυθμούς που θα είναι περίπου διπλάσιοι από τους αντίστοιχους της ΕΕ-15. Αν συνεπώς εθνική επιλογή είναι η πραγματική σύγκλιση με την Ευρώπη, τότε η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης είναι κυρίαρχη εθνική προτεραιότητα.

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας προϋπόθεση για τη συνέχιση της ανόδου

Σε μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική δημιουργούνται σοβαρές αβεβαιότητες για τη διατηρησιμότητα της ανάπτυξης: για να διασφαλισθούν οι ταχείς ρυθμοί ανόδου που απαιτούνται δεν αρκεί η εγχώρια ζήτηση, η οποία μέχρι σήμερα στηρίζει την άνοδο και είναι ενδεχόμενο να αποδυναμωθεί. Χρειάζεται σταδιακή και σταθερή μετατόπιση της βαρύτητας στην προσφορά, δηλαδή στη διεύρυνση της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας να παράγει διεθνώς ανταγωνιστικά προϊόντα. Τα όσα έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα είναι σημαντικά, αλλά δεν αρκούν. Όσο η ελληνική οικονομία θα εκτίθεται εντονότερα στο διεθνή ανταγωνισμό, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ανάγκη για την παραγωγή νέων, ποιοτικών και ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Θετική η επίπτωση της οικονομικής πολιτικής αλλά και καθυστερήσεις

Στην πρόσφατη περίοδο η οικονομική πολιτική είχε θετική επίπτωση στην ανάπτυξη. Η πρόοδος ήταν εμφανής, στον τομέα της δημοσιονομικής προσαρμογής, με τον περιορισμό του ελλείμματος κάτω του 3% του ΑΕΠ και την έξοδο από τη διαδικασία επιτήρησης. Στον τομέα των μεταρρυθμίσεων τα σοβαρότερα ζητήματα έχουν μεν

τεθεί και κωδικοποιηθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, η υλοποίηση όμως κάποιων απ' αυτά καθυστερεί, με κυριότερο τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Δημόσιου Τομέα και της Δημόσιας Διοίκησης.

Ειδικότερα στον τομέα των **διαρθρωτικών αλλαγών** υπήρξαν σημαντικές θεσμικές και νομοθετικές παρεμβάσεις (νέος Αναπτυξιακός Νόμος, ΣΔΙΤ, αποκρατικοποιήσεις, κ.α). Οι εξελίξεις αυτές συνέβαλαν οπωσδήποτε στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την άνοδο του επιχειρηματικού κλίματος.

Από την άλλη πλευρά ωστόσο υπήρξαν καθυστερήσεις και διστακτική πρόοδος σε τομείς όπως:

α) το Κράτος και τη Δημόσια Διοίκηση, η λειτουργία των οποίων εξακολουθεί να μην προσφέρει ικανοποιητικές υπηρεσίες στους πολίτες και να δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην επιχειρηματική δραστηριότητα.

β) το Ασφαλιστικό Σύστημα, η συνολική αναμόρφωση του οποίου κρίνεται από όλους ως αναγκαία, αλλά αναβάλλεται συνεχώς

γ) η αναποτελεσματική προσπάθεια για μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος.

Στον **δημοσιονομικό τομέα** εκτιμάται ότι οι αλλαγές στους φορολογικούς συντελεστές ενίσχυσαν την οικονομική δραστηριό-

τητα και την ανάπτυξη. Η θετική συμβολή του φορολογικού συστήματος στην ανάπτυξη θα μπορούσε όμως να είναι σημαντικά ισχυρότερη, αν οι αλλαγές αυτές είχαν συνοδευτεί με ουσιώδη πρόοδο στην αναμόρφωση του συστήματος με στόχο την αποτελεσματικότητα, την απλοποίηση, τη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και τον περιορισμό του κόστους λειτουργίας του.

Όσον αφορά στη δημοσιονομική προσαρμογή παρά την ουσιαστική μείωση του ελλείμματος, η δημοσιονομική κατάσταση παραμένει εύθραυστη και απαιτεί ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια για να μπορέσει η χώρα να μπει σε σταθερά διατηρήσιμη τροχιά μείωσης του ελλείμματος και δημιουργίας πλεονασμάτων, που θα επιτρέψουν την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του μεγάλου δημόσιου χρέους.

Η εκλογή νέας Κυβέρνησης ευκαιρία για μια νέα οικονομική πολιτική

Ο σχηματισμός νέας κυβέρνησης μετά τις εκλογές της 16^{ης} Σεπτεμβρίου, δίνει τη δυνατότητα για την υιοθέτηση μιας οικονομικής πολιτικής, που θα λαμβάνει υπόψη τις μεσοπρόθεσμες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, θα προβλέπει και θα σχεδιάζει, περιορίζοντας στο ελάχιστο δυνατό τις παρεμβάσεις που επηρεάζονται έντονα από οικονομικές και πολιτικές συγκυρίες. Η νωπή λαϊκή εντολή δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την άσκηση μιας πολιτικής με μεγαλύτερο βαθμό ελευθερίας έναντι του πολιτικού κόστους τόσο, για την κυβέρνηση όσο και για την αντιπολίτευση. Αυτό

διευκολύνει την αναζήτηση κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης που είναι απολύτως απαραίτητη για την προώθηση κρίσιμων ζητημάτων, όπως το Ασφαλιστικό, η Αναμόρφωση του Κράτους και η Παιδεία.

Η εκλογή της νέας Κυβέρνησης αποτελεί ευκαιρία για μια νέα οικονομική πολιτική, που θα απομακρυνθεί από τα στερεότυπα του παρελθόντος και θα υλοποιήσει τη βούληση της κοινωνίας για μεταρρυθμίσεις.

Η οικονομική πολιτική για να είναι πιο αποτελεσματική πρέπει να αποκτήσει αποφασιστικότητα, συνέχεια, συνέπεια και διαχειριστική επάρκεια για να προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις που καθυστερούν. Η πειστική κατάδειξη των ωφελειών που θα προκύψουν για το κοινωνικό σύνολο από τις μεταρρυθμίσεις αυτές μπορεί να υπερνικήσει τις αντιδράσεις και να εξασφαλίσει την κοινωνική κατάφαση που είναι απαραίτητη για την επιτυχία της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

Ταχύτερη δημοσιονομική προσαρμογή

Η δημοσιονομική προσαρμογή πρέπει να συνεχισθεί με εντονότερους ρυθμούς και να στηριχθεί σ' ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης που θα περιλαμβάνει:

1^{ov}. Την αύξηση των **εσόδων** η οποία πρέπει να προέλθει από διεύρυνση της φορολογικής βάσης, καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και ένταξη παραοικονομι-

κών δραστηριοτήτων στην οικονομία. Προϋποθέσεις για αυτό είναι:

- Η μεταρρύθμιση, απλοποίηση και κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας.
- Η μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης, με εκσυγχρονισμό των μηχανισμών συλλογής των φόρων και περιορισμό του κόστους τους.
- Η εμπέδωση κλίματος εμπιστοσύνης και συνέπειας απέναντι στο φορολογικό σύστημα με κατάργηση των φορολογικών αμνησιών.

2^{ov}. Τη μείωση των δαπανών και κυρίως αύξηση της αποτελεσματικότητας της με μέτρα μόνιμου χαρακτήρα όπως:

- Κατάρτιση Προϋπολογισμών με χρονικό ορίζοντα μεγαλύτερο του έτους.
- Αξιολόγηση σε μακροχρόνια βάση όχι μόνο της νομιμότητας αλλά της σκοπιμότητας και αποτελεσματικότητας των δαπανών.
- Πλήρης διαφάνεια για όλους τους λογαριασμούς του Δημοσίου.
- Θεσμοθέτηση διαδικασιών ουσιαστικής σύγκρισης των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων κάθε έτους με τον αντίστοιχο Προϋπολογισμό.
- Καθιέρωση διαδικασιών ελέγχου των οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αποτελεσματικό Κράτος

Το ερώτημα αν χρειαζόμαστε μικρότερο ή μεγαλύτερο Κράτος είναι πλέον παρωχημένο. Εκείνο που χρειαζόμαστε στις σημε-

ρινές συνθήκες είναι ένα πιο αποτελεσματικό Κράτος, ένα Κράτος δηλαδή που θα μεγιστοποιεί τις αποδόσεις των τεράστιων πόρων που διαχειρίζεται προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Ένα Κράτος που θα κρίνεται από τη διαχειριστική του επάρκεια και την αποτελεσματικότητα.

Οι προτάσεις του IOBE για το Κράτος που έχουν διατυπωθεί από το 2006 αφορούν:

- Την εκκαθάριση και απλοποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας και τη βελτίωση της ποιότητας των νόμων.
- Την αποτελεσματικότερη ρυθμιστική-επιτελική δραστηριότητα του Κράτους.
- Τη δημιουργία Δημόσιας Διοίκησης που θα είναι αποδοτικότερη σε λειτουργία, απλούστερη στις διαδικασίες, αξιοκρατική στη στελέχωση και αποτελεσματικότερη στην εφαρμογή των πολιτικών.
- Τη βελτίωση της λειτουργίας των ΔΕΚΟ και των υπηρεσιών του Κοινωνικού Κράτους.

Ώριμο το αίτημα για μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος

Ο διάλογος για τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος πρέπει να είναι πλήρης, αποτελεσματικός και ταχύς. Ο διάλογος ωστόσο δεν θα πρέπει να αποκλείσει τη λήψη άμεσων μέτρων που στηρίζονται στην κείμενη νομοθεσία και δεν προϋποθέτουν αλλαγές των παραμέτρων του συστήματος για τις οποίες θα αποφασίσει ο κοινωνικός διάλογος.

Σχέδιο για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των πυροπαθών περιοχών

Η ανασυγκρότηση πρέπει να στηριχθεί σ' ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης. Κεντρική επιδίωξη δεν μπορεί να είναι η επαναφορά στην προ τις καταστροφές κατάσταση, αλλά ένας νέος δρόμος ταχύτερης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης.

1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μια νέα προοπτική

1. Διατήρηση Υψηλών Ρυθμών Ανάπτυξης

Η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται την τελευταία δεκαετία με ετήσιους ρυθμούς που κυμαίνονται περί το 4%. Η δυναμική της ανόδου περιορίστηκε κάπως το 2005 –μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες- η επιβράδυνση όμως ήταν πολύ μικρότερη από την αναμενόμενη και τον επόμενο χρόνο η άνοδος υπερέβη πάλι το 4%, ενώ ανάλογος ρυθμός προβλέπεται και για το 2007.

Σε σύγκριση με την ΕΕ-15 η ελληνική ανάπτυξη ήταν σαφώς ταχύτερη όλη την τελευταία δεκαετία (Πίνακας 1.1), με αποτέλεσμα την σύγκλιση του κατά κεφαλήν εισοδήματος της Ελλάδας με τον μέσο όρο της ΕΕ-15: Το 1997 το ελληνικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ ήταν το 65,7% του μέσου όρου της ΕΕ-15 και το 2007 υπολογίζεται περί το 82% (Πίνακας 1.2). Σημειώνεται ωστόσο ότι από το 2006 επιταχύνεται η άνοδος των ευρωπαϊκών οικονομιών με αποτέλεσμα να περιορίζεται η διαφορά ρυθμών ανάπτυξης Ελλάδας-ΕΕ.-15. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί σε ένα βασικό συμπέρασμα:

Για να προσεγγίσουμε στο ορατό μέλλον το μέσο βιοτικό επίπεδο της ΕΕ-15 η ελληνική οικονομία θα πρέπει να αναπτύσσεται τα επόμενα χρόνια με ετήσιους ρυθμούς που θα είναι περίπου διπλάσιοι από τους αντίστοιχους της ΕΕ-15. Αν συνεπώς εθνική επιλογή είναι η πραγματική σύγκλιση με την Ευρώπη, τότε η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης είναι κυρίαρχη εθνική προτεραιότητα.

Η πρόβλεψη ότι η ταχεία ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας θα συνεχισθεί αδιατάρακτη μετά το 2007 και, κυρίως, ότι θα είναι αισθητά ταχύτερη από εκείνη της Ευρώπης, υπόκειται σε ισχυρές αβεβαιότητες, για τους ακόλουθους λόγους:

^{1ο}. Οι μακροοικονομικοί παράγοντες που τροφοδότησαν την ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια είναι συγκυριακοί και συνδέονται κυρίως με την ένταξη στην ευρωζώνη. Οι παράγοντες αυτοί ενίσχυσαν την εγχώρια ζήτηση (κατανάλωση και επενδύσεις), η οποία αποτέλεσε τον κινητήριο μοχλό της ανόδου. Όμως **η θετική επίπτωση των παραγόντων αυτών αποδυναμώνεται σταδιακά** και δεν φαίνεται πιθανό να συνεχιστούν για πολύ. Βεβαίως, η βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος συνέβαλε και στην πραγματοποίηση σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών σε κλαδικό και επιχειρηματικό επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρονται οι επιχειρηματικές συγχωνεύσεις που δημιουργήσαν νέες εύρωστες μονάδες, η επέκταση ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, η άνοδος της παραγωγικότητας, η δραστηριοποίηση σε νέους, α-

πελευθερωμένους τομείς. Η θετική αυτή πορεία των επιχειρήσεων συνδέεται άρρηκτα με τη βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

2^ο. Από την άλλη πλευρά **οι παράγοντες που λειτούργησαν αποτρεπτικά**, που περιόρισαν δηλαδή το εύρος και τη δυναμική της ανάπτυξης **παραμένουν ισχυροί**. Πρόκειται για τις βασικές διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, οι οποίες εξακολουθούν να υπάρχουν, παρά τις βελτιώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί.

Οι αδυναμίες αυτές εντοπίζονται κυρίως:

- Στο Κράτος και τη λειτουργία του που θέτει προσκόμματα στην επιχειρηματική δραστηριότητα και οδηγεί σε χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες προς τους πολίτες,
- στον ελλιπή εκσυγχρονισμό της γεωργικής παραγωγής και την προσαρμογή της στις επερχόμενες αλλαγές,
- στην περιορισμένη ενσωμάτωση της γνώσης στην παραγωγική διαδικασία,
- στη δομική ανεργία,
- στην ατελή λειτουργία του ανταγωνισμού σε πολλές ακόμα αγορές ιδιαίτερα εκεί όπου το Κράτος διατηρεί επιχειρηματική παρουσία,
- στην εκτεταμένη παραοικονομία, που λειτουργεί ως αθέμιτος ανταγωνισμός για όλες τις επιχειρήσεις.

Πίνακας 1.1
Ρυθμός ανάπτυξης (ΑΕΠ σε σταθερές τιμές)

	ΕΥ-15	Ελλάδα	Απόκλιση (Ελλάδας - ΕΕ15)
1997	2,6	3,6	1,0
1998	2,9	3,4	0,5
1999	3,0	3,4	0,4
2000	3,8	4,5	0,7
2001	1,9	5,1	3,2
2002	1,1	3,8	2,7
2003	1,2	4,8	3,6
2004	2,3	4,7	2,4
2005	1,6	3,7	2,1
2006	2,8	4,3	1,5
2007	2,7	3,7	1,0
2008	2,5	3,7	1,2

Πηγή: Eurostat, Διαρθρωτικοί δείκτες

Πίνακας 1.2

Πραγματική σύγκλιση (Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, PPS)

	ΕU-15	Ελλάδα
1997	100,0	65,7
1998	100,0	64,7
1999	100,0	64,3
2000	100,0	66,8
2001	100,0	68,8
2002	100,0	72,6
2003	100,0	73,8
2004	100,0	75,0
2005	100,0	77,2
2006	100,0	79,0
2007	100,0	82,3
2008	100,0	84,9

Πηγή: Eurostat, Διαρθρωτικοί δείκτες

Οι αδυναμίες αυτές συμβάλλουν αθροιστικά και παράλληλα σ' ένα κορυφαίο σύμπτωμα: Στην επιδεινούμενη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών που αποτυπώνεται σε όλες τις εκτιμήσεις και, κυρίως, στο διευρυνόμενο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμβολή του εξωτερικού τομέα (Εξαγωγές-Εισαγωγές) στην ανάπτυξη είναι σταθερά αρνητική, παρά το γεγονός ότι τα δυο τελευταία χρόνια η εξαγωγική δραστηριότητα εμφανίζεται πιο δυναμική.

3^ο. Σε μια πιο βραχυχρόνια προοπτική, τον επόμενο δηλαδή χρόνο, είναι πιθανόν να υπάρξουν επιπτώσεις στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη των δημοσιονομικών μεγεθών από τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές. Εκτιμάται ωστόσο ότι οι επιπτώσεις αυτές θα είναι οριακές και ότι θα αποσβεσθούν σύντομα.

Τα παραπάνω υποδηλώνουν με σαφήνεια ότι για να διασφαλισθούν στο άμεσο μέλλον οι ταχείς ρυθμοί ανόδου που απαιτούνται δεν αρκεί η εγχώρια ζήτηση, η οποία είναι ενδεχόμενο να αποδυναμωθεί. Χρειάζεται σταδιακή και σταθερή μετατόπιση της βαρύτητας στην προσφορά, δηλαδή στη διεύρυνση της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας να παράγει διεθνώς ανταγωνιστικά προϊόντα. Τα όσα έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα είναι σημαντικά, αλλά δεν αρκούν. Όσο η ελληνική οικονομία θα εκτίθεται εντονότερα στο διεθνή ανταγωνισμό, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η ανάγκη για την παραγωγή νέων, ποιοτικών και ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

2. Η Οικονομική Πολιτική

Η οικονομική πολιτική που ασκήθηκε τόσο στην περίοδο 2000/2004 όσο και μετά το 2004 δεν διαφοροποιήθηκε αισθητά ως προς τους στόχους που επιδιώχθηκαν δηλαδή: α) Δημοσιονομική προσαρμογή και β) Διαρθρωτικές αλλαγές.

Στην πιο πρόσφατη περίοδο η πρόοδος ήταν εμφανής, στον τομέα της δημοσιονομικής προσαρμογής, με τον περιορισμό του ελλείμματος κάτω του 3% του ΑΕΠ και την έξοδο από τη διαδικασία επιτήρησης. Στον τομέα των μεταρρυθμίσεων τα σοβαρότερα ζητήματα έχουν μεν τεθεί και κωδικοποιηθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, η υλοποίηση όμως κάποιων απ' αυτά καθυστερεί, με κυριότερο τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του Δημόσιου Τομέα και της Δημόσιας Διοίκησης.

Αναλυτικότερα:

2.1 Οι διαρθρωτικές αλλαγές

Στο τομέα αυτό υπήρξε αυξημένη κινητικότητα, ενώ το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων έχει προδιαγράψει με σαφήνεια τις αλλαγές που απαιτούνται. Απ' αυτές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σημειώνονται ενδεικτικά:

- Ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος για την ενίσχυση των επενδύσεων, ο οποίος σε συνδυασμό με τις σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις είχε ορατά θετικά αποτελέσματα στην επενδυτική δραστηριότητα, τόσο στον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση των υφιστάμενων μονάδων, όσο και στην τόνωση της νέας επενδυτικής δραστηριότητας.
- Ο νόμος για τις συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού τομέα.
- Η στροφή πόρων του Γ' ΚΠΣ σε παρεμβάσεις που προωθούν τους στόχους της Λισαβόνας.
- Η απλοποίηση της αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- Η συνέχιση των αποκρατικοποιήσεων.

Για όλες τις παραπάνω παρεμβάσεις έχει γίνει ένα πρώτο σημαντικό βήμα: η ολοκλήρωση του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου. Κι' αυτό δίνει τη δυνατότητα της ταχείας και συνεπούς εφαρμογής τους.

Συνολικά εκτιμάται ότι η **οικονομική πολιτική, στο μεταρρυθμιστικό της σκέλος, συνέβαλε οπωσδήποτε στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος**, που αποτυ-

πώνεται σαφώς και στην άνοδο του επιχειρηματικού κλίματος. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος από 90 περίπου μονάδες που ήταν το 2005 έχει υπερβεί τις 110 μονάδες το 2007. Η πρόοδος σε πολλούς τομείς που αφορούν τη λειτουργία του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ήταν εμφανής και μετρήσιμη, κυρίως στο μικροοικονομικό επίπεδο, όπως αναφέρθηκε ήδη. Στον τομέα αυτό η οικονομική πολιτική έδρασε σαφώς θετικά.

Από την άλλη πλευρά ωστόσο υπήρξαν περιοχές της οικονομικής πολιτικής όπου παρατηρούνται καθυστερήσεις και η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων ήταν διστακτική.

Οι εμφανέστερες καθυστερήσεις εντοπίζονται στο **Κράτος και τη Δημόσια Διοίκηση**, η λειτουργία των οποίων εξακολουθεί να μην προσφέρει βελτιωμένες υπηρεσίες στον πολίτη και να δημιουργεί σοβαρά διοικητικά, ρυθμιστικά και παρεμβατικά προσκόμματα στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Τα εμπόδια αυτά αναφέρονται κυρίως στις δυσκολίες έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην πολυπλοκότητα και τον απρόβλεπτο χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος, στην πλημμελή λειτουργία του ανταγωνισμού σε πολλές αγορές, στις σχέσεις των επιχειρήσεων με τη Δημόσια Διοίκηση.

Η δεύτερη περιοχή, όπου δεν πραγματοποιήθηκαν ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις ήταν εκείνη του **Ασφαλιστικού Συστήματος**. Η συνολική αναμόρφωση του συστήματος αυτού, την οποία όλοι κρίνουν αναγκαία, έχει αναβληθεί για τον επόμενο χρόνο. Είναι όμως αρνητικό ότι δεν υπήρξαν παρεμβάσεις, οι οποίες δεν απαιτούσαν αλλαγές των παραμέτρων του συστήματος, αλλά εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων.

Το τρίτο ζήτημα που πρέπει να αναφερθεί είναι η αναποτελεσματική προσπάθεια για μεταρρύθμιση του **εκπαιδευτικού συστήματος**, η οποία περιορίστηκε τελικώς σε οριακές, διαχειριστικές, αλλαγές στα ΑΕΙ.

2.2 Οι φορολογικές αλλαγές

Στην περίοδο 2004-2006 ελήφθησαν σημαντικά μέτρα στο χώρο της φορολογίας. Αναφέρεται ειδικότερα η σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών φορολογίας κερδών από το 35% στο 25% για τις ΑΕ και από το 25% στο 20% για τις Ο.Ε. και Ε.Ε. Οι παραπάνω μειώσεις έχουν ολοκληρωθεί μέσα στο 2007.

Επίσης, αυξήθηκε σε πρώτη φάση το αφορολόγητο όριο για τα φυσικά πρόσωπα κατά €1000, αυξήθηκαν οι εκπτώσεις για ορισμένες κοινωνικής φύσεως δαπάνες ενώ παράλληλα ελήφθησαν μέτρα για να απλουστευθεί το φορολογικό σύστημα. Σε μια δεύτερη φάση, και πιο συγκεκριμένα από το 2007, έγινε νέα αύξηση του αφορολόγητου ορίου για τα φυσικά πρόσωπα κατά €1000, ενώ παράλληλα την τριετία 2007-2009 θα μειωθούν σταδιακά ο κεντρικός φορολογικός συντελεστής στο 25% (από 30% που είναι σήμερα) και ο ανώτατος

φορολογικός συντελεστής στο 35% (από 40% που είναι σήμερα). Ταυτόχρονα ανακοινώθηκαν μέτρα ελάφρυνσης της φορολογίας για διάφορες ομάδες πληθυσμού, όπως για πολίτες με αναπηρία, για ενοικιαστές, ιδιοκτήτες ακινήτων, ναυτικούς, κ.α.

Επίσης, χορηγήθηκαν φορολογικά κίνητρα για τη συγχώνευση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε μεγαλύτερες οικονομικές μονάδες (μείωση του συντελεστή φορολογίας κατά 10 μονάδες για το πρώτο οικονομικό έτος και κατά 5 μονάδες για το δεύτερο οικονομικό έτος).

Παράλληλα με τα πιο πάνω μέτρα θα πρέπει να σημειωθεί η αύξηση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) κατά μια μονάδα το 2005, (αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ από 18%, 8% και 4% σε 19%, 9% και 4,5% αντίστοιχα). Σημειώνεται τέλος, η αύξηση της φορολογίας σε τσιγάρα και καύσιμα, η εισαγωγή του ΦΠΑ στην αγοραπωλησία νεόκτιστων οικοδομών και η αύξηση των τελών κινητής τηλεφωνίας.

Συνολικά εκτιμάται ότι **οι αλλαγές στους φορολογικούς συντελεστές ενίσχυσαν την οικονομική δραστηριότητα και την ανάπτυξη** με δυο τρόπους: α) ενθάρρυναν την εγχώρια επενδυτική δραστηριότητα, όπως αποτυπώνεται στην άνοδο των επενδύσεων τα δυο τελευταία χρόνια, β) βελτίωσαν τη θέση της Ελλάδας στον διεθνή φορολογικό ανταγωνισμό και αύξησαν έτσι την ελκυστικότητα της χώρας για ξένες επενδύσεις.

Σημειώνεται ωστόσο ότι **η θετική συμβολή του φορολογικού συστήματος στην ανάπτυξη θα μπορούσε να είναι σημαντικά ισχυρότερη**, αν οι αλλαγές στους φορολογικούς συντελεστές είχαν συνοδευτεί με ουσιώδη πρόοδο στην αναμόρφωση του συστήματος με στόχο την αποτελεσματικότητα, την απλοποίηση, τη βελτίωση της φορολογικής διοίκησης και τον περιορισμό του κόστους λειτουργίας του.

2.3 Η δημοσιονομική προσαρμογή

Με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν μετά τη δημοσιονομική απογραφή που ξεκίνησε το 2004, υπήρξε στην ουσία αναστροφή της ως τότε πτωτικής πορείας του ελλείμματος, με αποτέλεσμα το 2004 το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης να φτάσει το 7,9% του ΑΕΠ και η χώρα να υπαχθεί σε καθεστώς επιτήρησης, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με την πρόταση που υπέβαλε η Ε. Επιτροπή, στις 16 Μαΐου του 2007, ήρθη το καθεστώς επιτήρησης, αφού το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης μειώθηκε το 2006 στο 2,6% του ΑΕΠ και τα επόμενα χρόνια προβλέπεται ότι θα κινηθεί σε επίπεδα κάτω από το 3%, όπως προβλέπεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Οι εξελίξεις αυτές είναι αναμφισβήτητα θετικές για τη χώρα και δείχνουν ότι η προσπάθεια της οικονομικής πολιτικής τα δύο τελευταία χρόνια απέδωσε καρπούς. Με βάση τα στοιχεία

της Ε. Επιτροπής (Πίνακας 1.3), η προσαρμογή προήλθε κυρίως από τη μείωση των δαπανών, από το 49,8% του ΑΕΠ που ήταν το 2004 στο 46,1% το 2006. Στο σημείο αυτό πρέπει όμως να τονισθούν δυο σημεία:

Πρώτον, στην ίδια περίοδο η μείωση των πρωτογενών δαπανών, ήταν πολύ βραδύτερη (2,8 ποσοστιαίες μονάδες).

Δεύτερον, μεγάλο μέρος της υποχώρησης των δαπανών οφείλεται στην εφάπαξ επίδραση των Ολυμπιακών δαπανών (1,2% του ΑΕΠ περίπου) που δεν επαναλαμβάνονται.

Από την άλλη πλευρά πρέπει να σημειωθεί ότι, την ίδια περίοδο και τα έσοδα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν κατά 1,1 μονάδα, αύξηση που αποδίδεται κυρίως στην αύξηση του ΦΠΑ κατά μια μονάδα το 2005 και στις αυξήσεις στη φορολογία καυσίμων, τσιγάρων και σε μερικές άλλες αυξήσεις σε έσοδα, όπως π.χ. τα τέλη κινητής τηλεφωνίας.

Οι θετικές εξελίξεις στη μείωση των ελλειμμάτων επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία για το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο, το οποίο από έλλειμμα που ήταν το 2004 (3% του ΑΕΠ) μεταβλήθηκε σε πλεόνασμα (0,7%) το 2006 και με βάση την Ε. Επιτροπή αναμένεται να διατηρηθεί σε αυτό το επίπεδο τα επόμενα δύο χρόνια.

Θετικές είναι και οι εξελίξεις στο δημόσιο χρέος, το οποίο ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε, στην περίοδο 2004-2006 κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες και προβλέπεται ότι το 2007 θα μειωθεί κάτω από το 100% του ΑΕΠ.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, **οι βελτιώσεις ήταν μεν σημαντικές, η δημοσιονομική κατάσταση όμως παραμένει εύθραυστη και απαιτεί ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια για να μπορέσει η χώρα να μπει σε σταθερά διατηρήσιμη τροχιά μείωσης του ελλείμματος και δημιουργίας πλεονασμάτων, που θα επιτρέψουν την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του μεγάλου δημόσιου χρέους.** Εξ' άλλου βασική απαίτηση του αναθεωρημένου Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι η μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος κατά 0,5% του ΑΕΠ ετησίως, κάτι το οποίο με βάση της προβλέψεις της Ε. Επιτροπής δεν φαίνεται να ικανοποιείται τα επόμενα δύο χρόνια.

Αξίζει να σημειωθεί πάντως ότι οι πιο πάνω εκτιμήσεις στηρίζονται σε στοιχεία του ΑΕΠ, όπως το υπολογίζουμε σήμερα. Επειδή όμως αναμένεται ότι η Eurostat θα αναγνωρίσει το νέο αυξημένο, κατά 25% περίπου, ΑΕΠ, τότε δεν πρέπει να αναμένεται υπέρβαση του ορίου του 3% στο έλλειμμα, εφόσον δεν εκτροχιαστεί η δημοσιονομική πολιτική. Η αναθεώρηση όμως του ΑΕΠ θα έχει ως συνέπεια την αύξηση των εισφορών της Ελλάδας στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και για το 2007 θα υπάρχει και η αυξημένη εισφορά αναδρομικά για τα προηγού-

μενα χρόνια. Εκτιμήσεις της Ε. Επιτροπής όμως φαίνεται να δείχνουν ότι οι αυξημένες αυτές δαπάνες μπορεί να αυξήσουν το έλλειμμα σε επίπεδα κοντά στο 3%, αλλά δεν θα το ξεπεράσει.

Πίνακας 1.3

Δημοσιονομικές εξελίξεις την περίοδο 2003-2008

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<i>% ΑΕΠ</i>						
Ισοζύγιο Γενικής κυβέρνησης	-6,2	-7,9	-5,5	-2,6	-2,4	-2,7
- Σύνολο εσόδων	43,0	42,1	41,6	43,2	43,0	42,5
- Σύνολο δαπανών	49,5	49,8	47,3	46,1	45,5	45,3
<i>Από τις οποίες :</i>						
-δαπάνες για τόκους	5,5	5,5	4,9	4,6	4,4	4,2
-Ακαθάριστες επενδύσεις						
<i>πάγιου κεφαλαίου</i>	4,0	4,2	3,5	3,6	3,5	3,5
Πρωτογενές ισοζύγιο	-0,7	-2,4	-0,6	2,0	2,0	1,5
Προσωρινά μέτρα	0,0	0,0	0,0	0,6	0,5	0,0
Διαρθρωτικό ισοζύγιο	-6,5	-8,5	-6,1	-3,9	-3,6	-3,5
Διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο	-1,0	-3,0	-1,2	0,7	0,8	0,7
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος	107,8	108,5	107,5	104,6	100,9	97,6
Μεταβολή στο ποσοστό χρέους	-2,9	0,7	-1	-2,9	-3,7	-3,3

* Προβλέψεις της Ε. Επιτροπής (Ε.Ε) και του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΠΣΑ) της Ελλάδας.
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

3. Μια Νέα Οικονομική Πολιτική

Ο σχηματισμός νέας κυβέρνησης μετά τις εκλογές της 16^{ης} Σεπτεμβρίου, δίνει τη δυνατότητα για την υιοθέτηση μιας οικονομικής πολιτικής, που θα λαμβάνει υπόψη τις μεσοπρόθεσμες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, θα προβλέπει και θα σχεδιάζει, περιορίζοντας στο ελάχιστο δυνατό τις παρεμβάσεις που επηρεάζονται έντονα από οικονομικές και πολιτικές συγκυρίες. Η νωπή λαϊκή εντολή δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την άσκηση μιας πολιτικής με μεγαλύτερο βαθμό ελευθερίας έναντι του πολιτικού κόστους τόσο, για την κυβέρνηση όσο και για την αντιπολίτευση. Κι' αυτό διευκολύνει την αναζήτηση κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης που είναι απολύτως απαραίτητη για την προώθηση κρίσιμων ζητημάτων, όπως το Ασφαλιστικό, η Αναμόρφωση του Κράτους και η Παιδεία.

Σήμερα, υπάρχουν πλέον δυο πολύ σημαντικά δεδομένα που διευκολύνουν την προώθηση σημαντικών μεταρρυθμίσεων στους κρίσιμους αυτούς τομείς. Το *πρώτο* είναι μια νέα συλλογική αντίληψη που θεωρεί ότι τα μεγάλα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας είναι πλέον ώριμα για λύση. Η κοινωνία είναι έτοιμη να δεχθεί τις αλλαγές. Το *δεύτερο*, είναι η σύγκλιση

των θέσεων Κυβέρνησης και Αξιωματικής Αντιπολίτευσης τόσο στην εκτίμηση τους για τον επείγοντα χαρακτήρα των αλλαγών, όσο και για τις βασικές κατευθύνσεις που προτείνουν. Παρ' όλα αυτά, η εμπειρία των τελευταίων ετών δείχνει μια προφανή ατολμία των κυβερνήσεων να αναλάβουν πρωτοβουλίες καθώς υπερεκτιμάται συνήθως το πιθανό πολιτικό κόστος, υποεκτιμάται δηλαδή η βούληση της κοινωνίας για την προώθηση ώριμων αλλαγών. **Η εκλογή της νέας Κυβέρνησης αποτελεί ευκαιρία για μια νέα οικονομική πολιτική, που θα απομακρυνθεί από τα στερεότυπα του παρελθόντος και θα υλοποιήσει τη βούληση της κοινωνίας για μεταρρυθμίσεις.**

Η νέα οικονομική πολιτική πρέπει να θέσει μεσοπρόθεσμους στόχους και να αναπτύξει τις επιμέρους παρεμβάσεις με σχέδιο και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων. Ο πρωτεύων στόχος, στον οποίο συμφωνεί το σύνολο σχεδόν του πολιτικού κόσμου, είναι βέβαια η ταχύτερη οικονομική μεγέθυνση που θα εξασφαλίσει μείωση της ανεργίας και αποτελεσματικότερο κράτος, τόσο στους τομείς της διοίκησης όσο και στην κοινωνική πολιτική. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, όπως έχει αναλυθεί στις προηγούμενες παραγράφους, απαιτείται **μετατόπιση της έμφασης στην πλευρά της προσφοράς, στην ενίσχυση δηλαδή της ικανότητας της ελληνικής οικονομίας να παράγει ανταγωνιστικά προϊόντα. Αυτό σημαίνει ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας, με τον δραστικό περιορισμό των διαρθρωτικών αδυναμιών, που μέχρι σήμερα ασκούν αρνητική επίδραση.**

Οι Προτεραιότητες

α) Δημοσιονομική προσαρμογή

Στο ζήτημα της δημοσιονομικής προσαρμογής επισημαίνεται ότι, παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο των τελευταίων ετών, οι προκλήσεις είναι ακόμη μεγάλες, καθώς η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας παραμένει εύθραυστη. Τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα που δημιουργούνται με τη γήρανση του πληθυσμού και η ενδεχόμενη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στο μέλλον, θα αυξήσουν ακόμη περισσότερο τις πιέσεις. Γι αυτό είναι αναγκαίο να προχωρήσει η χώρα έγκαιρα στις διαρθρωτικές αλλαγές που θα διασφαλίσουν τη δημοσιονομική εξυγίανση της οικονομίας για να μπορέσει να αντιμετωπίσει χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα τη χρηματοδότηση των αυξημένων αναγκών στο μέλλον.

Με δεδομένο ότι ο λόγος δημόσιου χρέους /ΑΕΠ είναι μεγάλος και οι εκτιμώμενες μελλοντικές πιέσεις στις δαπάνες για συντάξεις και υγεία είναι από τις υψηλότερες στο χώρο του ΟΟΣΑ, η έγκαιρη λήψη μέτρων για δημοσιονομική εξυγίανση είναι επιτακτική. Η λήψη μέτρων στο άμεσο μέλλον διευκολύνεται και από το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία παρουσιάζει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης, πράγμα που διευκολύνει την προσαρμογή. Γι αυτό

και ενδείκνυται **να καταρτισθεί μακροχρόνιο πρόγραμμα για τις δημοσιονομικές εξελίξεις, στο οποίο θα αναλύεται πώς και με ποιες προτεραιότητες η δημοσιονομική πολιτική θα αντιμετωπίσει τις αναμενόμενες μεγάλες ανισορροπίες.**

Η δημοσιονομική προσαρμογή θα πρέπει να στηριχθεί τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών.

1^ο. Η αύξηση των **εσόδων** δεν μπορεί να επιδιωχθεί με αύξηση των φορολογικών συντελεστών και της φορολογικής επιβάρυνσης, η οποία είναι ήδη υψηλή. Γι' αυτό είναι αναγκαία η διεύρυνση της φορολογικής βάσης, με την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και την ένταξη παραοικονομικών δραστηριοτήτων στην οικονομία. Οι απαραίτητες προϋποθέσεις για να επιτευχθεί αυτό είναι:

- Η μεταρρύθμιση, απλοποίηση και κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας, ώστε να εκλείψουν οι υφιστάμενες αβεβαιότητες και αμφισημίες, οι οποίες, όπως λειτουργούν σήμερα, αποτελούν κίνητρο για την παραοικονομία και τη φοροδιαφυγή.
- Η μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης, με εκσυγχρονισμό των μηχανισμών συλλογής των φόρων και περιορισμό του κόστους τους.
- Η εμπέδωση κλίματος εμπιστοσύνης και συνέπειας απέναντι στο φορολογικό σύστημα με την κατάργηση των φορολογικών αμνησιών.

2^ο. Τα περιθώρια από την πλευρά των **δαπανών** είναι πολύ περισσότερα, κυρίως σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών. Οι δυνατότητες αυτές είναι μεγάλες και όπως δείχνει η διεθνής εμπειρία, η έμφαση στην αποτελεσματικότητα θα δώσει τη δυνατότητα για σημαντική βελτίωση σε τομείς όπως είναι η υγεία, η παιδεία, η καταπολέμηση της φτώχειας. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι δαπάνες για δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα απορροφούν πολύ μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών της γενικής κυβέρνησης, από τις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ και παρ' όλα αυτά η ποιότητα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης δεν είναι ικανοποιητική.

Η μακροχρόνια εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς ολοκληρωμένη δημοσιονομική μεταρρύθμιση, στην οποία θα περιλαμβάνονται:

- Η κατάρτιση Προϋπολογισμών με χρονικό ορίζοντα μεγαλύτερο του έτους, οι οποίοι να συμβαδίζουν με το δημοσιονομικό πρόγραμμα τριετίας που υποβάλλεται στα πλαίσια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- Η αξιολόγηση σε μακροχρόνια βάση όχι μόνο της νομιμότητας αλλά της σκοπιμότητας και αποτελεσματικότητας των δαπανών.

- Η πλήρης διαφάνεια για όλους τους λογαριασμούς του Δημοσίου συμπεριλαμβανομένων και των Ειδικών Λογαριασμών. Η δημοσιοποίησή τους για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα να γίνεται σε ετήσια βάση. Να δημοσιοποιούνται επίσης όλες οι εγγυήσεις του Δημοσίου.
- Η θεσμοθέτηση διαδικασιών ουσιαστικής σύγκρισης των δημοσιονομικών αποτελεσμάτων κάθε έτους με τον αντίστοιχο Προϋπολογισμό. Τυχόν υπερβάσεις που δεν έχουν εγκριθεί από τη Βουλή να βαρύνουν υποχρεωτικά τον Προϋπολογισμό της επόμενης χρήσης του αντίστοιχου υπουργείου ή οργανισμού.
- Η καθιέρωση διαδικασιών διαφάνειας και ελέγχου των οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

β) Αποτελεσματικό Κράτος

Το δεύτερο, συναφές και εξίσου σημαντικό ζήτημα αφορά τη λειτουργία του Κράτους και της Δημόσιας Διοίκησης. Το ερώτημα αν χρειαζόμαστε μικρότερο ή μεγαλύτερο Κράτος είναι πλέον παρωχημένο. Εκείνο που χρειαζόμαστε στις σημερινές συνθήκες είναι ένα πιο αποτελεσματικό Κράτος, ένα Κράτος δηλαδή που θα μεγιστοποιεί τις αποδόσεις των τεράστιων πόρων που διαχειρίζεται προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Ένα **Κράτος που θα κρίνεται από τη διαχειριστική του επάρκεια και την αποτελεσματικότητά.**

Μ' αυτή τη λογική το IOBE έχει διατυπώσει το 2006 σειρά εξειδικευμένων προτάσεων, που κατατείνουν στη δημιουργία ενός πιο αποτελεσματικού Κράτους. Οι προτάσεις αυτές, που περιλαμβάνονται αναλυτικά στην έκδοση «Θέσεις του IOBE για ένα αποτελεσματικό Κράτος», αφορούν:

- Την εκκαθάριση και απλοποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας και τη βελτίωση της ποιότητας των νόμων.
- Την αποτελεσματικότερη ρυθμιστική-επιτελική δραστηριότητα του Κράτους.
- Τη δημιουργία μιας Δημόσιας Διοίκησης που θα είναι αποδοτικότερη σε λειτουργία, απλούστερη στις διαδικασίες, αξιοκρατική στη στελέχωση και αποτελεσματικότερη στην εφαρμογή των πολιτικών.
- Τη βελτίωση της λειτουργίας των ΔΕΚΟ και των υπηρεσιών του Κοινωνικού Κράτους.

γ) Το ασφαλιστικό σύστημα

Η ανάγκη για τη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος έχει γίνει κοινή συνείδηση. Έχει εξάλλου ολοκληρωθεί η ανάλυση των αιτιών που οδηγούν το σύστημα σε κρίση και έχουν διαμορφωθεί προτάσεις για αλλαγές των παραμέτρων του. Εξάλλου και για δημοσιονο-

μικούς μόνο λόγους είναι προφανές ότι δεν μπορεί να συνεχισθεί η αυξανόμενη επιβάρυνση των προϋπολογισμών με τις δαπάνες της κοινωνικής ασφάλισης. Προτάσεις τέλος, έχουν διατυπωθεί τόσο από την Ε.Ε. όσο και τον ΟΟΣΑ. **Το αίτημα για μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος είναι ώριμο και η επίλυση του εφικτή.**

Όπως έχει τονισθεί απ' όλες τις πλευρές η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος θα προκύψει μέσα από τον κοινωνικό διάλογο. Ο διάλογος αυτός πρέπει να είναι πλήρης, αποτελεσματικός και ταχύς. Ο διάλογος ωστόσο δεν θα πρέπει να αποκλείσει τη λήψη άμεσων μέτρων που στηρίζονται στην κείμενη νομοθεσία και δεν προϋποθέτουν αλλαγές των παραμέτρων του συστήματος για τις οποίες θα αποφασίσει ο κοινωνικός διάλογος. Τέτοια μέτρα που μπορεί να εφαρμοσθούν είναι η μείωση της εισφοροδιαφυγής, η ένταξη μεταναστών στο σύστημα και ο περιορισμός των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων.

δ) Η αντιμετώπιση των καταστροφών

Στις προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής θα πρέπει τέλος να ενταχθεί η προσπάθεια για την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη των περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου. Ήδη έχουν ληφθεί άμεσα μέτρα, ενώ εξαγγέλθηκαν και προγράμματα ανασυγκρότησης των περιοχών αυτών. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχία ενός τέτοιου προγράμματος είναι:

- Η πλήρης καταγραφή των ζημιών και των επιπτώσεων τους στην οικονομική δραστηριότητα και στις δημογραφικές τάσεις.
- Η σαφήνεια των στόχων του προγράμματος. Κεντρική επιδίωξη δεν μπορεί να είναι η επαναφορά στην προ τις καταστροφές κατάσταση, αλλά ένας νέος δρόμος ταχύτερης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης.
- Η εξασφάλιση των πόρων που θα απαιτηθούν για την προώθηση των στόχων που έχουν τεθεί.
- Η αποτελεσματικότητα των δαπανών που θα πραγματοποιηθούν, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί το μέγιστο δυνατό όφελος, για τις εν λόγω περιοχές και για την ελληνική οικονομία στο σύνολο της.

Στις συνθήκες που διαμορφώνονται στην Ελλάδα σήμερα, οι επιλογές και οι προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής που περιγράφονται στις προηγούμενες παραγράφους είναι σε μεγάλο βαθμό κοινές για την πλειονότητα των πολιτικών δυνάμεων. Το πρόβλημα είναι η αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής στην προώθηση των συγκεκριμένων μέσων για την προσέγγιση των δεδομένων στόχων.

Η οικονομική πολιτική για να είναι πιο αποτελεσματική πρέπει να αποκτήσει αποφασιστικότητα, συνέχεια, συνέπεια και διαχειριστική επάρκεια για να προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις που καθυστερούν.

Η πειστική κατάδειξη των ωφελειών που θα προκύψουν για το κοινωνικό σύνολο από τις μεταρρυθμίσεις αυτές μπορεί να υπερνικήσει τις αντιδράσεις και να εξασφαλίσει την κοινωνική κατάφαση που είναι απαραίτητη για την επιτυχία της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1 Τάσεις και Προοπτικές της Διεθνούς Οικονομίας

Το Παγκόσμιο Περιβάλλον

Θετικές είναι οι πιο πρόσφατες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών για την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα το 2007 και 2008 και αναφέρονται σε διατήρηση

των υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Ε. Επιτροπή εκτιμά μικρή επιβράδυνση σε 4,8% (από 5,2% το 2006), λόγω κυρίως των χαμηλότερων επιδόσεων της οικονομίας των ΗΠΑ και της επιβράδυνσης του παγκόσμιου εμπορίου, λόγω περιορισμένης παραγωγής.

Πίνακας 2.1

Διεθνές Περιβάλλον – Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές)

	2006	2007	2008
ΑΕΠ			
ΗΠΑ	3,3	2,2	2,8
Ιαπωνία	2,2	2,3	2,1
Ασία (εκτός Ιαπωνίας)	8,7	8,3	8,4
εκ των οποίων			
Κίνα	10,7	10,5	10,4
ASEAN4+Κορέα	5,2	5,1	5,3
Υποψήφιος χώρες (στην ΕΕ)	5,9	4,9	5,8
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)	7,7	6,9	6,9
εκ των οποίων			
Ρωσία	6,7	6,8	6,5
MENA	5,4	5,4	5,2
Λατινική Αμερική	5,4	4,5	4,1
Υποσαχάρια Αφρική	5,5	6,5	6,0
Παγκόσμια οικονομία	5,2	4,8	4,8
Παγκόσμια οικονομία (εκτός ΕΕ-27)	5,8	5,3	5,4
Παγκόσμιο Εμπόριο			
Παγκόσμιες εισαγωγές	9,2	7,7	7,6
Παγκόσμιες εισαγωγές (εκτός ΕΕ-27)	8,8	7,7	8,0
Εξαγωγές εκτός ΕΕ-27	9,3	8,0	7,8

ASEAN4: Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη. Υποψήφιος χώρες: Βουλγαρία, Κροατία, Ρουμανία, Τουρκία. MENA (Middle East & North Africa): Αλγερία, Μπαχρέιν, Αίγυπτος, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιορδανία, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαρόκο, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία, Συρία, Τυνησία, Ην. Αραβικά Εμιράτα, Υεμένη. Ασία: Όλες οι χώρες εκτός Ιαπωνίας και ασιατικών MENA χωρών. Υποσαχάρια Αφρική: Όλες οι χώρες εκτός αφρικανικών MENA χωρών.

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Spring 2007

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του ΟΟΣΑ (Economic Outlook 81), περίπου τα 2/3 των χωρών-μελών, κατέγραψαν μείωση της ανεργίας και αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων. Οι τιμές των ενδιάμεσων βιομηχανικών αγαθών αυξήθηκαν ραγδαία σε πολλές χώρες στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας, ενώ έντονα ανοδικά κινήθηκαν και οι τιμές των τροφίμων. Στα δημοσιονομικά μεγέθη, τα έως τώρα αποτελέσματα στις περισσότερες χώρες είναι καλύτερα από αυτά που είχαν αρχικά εκτιμηθεί, λόγω κυρίως αυξημένων φορολογικών εσόδων.

Οι πρόσφατες αναταράξεις ωστόσο στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές ενδεχομένως να επηρεάσουν την οικονομική μεγέθυνση των βασικών χωρών του ΟΟΣΑ. Η πρόσφατη κρίση ήταν αποτέλεσμα των εξελίξεων στη στεγαστική πίστη υψηλού κινδύνου (μειωμένης εξασφάλισης) στην αμερικανική αγορά, η οποία ήδη έχει επηρεάσει αρνητικά το παγκόσμιο επενδυτικό περιβάλλον. Οι Fed και EKT αντιμετωπίζουν την κρίση με επιφυλακτικότητα και είναι έτοιμες να μειώσουν ή να διατηρήσουν τα επιτόκια αμετάβλητα, όμως ήδη τα περιθώρια κινδύνου στο δανεισμό φαίνεται να ενισχύονται. Αν η πιστωτική κρίση παραταθεί, ενδεχομένως να επηρεαστεί η ισχυρή ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας και να κινηθεί τελικά σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα από τα αρχικώς αναμενόμενα. Εξάλλου, τα πρώτα στοιχεία για την παγκόσμια ανάπτυξη το δεύτερο τρίμηνο του έτους επιβεβαιώνουν αυτή την πρόβλεψη: ο μέσος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στις 30 χώρες-μέλη του

ΟΟΣΑ παρέμεινε στο 0,6%, όπως και στο πρώτο τρίμηνο. Στην Ιαπωνία η επιβράδυνση που σημειώθηκε ήταν ανησυχητική (από ρυθμό μεγέθυνσης 0,8% το πρώτο τρίμηνο σε 0,1% το δεύτερο), ενώ αρνητικές είναι και οι εξελίξεις στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης, τη γερμανική: εκτιμάται ότι ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ θα επιβραδυνθεί στο 0,3% το δεύτερο τρίμηνο από 0,5% το πρώτο και 1,0% το τελευταίο του 2006. Σε ετήσιους ρυθμούς, η ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας επιβραδύνθηκε πάνω από μία μονάδα το δεύτερο τρίμηνο (από 3,6% σε 2,5%).

Η μεγέθυνση της οικονομίας των **ΗΠΑ** αναμένεται να διατηρηθεί υποτονική και κάτω από το μακροχρόνιο μέσο επίπεδο της και το 2007, με ετήσιο ρυθμό 2,2% (από 3,3% το 2006). Είναι εμφανείς πλέον οι επιπτώσεις στην αμερικανική οικονομία από την κρίση που εξελίσσεται στην αγορά στεγαστικής πίστης μειωμένης εξασφάλισης. Οι τιμές κατοικίας υποχώρησαν το δεύτερο τρίμηνο φέτος σε ποσοστό 3,2%, που αποτελεί τον υψηλότερο ρυθμό της τελευταίας 20ετίας. Η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να περιοριστεί, ενώ σημαντικά μειωμένες θα είναι και οι επιχειρηματικές επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό ο δείκτης εμπιστοσύνης των καταναλωτών υποχώρησε τον Αύγουστο με τους ταχύτερους ρυθμούς της τελευταίας διετίας στα κατώτερα επίπεδα του έτους, κάτι που προοιωνίζεται σημαντική επιβράδυνση της εγχώριας κατανάλωσης. Για το 2008 πάντως η Ε. Επιτροπή προβλέπει ότι η αύξηση της απασχόλησης και η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος θα τονώσουν την

αγορά και ο ρυθμός ανάπτυξης θα ανέβει στο 2,7%.

Στην **Ιαπωνία**, λόγω μείωσης της φορολογίας και ευνοϊκών συνθηκών στην αγορά εργασίας, η κατανάλωση θα συνεχίσει να τροφοδοτεί την οικονομική ανάπτυξη, ενώ παράλληλα οι επενδύσεις θα ενισχυθούν περαιτέρω λόγω υψηλών επιχειρηματικών κερδών. Παρότι οι εξαγωγές είναι πιθανό να επιβραδυνθούν, λόγω υποτονικής εξωτερικής ζήτησης από Κίνα και ΝΑ Ασία, το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα αυξηθεί περαιτέρω. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις θα συνεχίσουν να αυξάνονται ταχύτερα από το ΑΕΠ, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση θα ενισχυθεί μόνο οριακά, καθώς ο ρυθμός αύξησης των πραγματικών αμοιβών είναι βραδύς. Οι εξελίξεις αυτές προβλέπεται τελικά ότι θα οδηγήσουν σε ένα ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ της τάξης του 2% και άνω την περίοδο 2007-2008.

Τα περιοριστικά οικονομικά μέτρα που ελήφθησαν στην **Κίνα** το 2006 αναμένεται να μειώσουν ελαφρά το ρυθμό μεγέθυνσής της φέτος στο 10,5% (από 10,7% το 2006). Το 2008 η ζήτηση από το εξωτερικό, αλλά και η ιδιωτική κατανάλωση θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν ρυθμό ανάπτυξης άνω του 10%, ενώ θα συνεχίσουν να διογκώνονται και μάλιστα ταχύτερα από τα προηγούμενα χρόνια, τα πλεονάσματα του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Για την **Ευρωζώνη**, ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι ο ρυθμός ανάπτυξης το 2007 θα ξεπε-

ράσει κατά μισή ποσοστιαία μονάδα τον δυνητικό ρυθμό, με εύρωστη εγχώρια ζήτηση και αυξημένο εξωτερικό εμπόριο. Το 2008 είναι πιθανή η επιβράδυνση λόγω «σφιχτής» νομισματικής πολιτικής, η οποία αναμένεται να επηρεάσει την οικονομική δραστηριότητα και ειδικότερα τις επιχειρηματικές επενδύσεις και τις επενδύσεις σε κατοικίες.

Οι χώρες της πρώην **ΕΣΣΔ** αποτελούν τη δεύτερη σε σειρά γεωγραφική ζώνη με τον υψηλότερο ρυθμό μεγέθυνσης παγκοσμίως, μετά την αναπτυσσόμενη Ασία (ρυθμό ανάπτυξης 7,0% προβλέπει η Ε. Επιτροπή το 2007-2008). Στη **Ρωσία** η ισχυρή εγχώρια ζήτηση και οι εξαγωγές συνεχίζουν να στηρίζουν την ανάπτυξη, η οποία αναμένεται να διατηρήσει ρυθμούς άνω του 6,5% και την περίοδο 2007-2008.

Η οικονομική μεγέθυνση στη **Λατινική Αμερική** άγγιξε το 5,4% το 2006. Με την εγχώρια ζήτηση σχετικά ισχυρή, λόγω ενίσχυσης της αγοράς εργασίας και τις εξωτερικές συνθήκες να παραμένουν ευνοϊκές (ισχυρή παγκόσμια ζήτηση, υψηλές τιμές αγαθών και καλές χρηματοπιστωτικές συνθήκες), η οικονομική ανάπτυξη αυτής της ζώνης προβλέπεται να επιβραδυνθεί μόνο οριακά σε 4,5% και 4,1% τα επόμενα δύο χρόνια.

Χρήσιμη πηγή πληροφόρησης για την εικόνα που παρουσιάζει η παγκόσμια οικονομία αποτελεί και η έρευνα «World Economic Survey» που διεξάγει τέσσερις φορές το χρόνο το Ινστιτούτο IFO της Γερμανίας.

Πίνακας 2.2

Διεθνές Περιβάλλον – Εκτιμήσεις ΟΟΣΑ (ετήσια % μεταβολή, σε πραγματικές τιμές)

	2006	2007	2008
ΑΕΠ			
ΟΟΣΑ	3,2	2,1	2,5
ΗΠΑ	3,3	3,2	3,4
Ευρωζώνη	2,8	2,7	2,3
Ιαπωνία	2,2	2,4	2,1
Πληθωρισμός			
ΟΟΣΑ	2,2	2,1	2,0
ΗΠΑ	2,9	2,6	2,2
Ευρωζώνη	1,7	2,0	2,0
Ιαπωνία	-0,9	-0,4	0,2
Ανεργία			
ΟΟΣΑ	5,9	5,6	5,5
ΗΠΑ	4,6	4,6	4,8
Ευρωζώνη	7,8	7,1	6,7
Ιαπωνία	4,1	3,8	3,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών			
ΟΟΣΑ	-1,9	-1,5	-1,5
ΗΠΑ	-6,5	-6,1	-6,2
Ευρωζώνη	0,1	0,4	0,4
Ιαπωνία	3,9	4,8	5,4
Παγκόσμιο Εμπόριο			
	9,6	7,5	8,3

Πηγή: OECD, Economic Outlook 81, June 2007

Πίνακας 2.3

IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07	III/07
Οικονομικό Κλίμα	97,5	99,3	109,2	111,0	105,6	104,7	106,5	106,5	113,6
Παρούσα Κατάσταση	93,2	98,6	109,6	113,2	115,1	120,5	122,4	120,5	127,9
Προσδοκίες	101,8	100,0	108,8	108,8	96,5	89,5	91,2	93,0	100,0

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 3/2007.

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το 2007 (Έρευνα Ιουλίου), ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος αυξήθηκε σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα και διαμορφώθηκε στις 113,6 μονάδες (από 106,5 μονάδες τον Απρίλιο του 2007, 1995=100). Τόσο οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, όσο και οι προσδοκίες για το οικονομικό κλίμα τους επόμενους έξι

μήνες έχουν αναθεωρηθεί προς τα άνω, κατά μέσο όρο σε παγκόσμιο επίπεδο, παρά το γεγονός ότι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, υπάρχουν σαφείς ενδείξεις επιβράδυνσης.

Με βάση πάντως τα αποτελέσματα της έρευνας του IFO, αναμένεται συνέχεια της ανοδικής πορείας της παγκόσμιας οικονο-

μίας και το δεύτερο μισό του τρέχοντος έτους. Ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση αγγίζει το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων έξι ετών και οι προσδοκίες κινούνται συνεχώς ανοδικά από τα τέλη του 2006. Οι θετικές αυτές εξελίξεις παρατηρούνται σχεδόν σε όλες τις βασικές γεωγραφικές και οικονομικές ζώνες. Πιο αναλυτικά:

Στη **Δυτική Ευρώπη**, ο δείκτης οικονομικού κλίματος αυξήθηκε για τρίτη συνεχή φορά τον Ιούλιο, με ευνοϊκότερες εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση, αλλά και προβλέψεις για το υπόλοιπο του έτους. Στην **Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη** ο δείκτης οικονομικού κλίματος παρέμεινε σταθερός σε υψηλά επίπεδα, αφού η τρέχουσα οικονομική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται αρκετά ικανοποιητική και οι προσδοκίες για το υπόλοιπο του έτους υποδεικνύουν περαιτέρω ενδυνάμωση των αντίστοιχων οικονομιών.

Στη **Βόρεια Αμερική** ο δείκτης οικονομικού κλίματος επανακάμπτει μετά την υποχώρηση που κατέγραψε το δεύτερο τρίμηνο του 2006. Και οι δυο επιμέρους δείκτες των εκτιμήσεων και των προσδοκιών κινήθηκαν ανοδικά. Ιδιαίτερα στις **ΗΠΑ**, για πρώτη φορά τον τελευταίο χρόνο, οι προσδοκίες γίνονται θετικές το τρίτο τρίμηνο του 2007. Η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να διατηρήσει τη δυναμική της, αφού η αύξηση των μισθών θα τονώσει την αγορά και θα αντισταθμίσει την αρνητική πορεία των καταναλωτικών δαπανών. Με το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον να παραμένει ευνοϊκό (ισχυρή οικονομική

ανάπτυξη της Ασίας και της Ευρωζώνης), οι εξαγωγές αναμένεται ακόμη και να ενισχυθούν τους επόμενους έξι μήνες. Έντονα θετικό και μάλιστα βελτιωμένο σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα είναι και το οικονομικό κλίμα στον **Καναδά**.

Βελτιωμένες είναι οι εκτιμήσεις και οι μεσοπρόθεσμες προσδοκίες για την οικονομική δραστηριότητα και μόνο η εξαγωγική δραστηριότητα προβλέπεται να επιβραδυνθεί οριακά.

Στη **Λατινική Αμερική** ο δείκτης οικονομικού κλίματος διατηρήθηκε σταθερός, σε ικανοποιητικά επίπεδα τον Ιούλιο. Όλες οι χώρες, κατά μέσο όρο, χαρακτηρίζουν περισσότερο από ικανοποιητική την τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση, ενώ και οι προσδοκίες για την οικονομική δραστηριότητα τους επόμενους έξι μήνες υποδεικνύουν σχετική σταθερότητα.

Στην **Ασία**, το οικονομικό κλίμα βελτιώνεται οριακά το τρίτο τρίμηνο του 2007. Αυτό αποτυπώνεται και στους δυο επιμέρους δείκτες (των εκτιμήσεων για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών για τη δραστηριότητα τους επόμενους έξι μήνες) και είναι πιο έντονη σε χώρες όπως το Χονγκ Κονγκ, η Σιγκαπούρη, η Ινδία, το Βιετνάμ και οι Φιλιππίνες.

Στις **χώρες της πρώην ΕΣΣΔ** το οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε τον Ιούλιο. Στη Ρωσία ειδικότερα, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας είναι έντονα θετικές και συνεχώς βελτιώνονται, ενώ αν και επιδεινώνεται, ο δεί-

κτης των προσδοκιών διατηρεί θετικό πρόσημο. Οι κεφαλαιακές επενδύσεις προβλέπεται ότι έστω και οριακά θα επιταχυνθούν, ενώ εύρωστη θα παραμείνει και η ιδιωτική κατανάλωση. Σημαντική προβλέπεται να είναι η αύξηση των εξαγωγών στο υπόλοιπο του τρέχοντος έτους.

Οι Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης

Στις εαρινές προβλέψεις της (Economic Forecasts, Spring 2007) η Ε. Επιτροπή εκτιμά ότι η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας θα διατηρηθεί δυναμική το 2007 (στο 2,9% για την ΕΕ-27 και 2,6% για την Ευρωζώνη). Η ιδιωτική κατανάλωση θα επιταχυνθεί οριακά, ενώ η άνοδος της δημόσιας κατανάλωσης θα είναι μικρότερη από πέρυσι. Οι επενδύσεις θα επιβραδυνθούν, αν και ο ρυθμός ανόδου τους δεν θα υποχωρήσει κάτω από 5,0% στην ΕΕ-27 (4,4% στην Ευρωζώνη). Όσον αφορά στις καθαρές εξαγωγές, η πρόβλεψη είναι ότι, έστω και οριακά, θα εξακολουθήσουν να έχουν αρνητική συνεισφορά στην εξέλιξη του ΑΕΠ (-0,1 εκατοστιαίες μονάδες για την ΕΕ-27), αφού ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών (7,2%) προβλέπεται οριακά ταχύτερος των εξαγωγών. Οι τελευταίες, αν και θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα (7,0%), θα περιοριστούν σημαντικά έναντι του 2006 (9,2%).

Σύμφωνα με την ΕΚΤ, οι πρόσφατες προβλέψεις (Ιουνίου) για τις μακροοικονομικές

εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ, αναφέρονται σε μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ μεταξύ 2,3% και 2,9% το 2007 και μεταξύ 1,8% και 2,8% το 2008. Έπειτα από τριμηνιαίο ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ 0,9% το τέταρτο τρίμηνο του 2006, η αύξηση το πρώτο τρίμηνο του 2007 ήταν 0,6% και προβλέπεται ότι θα εξακολουθήσει να αυξάνεται με αυτό το ρυθμό όλα τα επόμενα τρίμηνα μέχρι και το 2008.

Από τις συνιστώσες του ΑΕΠ, η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται ότι θα απορροφήσει την αύξηση των έμμεσων φόρων στις αρχές του 2007. Άλλωστε, η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος συνεχίζεται καθώς ενισχύεται από αναδιαρθρώσεις στην αγορά εργασίας και - ως ένα βαθμό - από την επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των εισοδημάτων από άλλες πηγές.

Οι επιχειρηματικές επενδύσεις θα συνεχίσουν να ωφελούνται από τις ευνοϊκές προοπτικές της ζήτησης, την υψηλή κερδοφορία των επιχειρήσεων και τις ευνοϊκές

συνθήκες χρηματοδότησης. Ο ρυθμός αύξησης των δημοσίων επενδύσεων θα παραμείνει υψηλότερος από το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, ενώ αντίθετα, οι ιδιωτικές επενδύσεις σε κατοικίες αναμένεται να επιβραδυνθούν. Συνολικά, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των συνολικών επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί μεταξύ 3,8% και 6,0% το 2007.

Πίνακας 2.4

IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (Δείκτης, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07	III/07
Βόρεια Αμερική	111,3	99,8	110,4	114,8	98,0	96,2	101,5	92,7	108,6
Δυτική Ευρώπη	81,0	88,7	99,8	104,9	104,9	99,8	102,3	106,6	110,9
Ασία	104,6	109,3	115,7	114,8	102,8	109,3	113,0	104,6	115,7

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 3/2007

Εξάλλου – πάντα σύμφωνα με την ΕΚΤ - η αύξηση των εξαγωγών θα εξακολουθήσει να στηρίζει την οικονομική δραστηριότητα, καθώς η εξωτερική ζήτηση διατηρείται ισχυρή.

Οι εξαγωγές εκτός Ευρωζώνης αναμένεται, ωστόσο να μειωθούν ελαφρώς, λόγω αυξημένου παγκόσμιου ανταγωνισμού και

φαινομένων υποχώρησης της ανταγωνιστικότητας σε όρους τιμών, που εμφανίζονται με χρονική υστέρηση.

Συνολικά, ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του συνόλου των εξαγωγών – συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου εντός Ευρωζώνης, θα διαμορφωθεί μεταξύ 4,8% και 7,6% το 2007

Πίνακας 2.5

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, ΕΕ27, Ευρωζώνη (ετήσιες % μεταβολές)

	ΕΕ-27			Ευρωζώνη		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ΑΕΠ	3,0	2,9	2,7	2,7	2,6	2,5
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,2	2,5	2,6	1,8	2,1	2,4
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	1,8	1,8	2,1	1,8	1,8
Τελική Ζήτηση	4,7	4,3	3,7	4,2	4,1	3,4
Επενδύσεις	5,6	5,2	4,2	4,7	4,4	3,6
Εξαγωγές	9,2	7,0	6,2	8,2	6,7	6,0
Εισαγωγές	9,1	7,2	6,6	7,7	6,7	6,2
Απασχόληση	1,5	1,4	1,1	1,4	1,4	1,2
Ανεργία	7,9	7,2	6,7	7,9	7,3	6,9
Πληθωρισμός	2,3	2,2	2,1	2,2	1,9	1,9
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	-1,7	-1,2	-1,0	-1,6	-1,0	-0,8
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (%ΑΕΠ)	61,7	59,9	58,3	69,0	66,9	65,0
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών	-0,7	-0,7	-0,8	0,0	0,2	0,1

Πηγή: European Commission, Economic Forecasts, Spring 2007

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των συνολικών εισαγωγών θα διαμορφωθεί, σύμφωνα με τις προβολές της ΕΚΤ, μεταξύ 4,6% και 8,0% το 2007, με αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο να έχει σχετικά ουδέτερη συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ την επόμενη διετία.

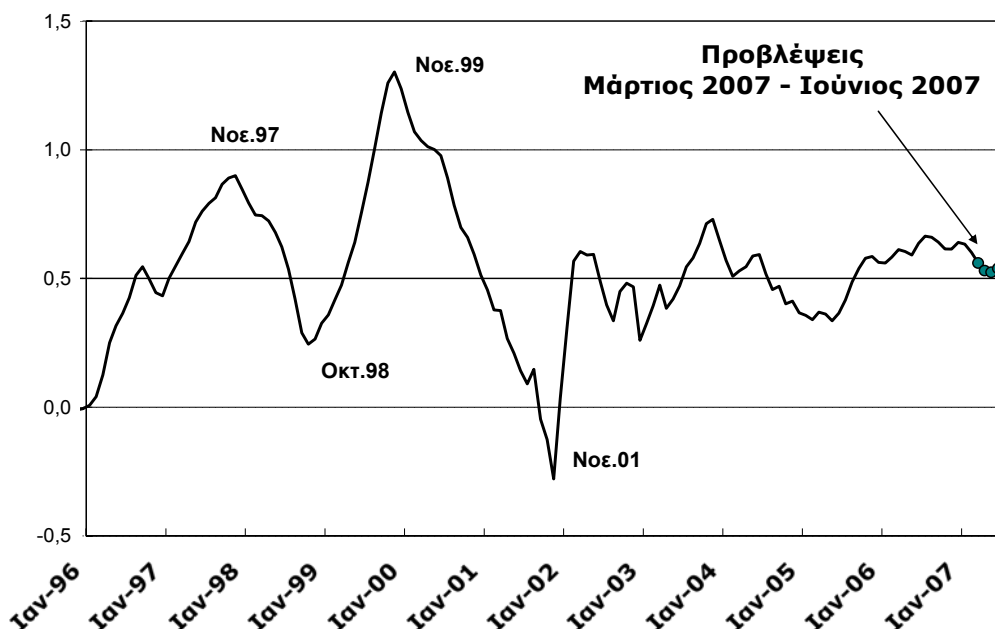
Η ευνοϊκή τάση στην αγορά εργασίας αναμένεται να συνεχιστεί, καθώς η συνολική απασχόληση θα αυξηθεί σταθερά την επόμενη διετία, λόγω ισχυρής συνολικής ζήτησης και συγκρατημένης αύξησης του κόστους εργασίας. Ταυτόχρονα, η προσφορά εργασίας αναμένεται να αυξηθεί, λόγω της βελτίωσης των προοπτικών απασχόλησης και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας σε ορι-

σμένες χώρες της Ευρωζώνης, οπότε θα περιοριστεί περαιτέρω η ανεργία.

Το 2007 αναμένεται ότι οι υψηλότεροι έμμεσοι φόροι θα έχουν μεγάλη επίδραση στον πληθωρισμό (βάσει του ΕνΔΤΚ) – με συμβολή 0,5 της εκατοστιαίας μονάδας για το σύνολο της ζώνης του ευρώ –, για το 2008 αναμένεται ότι τα έως σήμερα γνωστά μέτρα έμμεσης φορολογίας θα έχουν, συνολικά, ουδέτερη επίδραση στη διαμόρφωση των τιμών. Ταυτόχρονα, οι προβλέψεις της ΕΚΤ βασίζονται στην προσδοκία ότι οι μισθολογικές αυξήσεις όσον αφορά το σύνολο της οικονομίας θα σημειώσουν ελαφρά επιτάχυνση την επόμενη διετία. Καθώς ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας αναμένεται να παρα-

Διάγραμμα 2.1

Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR

Σημείωση: Θετική κλίση του δείκτη υποδηλώνει αύξοντα ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Αρνητική τιμή του δείκτη υποδηλώνει πτώση του επιπέδου οικονομικής δραστηριότητας. Εάν ο δείκτης κινείται κάτω/πάνω από το μέσο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ (διακεκομμένη ευθεία), η οικονομική μεγέθυνση είναι χαμηλή/υψηλή

Πηγή: CEPR (www.cepr.org)

Πίνακας 2.6

Μηνιαίος Δείκτης EuroCOIN του CEPR

2006												
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαϊ.	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοε.	Δεκ.
EuroCOIN	0,56	0,583	0,612	0,605	0,591	0,637	0,664	0,663	0,643	0,615	0,614	0,620
2007												
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαϊ.	Ιουν.						
EuroCOIN	0,633	0,601	0,56	0,53	0,524	0,539						

Πηγή: CEPR (www.cepr.org)

Πίνακας 2.7

IFO - Εκτιμήσεις για την οικονομία της Ευρωζώνης (Δείκτες, 1995=100)

Τρίμηνο / Έτος	III/05	IV/05	I/06	II/06	III/06	IV/06	I/07	II/07	III/07
Οικονομικό Κλίμα	78,8	84,8	99,2	103,4	101,7	97,5	100,0	106,8	111,9
Παρούσα Κατάσταση	59,8	67,3	86,0	97,2	108,4	152,2	129,0	130,8	138,3
Προσδοκίες	94,6	99,2	110,1	108,5	96,1	74,4	76,0	86,8	89,9

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES 3/2007

μείνει σχετικά σταθερός, το μοναδιαίο κόστος εργασίας θα αυξηθεί ελαφρά την περίοδο αυτή. Σημαντική πληροφόρηση για την πορεία της οικονομίας της Ευρωζώνης αποτελεί η πορεία του πρόδρομου δείκτη οικονομικής δραστηριότητας Eurocoin που δημοσιεύει το Center of Economic Policy Research (CEPR) σε μηνιαία βάση και προβλέπει την εξέλιξη του ΑΕΠ¹.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (Ιούνιος 2007), ο σύνθετος δείκτης υποδει-

κνύει συγκρατημένη άνοδο της οικονομικής ανάπτυξης των χωρών της Ευρωζώνης, σε επίπεδο κάτω από εκείνο του δεύτερου εξαμήνου του 2006, προοιωνίζεται όμως καλύτερη το τρίτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Συνολικά ωστόσο, η πορεία του από την αρχή του έτους σηματοδοτεί μέση ετήσια άνοδο του ΑΕΠ πάνω από 2,0%. Στους επιμέρους δείκτες, θετικά συνεισφέρουν οι δείκτες της χρηματαγοράς και της αγοράς εργασίας, ενώ εξακολουθούν να είναι οριακά αρνητικοί οι δείκτες της βιομηχανικής παραγωγής και των ερευνών συγκυρίας.

¹ Ο δείκτης συνθέτει πλήθος οικονομικών δεδομένων όπως, βιομηχανική παραγωγή, τιμές, στοιχεία από την αγορά εργασίας, καθώς και χρηματοοικονομικά στοιχεία και δεδομένα που σχετίζονται με την κυκλική διακύμανση του ΑΕΠ

2.2 Το Οικονομικό Περιβάλλον στην Ελλάδα

Α) Οικονομικό Κλίμα

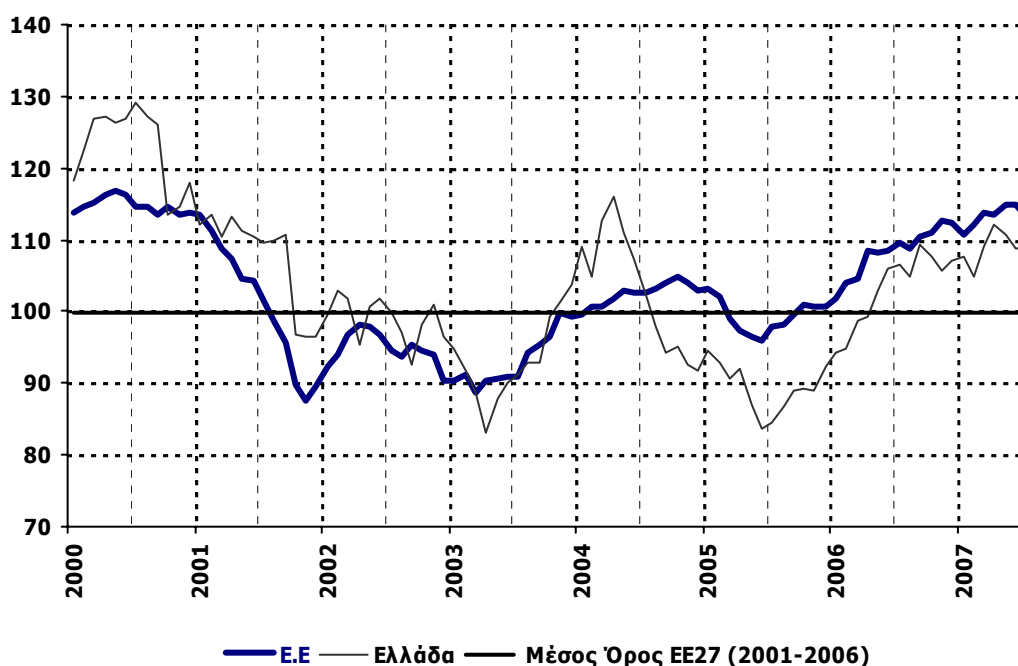
Το πρώτο επτάμηνο του 2007 ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα διατηρείται σε σχετικά υψηλά επίπεδα, συνεχίζοντας την ανοδική πορεία που ακολουθεί από τα μέσα του 2005. Συγκεκριμένα, την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου 2007 ο δείκτης διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στις 108,9 μονάδες, τιμή ανώτερη της αντίστοιχης του 2006 (100,3) αλλά και του μακροχρόνιου μέσου της περιόδου 2001-2006. Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος είναι απόρροια των καλών επιδόσεων κυρίως στο λιανικό εμπόριο και τις κατασκευές (οι αντίστοιχοι δείκτες προσδοκιών είναι κατά 10 μονάδες υψηλότεροι σε σχέση με πέρυσι) και δευτε-

ρευόντως των ευνοϊκότερων εκτιμήσεων και προσδοκιών στις υπηρεσίες και τη βιομηχανία. Επίσης, στο ίδιο διάστημα τονώνεται η καταναλωτική εμπιστοσύνη, καθώς ο σχετικός δείκτης, αν και παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, βελτιώθηκε έναντι του πρώτου επταμήνου του 2006 κατά 5 μονάδες.

Η βελτίωση του κλίματος ήταν εντονότερη τους πρώτους μήνες του έτους, με το δείκτη να φτάνει τον Απρίλιο τη μέγιστη τιμή του από τις αρχές του 2004. Από το Μάιο όμως και ύστερα ο δυναμισμός φαίνεται να εξαντλείται και ο δείκτης περιορίζεται σταδιακά, καθώς αποδυναμώνονται οι επιχειρηματικές προσδοκίες, ενώ στάση αναμονής τηρούν οι καταναλωτές.

Διάγραμμα 2.2

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία, 1990-2006=100)

Πηγή: DG ECFIN

Πίνακας 2.8

Βραχυχρόνιοι Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος¹			Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών^{2,3} (Ελλάδα)				Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης¹ (Ελλάδα)
<i>E.E-27</i>	<i>Ελλάδα</i>		<i>Βιομηχανία</i>	<i>Κατασκευές</i>	<i>Λιανικό Εμπόριο</i>	<i>Υπηρεσίες</i>	
2001	101,0	107,6	101,9	114,0	92,2	105,8	-26
2002	94,9	98,9	101,2	114,0	93,3	82,8	-28
2003	93,2	93,2	97,9	115,0	102,0	85,5	-39
2004	102,5	102,9	99,1	81,5	104,8	94,6	-26
2005	99,4	89,3	92,6	63,0	96,8	93,6	-34
2006	108,4	103,1	101,5	91,1	110,8	103,7	-33
Ιαν-06	101,7	94,2	96,2	75,8	101,2	90,4	-31
Φεβ-06	103,9	94,7	100,0	81,8	109,2	90,3	-36
Μαρτ-06	104,5	98,7	103,9	90,5	115,2	93,0	-38
Απρίλ-06	108,6	99,3	103,1	82,4	111,7	101,4	-40
Μάιος-06	108,2	102,9	104,9	85,9	105,1	111,9	-36
Ιούν-06	108,6	105,9	104,3	88,7	112,5	110,4	-31
Ιούλ-06	109,6	106,4	100,6	92,1	109,5	111,9	-33
Αυγ-06	108,7	104,8	100,7	99,5	111,2	106,2	-34
Σεπτ-06	110,4	109,3	104,5	114,2	116,0	105,9	-33
Οκτ-06	110,9	107,7	102,0	100,9	115,1	107,2	-30
Νοεμ-06	112,6	105,7	98,9	91,5	111,6	108,6	-33
Δεκ-06	112,4	107,1	98,8	90,1	111,3	106,8	-28
Ιαν-07	110,7	107,6	101,3	91,4	117,1	109,5	-31
Φεβ-07	112,0	105,0	100,9	90,7	122,0	104,2	-30
Μαρτ-07	113,8	109,1	105,1	104,9	118,5	106,5	-29
Απρίλ-07	113,6	112,0	109,5	103,7	119,7	106,9	-32
Μάιος-07	115,0	110,7	106,6	106,2	124,3	112,4	-28
Ιούν-07	115,0	108,9	103,1	102,1	122,7	110,3	-28
Ιούλ-07	113,3	109,1	101,6	87,7	123,8	104,6	-29

1. Εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία,

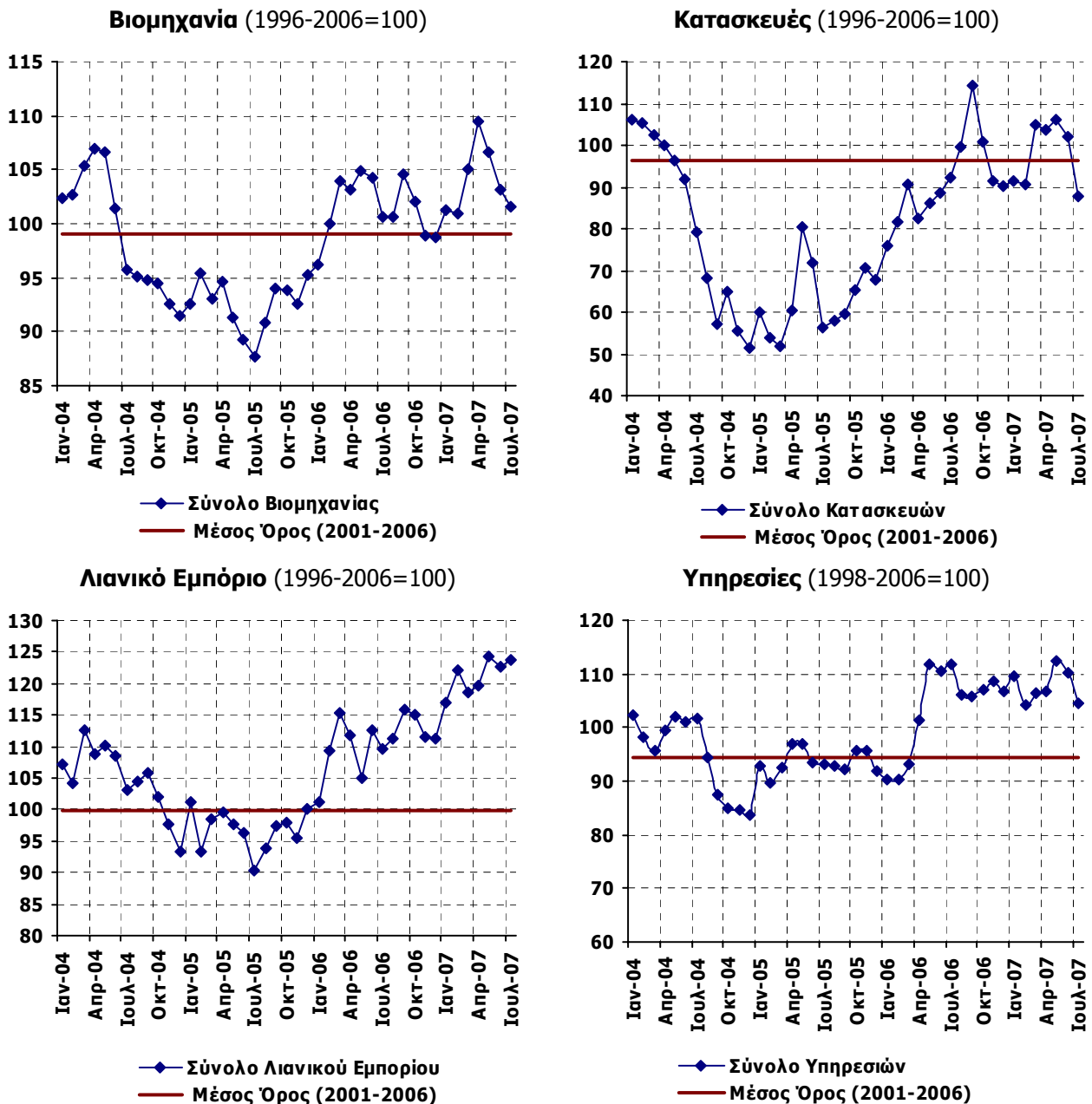
2. Χωρίς εποχική εξομάλυνση

3. Στον υπολογισμό των δεικτών χρησιμοποιείται πλέον περίοδος, αντί για έτος βάσης. Έτσι όλοι οι τομείς αποκτούν κοινή περίοδο βάσης (1996-2006=100), με εξαίρεση τις Υπηρεσίες όπου χρησιμοποιείται η περίοδος (1998-2006=100) αφού δεν υπάρχουν μετρήσεις πιο πριν. Η αλλαγή αυτή επιτρέπει ακριβέστερη αποτύπωση των διακυμάνσεων της επιχειρηματικών προσδοκιών σε μία μακρά περίοδο, ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα κατασκευής συγκρίσιμων επιμέρους κλαδικών δεικτών.

Πηγή: ¹Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG ECFIN ² IOBE

Διάγραμμα 2.3

Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών¹

1. Στον υπολογισμό των δεικτών χρησιμοποιείται πλέον περίοδος, αντί για έτος βάσης. Έτσι όλοι οι τομείς αποκτούν κοινή περίοδο βάσης (1996-2006=100), με εξαίρεση τις Υπηρεσίες όπου χρησιμοποιείται η περίοδος (1998-2006=100) αφού δεν υπάρχουν μετρήσεις πιο πριν. Η αλλαγή αυτή επιτρέπει ακριβέστερη αποτύπωση των διακυμάνσεων της επιχειρηματικών προσδοκιών σε μία μακρά περίοδο, ενώ παράλληλα δίνει τη δυνατότητα κατασκευής συγκρίσιμων επιμέρους κλαδικών δεικτών

Πηγή ΙΟΒΕ

Αναλυτικότερα, για τους επιμέρους τομείς της οικονομίας και την καταναλωτική εμπιστοσύνη επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη **Βιομηχανία** καταγράφει έντονα ανοδική πορεία στις αρχές του έτους και τον Απρίλιο φτάνει την ανώτερη τιμή του για

το 2007. Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος κατά την περίοδο αυτή ήταν: α) η τόνωση της ζήτησης, όπως αυτή αποτυπώνεται στο επίπεδο των παραγγελιών που δέχτηκαν οι επιχειρήσεις, β) η σταδιακή ρευστοποίηση μέρους των αποθεμάτων τους, γ) οι θετικότερες εκτιμήσεις και προσδοκίες για ενίσχυση της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών τους, δ) η άνοδος του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και ε) η αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που αναφέρονται σε απρόσκοπτη διεξαγωγή της δραστηριότητας.

Ωστόσο από τον Μάιο και μετά καταγράφεται «διόρθωση» της έντονης αισιοδοξίας. Από τη μία πλευρά οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι το επίπεδο παραγγελιών παραμένει κανονικό για την εποχή, εκτίμηση που συνδέεται με την εγχώρια αγορά αλλά και με τις αγορές του εξωτερικού, ενώ περιορίζεται και το ποσοστό εκείνων που αναφέρονται σε ανεπάρκεια ζήτησης. Επίσης, διατηρούνται θετικές οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών και το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού φτάνει την ανώτερη τιμή του τον Ιούνιο. Από την άλλη όμως πλευρά οι επιχειρήσεις διατυπώνουν μετριοπαθέστερες προσδοκίες για τους επόμενους μήνες. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αναφέρονται με μεγαλύτερη ένταση σε σταθερότητα της παραγωγής και των πωλήσεων τους προσεχείς μήνες, ενώ συγκρατημένες είναι οι προβλέψεις για την εξαγωγική δραστηριότητα. Παράλληλα αναμένεται σταθερότητα στην απασχόληση, καθώς περιορίζεται το

ποσοστό αυτών που στις αρχές του έτους προέβλεπαν αύξηση. Τέλος, εκτιμάται σταθερότητα της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά και τις αγορές του εξωτερικού.

Στις **Κατασκευές** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών, στις αρχές του 2007 και μέχρι τον Μάιο, κινείται ανοδικά, σε τροχιά που έχει ξεκινήσει από τα μέσα του 2005. Συγκεκριμένα, τον Μάιο ο δείκτης έφτασε στο ανώτερο σημείο του έτους (106,2), λόγω θετικότερων εκτιμήσεων για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών. Ωστόσο ευρεία τμήματα επιχειρήσεων δηλώνουν σταθερά ότι η δραστηριότητά τους παρεμποδίζεται, τάση που εντείνεται τους τελευταίους μήνες. Βασικά εμπόδια στην ομαλή διεξαγωγή της δραστηριότητάς τους είναι η χαμηλή ζήτηση, ενώ οξύνονται προβλήματα με την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και τη γραφειοκρατία του δημόσιου τομέα. Ταυτόχρονα, σταδιακά αυξάνεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που θεωρεί το πρόγραμμα εργασιών του κατώτερο του κανονικού, αποδυναμώνονται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών τους, ενώ μετριοπαθέστερες είναι και οι προβλέψεις για την απασχόληση. Συνακόλουθα η πορεία του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών αντιστρέφεται με αποτέλεσμα τον Ιούλιο να φτάνει στην κατώτερη τιμή του έτους, σε επίπεδα κατώτερα μάλιστα ακόμα και του μακροχρόνιου μέσου όρου.

Αντίθετα με τους παραπάνω τομείς, το **Λιανικό εμπόριο** ακολουθεί μια σταθερά ανοδική πορεία από τα μέσα του 2006. Ο

δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινείται πάνω από τον μακροχρόνιο μέσο όρο και φτάνει την ανώτερη τιμή του τον Μάιο. Οι θετικές εκτιμήσεις για την πορεία των πωλήσεων των επιχειρήσεων αλλά και η διαφαινόμενη αισιοδοξία για περαιτέρω άνοδο δημιουργούν ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό κλίμα στον κλάδο. Η αυξημένη ζήτηση οδηγεί σε ρευστοποίηση των αποθεμάτων, ενισχύει τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές, ενώ τονώνει και την απασχόληση: τον Ιούλιο του 2007 το 43% των επιχειρήσεων αναφέρεται σε βραχυπρόθεσμη άνοδο της στον τομέα.

Στις **Υπηρεσίες**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών διατηρείται σταθερά σε επίπεδα ανώτερα του μακροχρόνιου μέσου όρου. Οι επιχειρήσεις δηλώνουν βελτίωση της δραστηριότητάς τους, εκτίμηση που συνδέεται με τις θετικότερες εκτιμήσεις και προβλέψεις για τη ζήτηση, αλλά και με διεύρυνση του ποσοστού αυτών που εκτιμούν απρόσκοπτη διεξαγωγή της δραστηριότητάς τους. Και στον τομέα αυτόν, οι προσδοκίες γίνονται ηπιότερες τους καλοκαιρινούς μήνες, με διστακτικότερες εκτιμήσεις για την πορεία της ζήτησης και την απασχόληση. Σε κάθε περίπτωση πάντως το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι η δραστηριότητα διεξάγεται απρόσκοπτα διατηρείται υψηλό.

Τέλος, το 2007 η πορεία του **Δείκτη Εμπιστοσύνης Καταναλωτών** υποδηλώνει βελτίωση του κλίματος και σταθεροποίηση σε επίπεδα ανώτερα του μακροχρόνιου μέσου όρου. Την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου, οι καταναλωτές είναι λιγότε-

ρο δυσαρεστημένοι από την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006, ενώ θεωρούν πιο πιθανή τη βελτίωση το προσεχές 12μηνο. Παράλληλα, φαίνονται επίσης λιγότερο απαισιόδοξοι για την πορεία της οικονομικής κατάστασης της χώρας, αν και ακόμα η διαφορά αισιόδοξων – απαισιόδοξων παραμένει σταθερά αρνητική (-24 μονάδες έναντι -5 στην Ε.Ε., ενώ αμβλύνονται και οι δυσμενείς προβλέψεις τους για τα επίπεδα ανεργίας.

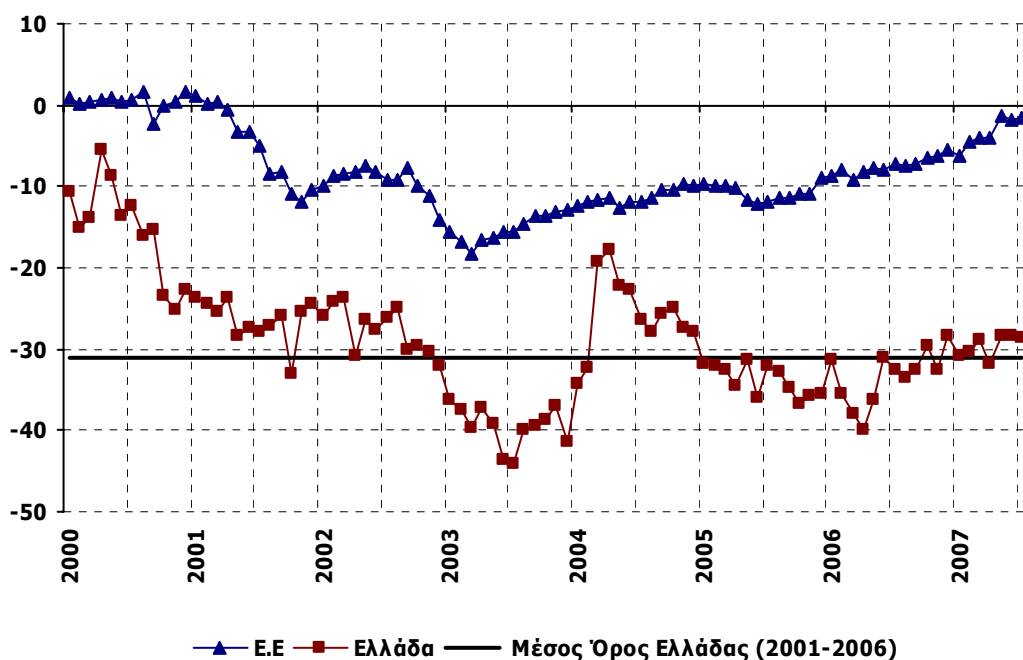
Σε κάθε περίπτωση, αν και οι καταναλωτές εμφανίζονται λιγότερο δυσαρεστημένοι και οι απόψεις τους είναι βελτιωμένες των αντίστοιχων του 2006, παραμένουν από τους πιο απαισιόδοξους στην Ευρώπη: ο δείκτης εμπιστοσύνης υπολείπεται όλων των υπόλοιπων κρατών της ΕΕ πλην της Κύπρου, της Πορτογαλίας και της Ουγγαρίας.

Β) Οικονομική και Διαρθρωτική Πολιτική

Η ελληνική οικονομία διανύει το 2007 το 14ο έτος συνεχούς και σημαντικής οικονομικής μεγέθυνσης, αύξησης των πραγματικών εισοδημάτων, με σημαντική πρόοδο ως προς τη σύγκλιση με το βιοτικό επίπεδο της ΕΕ. Ο ρυθμός ανάπτυξης κινείται στα επίπεδα του 4%, ο πληθωρισμός επιβραδύνεται το 2007, το δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε, η ανεργία δείχνει να υποχωρεί και οι εξαγωγές αυξάνονται. Οι επιδόσεις αυτές οφείλονται στον δυναμισμό της ελληνικής οικονομίας, αλλά και στον θετικό ρόλο της οικονομικής πολιτικής

Διάγραμμα 2.4

Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Πηγή: DG ECFIN

Από την άλλη πλευρά, παρά την πρόοδο, η ελληνική οικονομία συνεχίζει να αντιμετωπίζει προβλήματα που αντανακλώνται σε συγκεκριμένους δείκτες: α) απόκλιση του πληθωρισμού από το μέσο επίπεδο της Ευρωζώνης, παρά τη νομισματική σταθερότητα, λόγω ταχύτερης ανοδικής πορείας του μοναδιαίου κόστους εργασίας αλλά κυρίως δυσκαμψιών και ατελειών των αγορών προϊόντων β) υψηλή ακόμα ανεργία λόγω και διαρθρωτικών αδυναμιών της αγοράς εργασίας και του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, γ) διογκούμενο έλλειμμα ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών που αντανακλά σημαντική επιδείνωση της αρνητικής διεθνούς ανταγωνιστικής θέσης της χώρας, δ) δημοσιονομικό έλλειμμα και υψηλό δημόσιο χρέος, που θα πρέπει να περιοριστεί μεσοπρόθεσμα και βεβαίως ε) το βραδυφλεγές ζήτημα της μεταρρύθμισης του ασφαλιστικού και συ-

νταξιοδοτικού συστήματος και των πολλαπλασιαστικών επιπτώσεων σε δημοσιονομική ισορροπία, φορολογική πολιτική, κτλ που θέτουν σε κίνδυνο τη δυνατότητα της οικονομίας να δημιουργεί ανάπτυξη σε πραγματικούς όρους.

Ουσιαστικά πρόκειται για συμπτώματα χρόνιων διαρθρωτικών αδυναμιών στις αγορές εργασίας και προϊόντων και κυρίως στη λειτουργία του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που πρέπει να αντιμετωπιστούν τάχιστα. Η αντιμετώπιση όμως των παραπάνω προκλήσεων απαιτεί το μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, ώστε η ανάπτυξή της να βασίζεται στη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για την παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων.

Τους τελευταίους μήνες, οι οποίοι ήταν ουσιαστικά προεκλογικοί οι εξελίξεις σε

επίπεδο διαρθρωτικών παρεμβάσεων ήταν περιορισμένες, με το Εθνικό Χωροταξικό Πλαίσιο που παρουσιάστηκε προς διαβούλευση να θεωρείται η σημαντικότερη πρωτοβουλία. Παράλληλα, εξαγγέλθηκαν μια σειρά από αποφάσεις, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούσαν ευνοϊκές ρυθμίσεις και παροχές για διάφορες κατηγορίες φορολογουμένων (κατώτατη σύνταξη, δημιουργία Ταμείου για τη φτώχεια, κτλ). Ο πληθωρισμός αυτών των πρωτοβουλιών δεν μπορεί να αξιολογηθεί αυτή τη στιγμή ως μια συνεκτική οικονομική πολιτική. Άλλωστε, με δεδομένη την προκήρυξη των εκλογών, η εφαρμογή τους μετατέθηκε μετεκλογικά και επομένως ο σχολιασμός της προβληματικής ή των πιθανών επιπτώσεων αυτών των παρεμβάσεων θα πρέπει να μετατεθεί όταν οι εξαγγελίες αυτές θα αρχίσουν να πραγματοποιούνται. Εξάλλου γεγονότα όπως οι πρόσφατες καταστροφές στην αγροτική και τουριστική οικονομία της Πελοποννήσου αλλά και άλλων περιοχών λόγω των πυρκαγιών, ανατρέπουν προτεραιότητες και καθιστούν επιτακτικότερα τα ζητήματα αποκατάστασης και ομαλοποίησης της κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας. Γι' αυτό στην παρούσα συγκυρία κρίνεται απαραίτητη μια γενικότερη αποτίμηση της πορείας της ελληνικής οικονομίας την τελευταία τετραετία και των πολιτικών που εφαρμόστηκαν, αλλά και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση μετά τις εκλογές της 16^{ης} Σεπτεμβρίου. Αυτή η επισκόπηση πραγματοποιείται στο κεφάλαιο 4 της παρούσας έκθεσης στην οποία και παραπέμπεται ο αναγνώστης.

Γ) Πορεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού 2007 (α' εξάμηνο)

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2007 σε ταμειακή βάση το α' εξάμηνο του 2007:

1^ο. Τα καθαρά έσοδα αυξήθηκαν μόνο κατά 2,3%, όταν ο ετήσιος ρυθμός αύξησης που έχει προϋπολογισθεί είναι 6,2%. Τα τακτικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 5,7% (προϋπολογισμένος ετήσιος ρυθμός αύξησης 7,2%).

2^ο. Οι πρωτογενείς δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού αυξάνονται ήδη από το α' εξάμηνο του έτους ταχύτερα από την ετήσια πρόβλεψη (8,5% έναντι 7,4%) και πριν ακόμα την άμεση αρνητική επίδραση του πολιτικού κύκλου, που εμφανίζεται στα εκλογικά έτη, όπως το τρέχον. Ωστόσο, ο ρυθμός αύξησης του συνόλου των δαπανών το α' εξάμηνο (5,3%) είναι χαμηλότερος από τον μέσο ετήσιο που έχει προϋπολογισθεί (6,3%), λόγω λιγότερων (κατά 3,4%), σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι, πληρωμών για τόκους.

3^ο. Το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού διαμορφώνεται το α' εξάμηνο στα 5,6 δισεκ. ευρώ, δηλαδή 13,1% πάνω από το έλλειμμα του αντίστοιχου εξαμήνου πέρυσι, όταν έχει προϋπολογιστεί ετήσιος ρυθμός της τάξης του 8,1%. Στο ΠΔΕ, ενώ έχει προϋπολογιστεί η ετήσια αύξηση των απολήψεων από την ΕΕ να μην ξεπεράσει τις πληρωμές για δαπάνες και ο ρυθμός αύξησής τους να κυμανθεί περί το 5,0%,

Πίνακας 2.9

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού 6/μήνου 2006-2007
(ποσά σε εκατ. € - Προσωρινά στοιχεία - Ταμειακή βάση)

	Οικονομικό έτος 2006		Οικονομικό έτος 2007		Μετα-βολή 6/μήνου 07/06 (%)	Ετήσια μετα- βολή 07/06 (%)
	6/μήνο	Ετήσιες πραγμ/ σεις	6/μήνο	Στόχοι προϋ- πολογισμού*		
Τακτικός Προϋπολογισμός						
1. Καθαρά έσο- δα	21.490	46.293	21.994	49.170	2,3	6,2
α. Τακτικά Έσοδα	22.204	47.913	23.471	51.370	5,7	7,2
β. Επιστροφές φόρων	1.123	2.392	1.447	2.200	28,9	-8,0
2. Δαπάνες	26.424	50.194	27.830	53.360	5,3	6,3
α. Πρωτογενείς δαπάνες	19.429	40.605	21.071	43.610	8,5	7,4
β. Τόκοι	6.995	9.589	6.759	9.750	-3,4	1,7
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων						
3. Έσοδα	1.733	3.714	2.680	3.890	54,6	4,7
4. Δαπάνες	2.448	8.184	3.230	8.750	31,9	6,9
5. Έλλειμμα ΚΠ	5.649	8.371	6.386	9.050	13,0	8,1

* Σύμφωνα με τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Πορεία Εκτέλεσης, Αριθμός Δελτίου 6, Ιούνιος 2007

το α' εξάμηνο του έτους τα έσοδα είναι ήδη υψηλότερα κατά 54,6% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι (λόγω ολοκλήρωσης συγχρηματοδοτούμενων έργων και χορήγησης προκαταβολών για έργα που ξεκίνησαν το 2006) και οι δαπάνες κατά 32,0% (λόγω της επιτάχυνσης εκτέλεσης του Γ' ΚΠΣ και της χορήγησης αυξημένων πιστώσεων στους ΟΤΑ α' βαθμού για την υλοποίηση των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων).

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι η πορεία των βασικών μεγεθών του προϋπολογισμού το α' εξάμηνο του 2007 εμφανίζει σημαντικές αποκλίσεις από τους προϋπολογισθέντες στόχους. Επιπλέον, το 2007 ως εκλογικό έτος διέπεται από τα συνήθη προβλήματα που εμφανίζονται στην προε-

κλογική περίοδο και σχετίζονται με τη μειωμένη αντίσταση στα αιτήματα για περισσότερες παροχές και την ελαστικότητα στους ελεγκτικούς και εισπρακτικούς μηχανισμούς.

Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθούν και οι δαπάνες που δημιουργήθηκαν για την άμεση αντιμετώπιση των επιπτώσεων των καταστροφικών πυρκαγιών του Αυγούστου. Με βάση αυτά τα δεδομένα δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί κατά πόσον ο Προϋπολογισμός του 2007 θα επιτύχει τους στόχους του. Φαίνεται ωστόσο περισσότερο πιθανόν ότι τελικώς θα υπάρξουν αποκλίσεις τόσο στο σκέλος των εσόδων, όσο και στο σκέλος των δαπανών. Η πιθανότητα αυτή καθιστά δυσχερέστερη την κατάρτιση του Προϋπολογισμού για το

2008, ο οποίος θα πρέπει να εξισορροπήσει τις ακόλουθες επιδιώξεις: α) την χρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών, τις οποίες έχουν εξαγγείλει και τα δυο κόμματα, β) την αντιμετώπιση αυξημένων πιέσεων για χαλαρότερη εισοδηματική πολιτική, οι οποίες δημιουργούνται μετά την ε-

κλογή νέας κυβέρνησης, καθώς η προεκλογική περίοδος τροφοδοτεί αυξημένες προσδοκίες, γ) τις έκτακτες δαπάνες για την αποκατάσταση των ζημιών στις πληγείσες περιοχές, δ) την δεσμευτική υποχρέωση της διατήρησης του ελλείμματος σε επίπεδα κάτω του 3% του ΑΕΠ.

3. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

3.1 Μακροοικονομικές Εξελίξεις

Οικονομική Δραστηριότητα το 2007

Η ελληνική οικονομία, υπό την επίδραση σταθερού οικονομικού περιβάλλοντος, συνεχίζει να αναπτύσσεται με ταχύ ρυθμό, ταχύτερα από το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Έτσι το κατά κεφαλήν εισόδημα από 70,9% του μέσου όρου της ΕΕ-25 που ήταν το 1997, αγγίζει σήμερα το 85,5% περίπου. Παρά τη μικρή υποχώρηση του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ το 2005 στο 3,7% (μετά τους εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς των δυο προηγούμενων ετών που συνδέονται με την προετοιμασία / διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων), το 2006 η ελληνική οικονομία έδειξε σημεία αναθέρμανσης, ωθούμενη κυρίως από την ανάκαμψη των επενδύσεων, τη διατήρηση υψηλών ρυθμών αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης, καθώς και τη σημαντική επιτάχυνση των εξαγωγών αγαθών.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα (προσωρινά) αποτελέσματα της ΕΣΥΕ, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007 το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά **4,35%** (έναντι 4,2% το αντίστοιχο εξάμηνο του 2006). Η επίδοση αυτή είναι ανώτερη της αντίστοιχης πρόβλεψης του Επικαιροποιημένου Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2006-2009 (3,9%), αλλά και των προβλέψεων των περισσότερων διεθνών οργανισμών (Πίνακας 3.2). Με βάση τα στοιχεία αυτά οι εξελίξεις του α' εξαμήνου του 2007 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Η επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ προέρχεται από τη σημαντική αύξηση της τελικής ζήτησης της οικονομίας (κατά 5,4% περίπου) και ειδικότερα από την αύξηση του ρυθμού ανόδου των επενδύσεων (15,8% το α' τρίμηνο και 4,8% το β' τρίμηνο). Αντίθετα, η αύξηση της τελικής κατανάλωσης το πρώτο εξάμηνο του 2007 είναι σχετικά υποτονική σε σχέση με το 2006 (2,8% έναντι 3,65%), καθώς ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης υποχώρησε στο 2,7%, από 3,5% το πρώτο εξάμηνο του 2006.

Εξάλλου, ο βραχυχρόνιος δείκτης του κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο (σε σταθερές τιμές) σημείωσε περιορισμένη άνοδο τους πρώτους πέντε μήνες του 2007 σε σχέση με το 2006 (μέσος ετήσιος ρυθμός 3,8% έναντι 7,2%), παρότι οι επιχειρηματικές προσδοκίες ήταν σαφώς υψηλότερες σε σχέση με το 2006 (Διάγραμμα 3.1).

Εξάλλου, αρκετά χαμηλότερη σε σχέση με το α' εξάμηνο του 2006 είναι και η αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης (2,8% έναντι 4,3%), ωστόσο οι πολιτικές εξελίξεις και τα δημοσιονομικά στοιχεία προοιωνίζονται ταχύτερη της προβλεπόμενης άνοδο για το 2007.

Όσον αφορά στον εξωτερικό τομέα, οι εξαγωγές συνεχίζουν να αυξάνονται ταχύτερα το β' τρίμηνο του 2007 (αύξηση 8,6% έναντι μόλις 2,9% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι) επιβεβαιώνοντας τις προ-

βλέψεις του IOBE για βελτίωση του εξαγωγικού-οικονομικού κλίματος, έτσι όπως αυτή αποτυπώνεται στον αισθητά βελτιωμένο Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών και στις αισιόδοξες εκτιμήσεις ειδικά των εξαγωγικών επιχειρήσεων για άνοδο των παραγγελιών εξωτερικού.

Ο ρυθμός ανόδου των εισαγωγών από την άλλη πλευρά, ακολουθώντας την εγχώρια ζήτηση, υποχωρεί το β' τρίμηνο του 2007 σε 4,6%, από 15,1% το προηγούμενο

τρίμηνο και 13,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006.

Μεσοπρόθεσμες Προοπτικές

Με βάση τις εξελίξεις του α' εξαμήνου και την πορεία των σχετικών δεικτών μπορεί βάσιμα να προβλεφθεί ότι θα διατηρηθούν καθ' όλο το έτος οι υψηλές αναπτυξιακές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας, με το ΑΕΠ να αυξάνεται σε ετήσια βάση σε επίπεδο ανώτερο του 4,0%.

Πίνακας 3.1

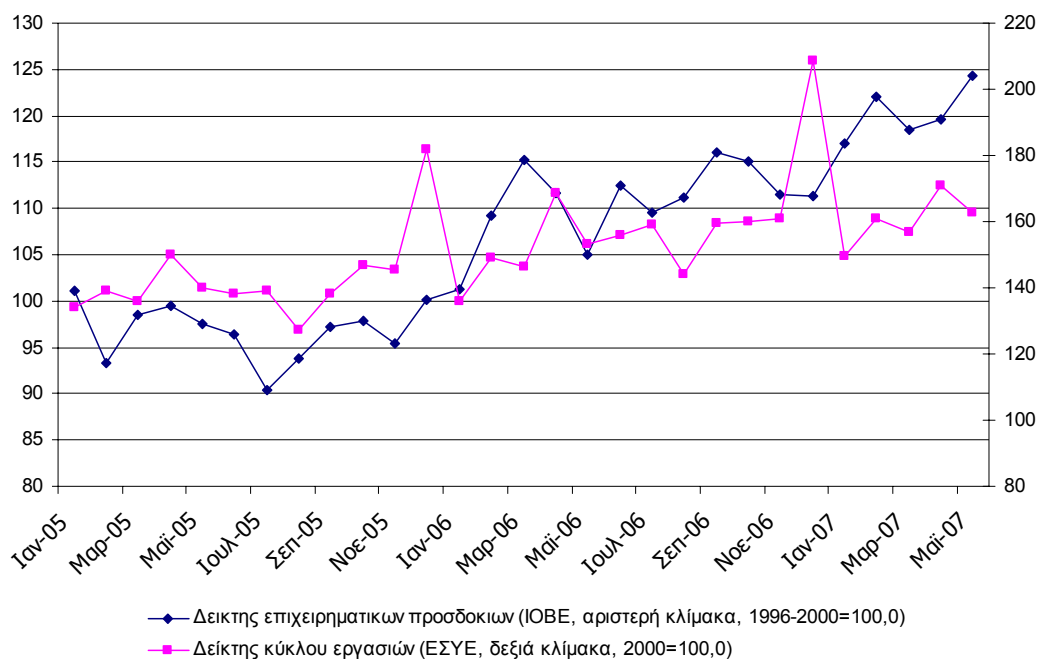
Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών –Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί
(προσωρινά αποτελέσματα, σταθερές τιμές 1995)

Τρίμηνο	ΑΕΠ		Τελική Κατανάλωση		Επενδύσεις		Εξαγωγές		Εισαγωγές	
	εκατ. €	(v/v-4)	εκατ. €	(v/v-4)	εκατ. €	(v/v-4)	εκατ. €	(v/v-4)	εκατ. €	(v/v-4)
α' 2004	35363	4,8%	29260	4,1%	10204	5,8%	6043	-0,9%	10115	4,0%
β' 2004	35149	4,7%	28994	4,0%	9454	5,6%	6773	9,5%	10287	5,5%
γ' 2004	35772	4,6%	29815	4,8%	9717	3,3%	7202	11,5%	10983	7,5%
δ' 2004	35726	4,8%	29927	4,1%	10047	6,2%	7011	9,5%	11096	5,2%
2004	142010	4,7%	117996	4,2%	39422	5,2%	27029	7,4%	42481	5,5%
α' 2005	36606	3,5%	30228	3,3%	10263	0,6%	6480	7,2%	10256	1,4%
β' 2005	36487	3,8%	29850	3,0%	9171	-3,0%	6976	3,0%	9608	-6,6%
γ' 2005	37149	3,8%	30648	2,8%	9774	0,6%	7357	2,2%	10650	-3,0%
δ' 2005	37066	3,8%	30786	2,9%	10218	1,7%	7210	2,8%	11077	-0,2%
2005	147308	3,7%	121512	3,0%	39426	0,0%	28023	3,8%	41591	-2,1%
α' 2006	38156	4,2%	31256	3,4%	11281	9,9%	6619	2,1%	10840	5,7%
β' 2006	38014	4,2%	31008	3,9%	10736	17,1%	7180	2,9%	10870	13,1%
γ' 2006	38839	4,5%	31660	3,3%	10815	10,7%	7929	7,8%	11574	8,7%
δ' 2006	38691	4,4%	31649	2,8%	11611	13,6%	7806	8,3%	12381	11,8%
2006	153700	4,3%	125573	3,4%	44443	12,8%	29534	5,3%	45665	9,8%
α' 2007	39928	4,6%	32118	2,8%	13062	15,8%	7268	9,8%	12472	15,1%
β' 2007	39558	4,1%	31941	3,0%	11248	4,8%	7799	8,6%	113691	4,6%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Διάγραμμα 3.1

Όγκος Λιανικού Εμπορίου και Επιχειρηματικές Προσδοκίες

Πηγή: IOBE και ΕΣΥΕ

Οι παράγοντες που στηρίζουν τα τελευταία χρόνια την άνοδο της ελληνικής οικονομίας, αν και φαίνεται να κάμπτονται οριακά, θα εξακολουθήσουν να επιδρούν ευνοϊκά και το τρέχον έτος:

α) Η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης, αν και σε επιβράδυνση, διατηρεί τη δυναμική της και θα συνεχίσει να αποτελεί τη βασική συνιστώσα αύξησης του ΑΕΠ.

β) Σημαντική συνιστώσα θα είναι οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, με τις επιχειρηματικές επενδύσεις να αντισταθμίζουν την υποχώρηση των επενδύσεων σε κατοικίες. Το επενδυτικό κλίμα άλλωστε, όπως αυτό αποτυπώνεται στις τελευταίες έρευνες επενδύσεων του IOBE, ήταν θετικό έως σήμερα και τροφοδοτήθηκε από τις αυξημένες προσδοκίες που διαμόρφωσαν οι εξαγ-

γελίες για νέες διαρθρωτικές κινήσεις και μεταρρυθμίσεις και από την αξιοποίηση κινήτρων όπως ο νέος επενδυτικός νόμος και οι μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές.

γ) Στον εξωτερικό τομέα, προβλέπεται ότι οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών θα παραμείνουν εύρωστες και θα αυξηθούν ταχύτερα από πέρυσι, αλλά με ρυθμό χαμηλότερο από τον αντίστοιχο των εισαγωγών, προσδίδοντας έτσι οριακά αρνητικό πρόσημο στη συμβολή του τομέα στην ανάπτυξη. Θα πρέπει να σημειωθεί άλλωστε το ενισχυμένο εντός του 2007 έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών που εξακολουθεί να υπερβαίνει το 10% του ΑΕΠ.

δ) Στην αγορά εργασίας, η απασχόληση προβλέπεται ότι θα αυξηθεί με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,6% περίπου την περίοδο 2007-

2009 και η ανεργία θα υποχωρήσει κάτω από 9%.

ε) Τέλος, ο πληθωρισμός θα επιβραδυνθεί το 2007, σε επίπεδα χαμηλότερα από το 3%, θα παραμείνει όμως σταθερά ανώτερος του μέσου πληθωρισμού της Ευρωζώνης.

3.2 Εξελίξεις και Προοπτικές στη Βιομηχανία

Παραγωγή

Η βιομηχανική παραγωγή διατηρεί τη δυναμική της το 2007, καθώς σύμφωνα

με στοιχεία της ΕΣΥΕ το πρώτο εξάμηνο του 2007 σημειώθηκε αύξηση του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής στη μεταποίηση κατά 1,6% (1,0% το 2006). Ωστόσο η άνοδος αυτή οφείλεται αποκλειστικά στις επιδόσεις του πρώτου τριμήνου του έτους όταν και σημειώθηκε άνοδος της τάξεως του 3,3%, καθώς στη συνέχεια ο ρυθμός αύξησης σχεδόν μηδενίζεται (άνοδος 0,1%). Η επιβράδυνση αυτή οφείλεται αφενός στην αντιστροφή της θετικής πορείας της παραγωγής ενδιάμεσων αγαθών και στην εντονότερη μείωση της παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών και αφετέρου στη βραδύτερη αύξηση διαρκών και μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών.

Πίνακας 3.2

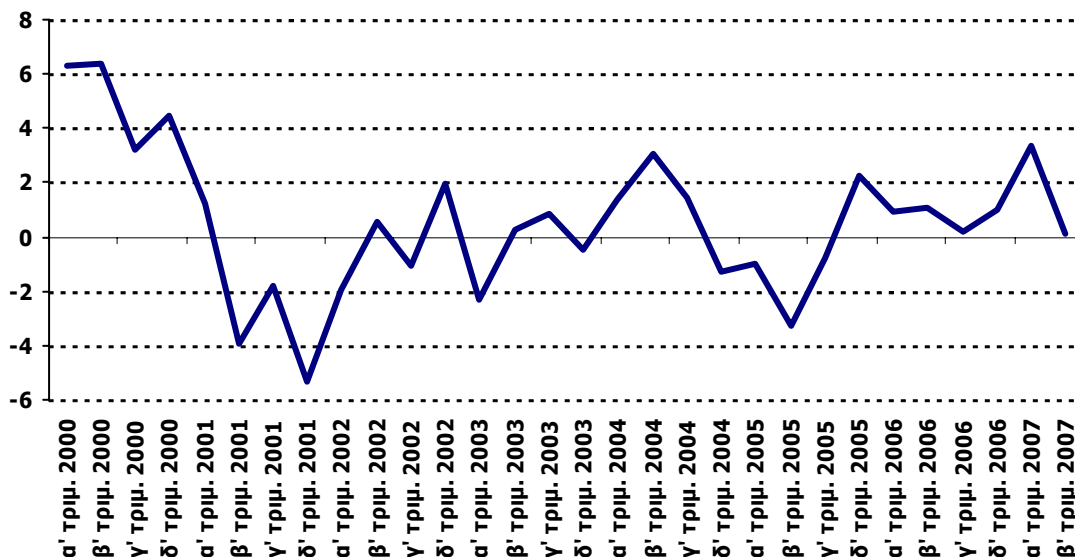
Προβλέψεις για επιλεγμένους δείκτες
(σε σταθερές αγοραίες τιμές, ετήσιες % μεταβολές)

	ΥΠΟΙΟ			ΕΕ			ΟΟΣΑ		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
ΑΕΠ	4,0	3,9	4,0	4,3	3,7	3,7	4,2	3,9	3,8
Τελική Ζήτηση	:	:	:	5,6	4,4	4,2	5,8	3,8	3,6
Ιδιωτ. Κατανάλωση	3,8	3,7	3,7	3,8	3,6	3,4	3,5	3,3	3,3
Ακαθ. Επενδ. Παγίου Κεφαλαίου	9,1	7,7	7,7	12,6	6,6	5,3	14,6	6,2	5,7
Ανεργία (%)	9,2	8,2	7,4	8,9	8,5	8,1	8,4	8,1	7,9
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	3,7	3,2	3,0	3,4	3,2	3,3	3,1	3,2	3,3
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-2,6	-2,4	-1,8	-2,6	-2,4	-2,7	-2,3	-1,9	-2,2
Ακαθ. Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	104,1	100,1	95,9	104,6	100,9	97,6	:	:	:

Πηγή: Επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας & ανάπτυξης 2006-2009, ΥΠΟΙΟ, Δεκέμβριος 2006, European Commission, Economic forecasts, Spring 2007, OECD Economic Outlook No 81 Preliminary edition, may 2007, IMF Country report 07/26 January 2007

Διάγραμμα 3.2

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής στη Μεταποίηση (2000=100),
% μεταβολή με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους

Πηγή: ΕΣΥΕ

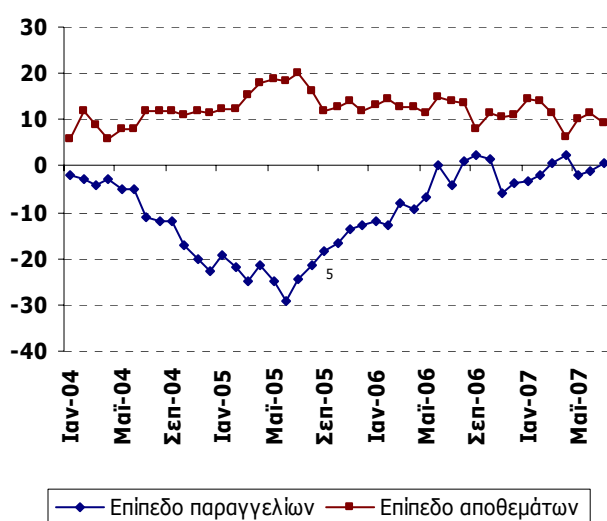
Η ταχύτερη αύξηση του όγκου παραγωγής της μεταποίησης σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2006 οφείλεται και στην αντιστροφή της πτωτικής πορείας σε 13 εκ των 23 κλάδων της μεταποίησης πέρυσι. Την εντονότερη άνοδο το πρώτο μισό του 2007 σημείωσε ο κλάδος ένδυσης με αύξηση του όγκου παραγωγής κατά 14%, συμβάλλοντας έτσι κατά 0,41 της μονάδας στην αύξηση του συνόλου της μεταποίησης. Για τον κλάδο αυτό όπως και για τον κλάδο δερμάτινων ειδών (2,6%) η αύξηση του όγκου παραγωγής είναι ιδιαίτερης σημασίας, καθώς επήλθε ύστερα από μια μακρά περίοδο μείωσης τριών και πέντε ετών αντίστοιχα. Από τους βασικότερους κλάδους της μεταποίησης θετικότερη ήταν η συμβολή του κλάδου «τρόφιμα - ποτά» και ακολουθεί ο κλάδος «χημικά προϊόντα».

Συγκεκριμένα στον κλάδο «τρόφιμα - ποτά» η αύξηση του όγκου παραγωγής ήταν της τάξεως του 4,5%, ρυθμός ταχύτερος του 2006 (2,8%). Η ενίσχυση της παραγωγικής δραστηριότητας παγιώνει την ανάκαμψη της επιχειρηματικής δραστηριότητας των τροφίμων, ύστερα από την πτώση του 2005 και συνέβαλε στο σύνολο της μεταποίησης κατά 0,9 μονάδες. Επίσης στον κλάδο των χημικών προϊόντων σημειώνεται αντιστροφή της πτωτικής πορείας του 2006 και άνοδος του όγκου παραγωγής κατά 6,6%, εξέλιξη που συμβάλλει με 0,6 στο σύνολο. Για τους δύο παραπάνω τομείς σημειώνεται επίσης ότι η άνοδος της παραγωγής το δεύτερο τρίμηνο, αν και βραδύτερη σε σχέση με το πρώτο, σε αντίθεση με το σύνολο της μεταποίησης, είναι ταχύτερη από πέρυσι.

Αντίθετα στους υπόλοιπους 10 κλάδους καταγράφεται πτωτική πορεία με την μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται στον όγκο παραγωγής ιατρικών οργάνων και οργάνων ακριβείας και στα προϊόντα από μέταλλο (-7,7% και -4,7% αντίστοιχα), μετά μάλιστα από θετική πορεία το προηγούμενο έτος. Ο δεύτερος από τους παραπάνω κλάδους είχε την υψηλότερη αρνητική συμβολή στην πορεία του συνόλου της μεταποίησης (-0,24), ενώ ακολουθούν οι κλάδοι των μη μεταλλικών ορυκτών και της βασικής μεταλλουργίας. Τέλος, στον κλάδο παραγωγής πετρελαίου και άνθρακα, που αποτελεί το δεύτερο βασικότερο κλάδο της μεταποίησης καταγράφεται μείωση του σχετικού δείκτη (-1,0%) έναντι σημαντικής αύξησης το 2006 (12,8%), με αποτέλεσμα την αρνητική συμβολή του κλάδου στο σύνολο κατά 0,13 μονάδες.

Διάγραμμα 3.3

Επίπεδο Αποθεμάτων και Παραγγελιών στη Βιομηχανία
(διαφορά % θετικών αρνητικών απαντήσεων)

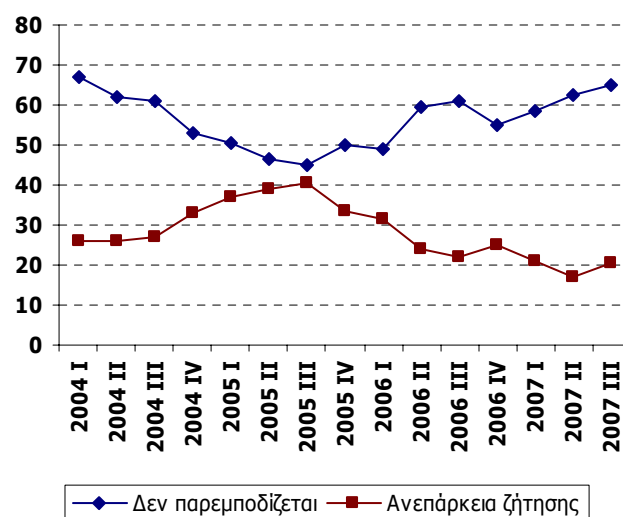

Πηγή: IOBE

Συνολικά, στις κύριες ομάδες των βιομηχανικών κλάδων εντονότερη ήταν η άνοδος της παραγωγής σε μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά (3,8%), όπου σημειώνεται αντιστροφή του αρνητικού κλίματος του προηγούμενου έτους. Επίσης εντείνεται η παραγωγική δραστηριότητα σε διαρκή καταναλωτικά και ενδιάμεσα αγαθά. Αντίθετα ο όγκος παραγωγής κεφαλαιουχικών αγαθών περιορίζεται το πρώτο εξάμηνο για τρίτο κατά σειρά έτος.

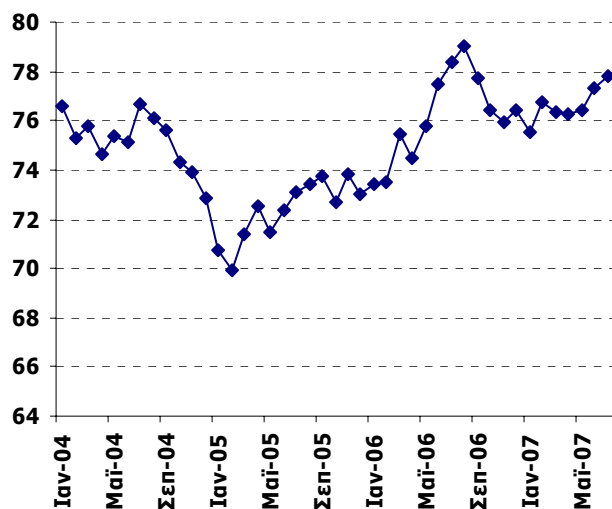
Διάγραμμα 3.4

Προσκόμματα στην παραγωγική δραστηριότητα (% επιχειρήσεων)

Σημείωση: Το ερώτημα τίθεται στις επιχειρήσεις κάθε Ιανουάριο, Απρίλιο, Ιούλιο και Οκτώβριο.
Πηγή: IOBE

Η συνολικά θετική πορεία του τομέα της βιομηχανίας το 2007 αλλά και η αποδυνάμωσή του στα μέσα του έτους συγκλίνει με τα στοιχεία των ερευνών οικονομικής συγκυρίας του IOBE. Συγκεκριμένα:

Διάγραμμα 3.5Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού
δυναμικού

Πηγή: IOBE

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία στις αρχές του έτους καταγράφει έντονα ανοδική πορεία και τον Απρίλιο φτάνει την ανώτερη τιμή του. Ωστόσο η αισιοδοξία αυτή σταδιακά εξασθενεί και από τον Μάιο και μετά υπήρξε διόρθωση. Κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος την περίοδο αυτή ήταν τα ακόλουθα:

α) η τόνωση της ζήτησης, όπως αυτή αποτυπώνεται στο επίπεδο των παραγγελιών που δέχτηκαν οι επιχειρήσεις. Η εκτίμηση αυτή που συνδέεται με την εγχώρια αγορά αλλά και με τις αγορές του εξωτερικού διατήρησε τη δυναμική της καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Άλλωστε η ζήτηση ενισχύεται και από τις νέες παραγγελίες που δέχτηκαν οι επιχειρήσεις, κυρίως το πρώτο τρίμηνο του έτους.

β) η σταδιακή ρευστοποίηση μέρους των αποθεμάτων

γ) οι θετικότερες εκτιμήσεις για την πορεία της παραγωγής, των πωλήσεων και των εξαγωγών και η επέκταση του ποσοστού χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού,

δ) η σταδιακή αύξηση του ποσοστού των επιχειρήσεων που αναφέρεται σε απρόσκοπτη διεξαγωγή της δραστηριότητάς του (σε αρκετά χαμηλότερο ωστόσο ποσοστό η ανεπάρκεια ζήτησης εμμένει ως ο βασικότερος ανασταλτικός παράγοντας της παραγωγής)

ε) οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την πορεία βασικών μεγεθών τους παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις, ενώ μετριάζονται σαφώς κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, παράλληλα με σταθερότητα στην απασχόληση

3.3 Οι Εξαγωγικές Επιδόσεις της Ελληνικής Οικονομίας

Ταχεία άνοδο σημείωσαν οι εξαγωγές κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Μαΐου 2007, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία (ΕΣΥΕ, ΠΣΕ, ΚΕΕΜ), η συνολική αξία των εξαγωγών αυξήθηκε κατά 7,1% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006 και έφθασε τα 7 δισεκ. ευρώ. Ταχύτερα όμως από τις εξαγωγές, αυξήθηκαν την ίδια περίοδο οι εισαγωγές (10,3%), οι οποίες ανέρχονται το πρώτο πεντάμηνο του 2007 σε 23,0 περίπου δισεκ. ευρώ (από 21 δισεκ. περίπου την ίδια περίοδο το 2006), με συνέπεια το εμπορικό έλλειμμα να διογκωθεί περαιτέρω. Ση-

μειώνεται ότι οι εξαγωγές αγαθών καλύπτουν το 31% των δαπανών για τις εισαγωγές αγαθών.

Οι εξαγωγές αυξήθηκαν προς όλες τις μεγάλες γεωγραφικές περιοχές, εκτός της Β. Αφρικής και Μ. Ανατολής (-29,6%), της Ν.Α. Ασίας (-30,8%), της Λατινικής Αμερικής (-42,7%) και λοιπών χωρών ΟΟΣΑ (-22,1%).

Η άνοδος των εξαγωγών στην εξεταζόμενη περίοδο αφορά όλες τις βασικές κατηγορίες αγαθών, εκτός των καυσίμων (-6,0%) και των αγροτικών προϊόντων (-8,3%). Ειδικότερα, τη μεγαλύτερη συμβολή στην αύξηση των εξαγωγών προσέφεραν τα βιομηχανικά προϊόντα και οι πρώτες ύλες, ενώ αρκετά πιο περιορισμένη ήταν η συμβολή της κατηγορίας «είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες».

Οι εξαγωγές των καυσίμων, λόγω της μείωσης των τιμών τους στο διεθνές περιβάλλον, υποχώρησαν κατά 6,0% και έφτασαν σε 827,8 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 11,7% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών. Μειωμένες κατά 4,9% σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι ήταν και οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων, με την υποχώρηση να οφείλεται στη μεγάλη πτώση των εξαγωγών της κατηγορίας «λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης»

(-42,0%). Οι εξαγωγές της μεγαλύτερης κατηγορίας «τρόφιμα και ζώα ζωντανά» που κάλυψαν το 13,3% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών, αυξήθηκαν κατά 4,0% και ανήλθαν σε 941 εκατ. ευρώ. Αυξημένες κατά 9,6% ήταν και οι εξαγωγές της υποκατηγορίας «ποτά και καπνός».

Σημαντική ήταν η αύξηση των εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων (11,6%) που αντιπροσωπεύουν το 60,0% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών. Αύξηση μεγαλύτερη του συνόλου σημείωσαν οι εξαγωγές όλων των υποκατηγοριών, εκτός της κατηγορίας «διάφορα βιομηχανικά είδη». Αυξημένες κατά 9,0% ήταν και οι εξαγωγές των «πρώτων υλών», που αποτελούν όμως μικρό ποσοστό (6,1%) των εξαγωγών. Πολύ μεγάλη τέλος ήταν και η αύξηση των χαμηλών σε αξία εξαγωγών της κατηγορίας «είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες» (75,5%).

Όσον αφορά στις εξελίξεις κατά γεωγραφική περιοχή, οι εξαγωγές προς τον **ανεπτυγμένο κόσμο (ΟΟΣΑ)** συνολικά, κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 2007 αυξήθηκαν κατά 4,7%, αντιπροσωπεύοντας περίπου τα 2/3 των συνολικών ελληνικών εξαγωγών. Ειδικότερα, οι εξαγωγές προς τις χώρες της Ε.Ε.- 25 αυξήθηκαν κατά 9,7% (54,3% του συνόλου) και προς την Ε.Ε.15 κατά 5,3% και (44,0% του συνόλου).

Πίνακας 3.3

Εξαγωγές (σε εκατ. ευρώ), προσωρινά στοιχεία

Ετησία στοιχεία (2005-2006)						Ιανουάριος – Μάιος				
	Αξία		Μεταβολή (%)	Σύνθεση (%)		Αξία		Μεταβολή (%)	Σύνθεση (%)	
	2005	2006		2005	2006	2006	2007		2006	2007
Αγροτικά Προϊόντα	3.032,2	3.322,5	9,6	21,6	20,0	1.375,1	1.307,9	-4,9	20,8	18,5
Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	2.074,3	2.333,8	12,5	14,8	14,0	904,6	941,0	4,0	13,7	13,3
Ποτά & καπνός	559,3	508,2	-9,1	4,0	3,1	180,9	198,2	9,6	2,7	2,8
Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης	398,5	480,4	20,6	2,8	2,9	289,7	168,7	-41,8	4,4	2,4
Πρώτες Ύλες	691,8	1.061,7	53,5	4,9	6,4	396,4	432,2	9,0	6,0	6,1
Πρώτες ύλες μη edώδιμες εκτός από καύσιμα	691,8	1.061,7	53,5	4,9	6,4	396,4	432,2	9,0	6,0	6,1
Καύσιμα	1.322,9	2.170,5	64,1	9,4	13,0	880,9	827,8	-6,0	13,3	11,7
Ορυκτά, καύσιμα, λιπαντικά, κ.λπ.	1.322,9	2.170,5	64,1	9,4	13,0	880,9	827,8	-6,0	13,3	11,7
Βιομηχανικά Προϊόντα	8.641,6	9.644,8	11,6	61,5	57,9	3.801,1	4.242,1	11,6	57,6	60,0
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)	2.049,7	2.177,4	6,2	14,6	13,1	831,4	1.016,1	22,2	12,6	14,4
Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη	2.874,2	3.412,3	18,7	20,5	20,5	1.397,4	1.567,8	12,2	21,2	22,2
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	1.786,5	2.092,5	17,1	12,7	12,6	797,7	929,2	16,5	12,1	13,1
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1.931,2	1.962,5	1,6	13,7	11,8	774,6	728,9	-5,9	11,7	10,3
Άλλα	362,1	452,2	24,9	2,6	2,7	148,2	260,1	75,5	2,2	3,7
Είδη & συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	362,1	452,2	24,9	2,6	2,7	148,2	260,1	75,5	2,2	3,7
Συνολικές Εξαγωγές	14.050,5	16.651,7	18,5	100,0	100,0	6.601,8	7.070,1	7,1	100,0	100,0

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία στοιχείων από το ΚΕΕΜ

Αναλυτικότερα, οι εξαγωγές αυξήθηκαν προς όλους τους **εταίρους στην ΕΕ-15**, εκτός της Ολλανδίας (-6,2%), της Ιταλίας (3,7%), της Ισπανίας (-4,7%) και του Λουξεμβούργου (-13,0%). Η Γερμανία αποτελεί την κυριότερη εξαγωγική αγορά αυτή την περίοδο για την Ελλάδα και μαζί με την Ιταλία συγκεντρώνουν το 53,3% της αξίας των εξαγωγών προς την Ε.Ε.-15 και το 23,0% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών. Μεγάλη ήταν η άνοδος των ελληνικών εξαγωγών προς τη Φιλανδία (71,1%), τη Σουηδία (43,7%) και το Βέλγιο (31,8%), ενώ συνεχίστηκε η ανάκαμψη των εξαγωγών προς τη Γαλλία (7,4%) που είχε παρατηρηθεί ήδη από το προηγούμενο έτος.

Οι εξαγωγές στις **χώρες της διεύρυνσης**, σημείωσαν ισχυρή άνοδο της τάξης του 33,6%. Η ισχυρή άνοδος οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών προς όλες τις χώρες της νέας διεύρυνσης και ιδίως προς την Κύπρο (30,2%) που απορροφά σχεδόν το 60% του συνόλου των εξαγωγών προς τις δέκα χώρες, αλλά και Πολωνία (34,0%) και Σλοβενία (57,0%).

Οι εξαγωγές προς τη **Β. Αμερική** αυξήθηκαν κατά 6,7%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στις εξαγωγές προς το Μεξικό (170,7%) που αντιστάθμισαν τη μείωση προς τον Καναδά (-18,3%), ενώ οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ παρέμειναν σχεδόν στάσιμες (3,6%).

Σημαντική άνοδο σημείωσαν οι εξαγωγές προς τα **Βαλκάνια** (20,2%), περιοχή με ποσοστό συμμετοχής της τάξης του 17,1%

στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών. Η άνοδος οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών προς τη Ρουμανία (35,5%) και την Αλβανία (24,0). Η ανοδική πορεία των εξαγωγών προς τις χώρες της πρώτης ΕΣΣΔ συνεχίστηκε και κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 2007. Η αύξηση των εξαγωγών με κατεύθυνση τη **Ρωσία** μάλιστα ήταν της τάξης του 106,6%. Στο πρώτο 5μηνο του 2007 μειωμένες κατά 30,8% ήταν οι εξαγωγές προς τις **χώρες της Ν. Α. Ασίας** συνολικά, λόγω της μείωσης των εξαγωγών προς όλες τις χώρες της περιοχής εκτός της Ινδονησίας (35,0%).

Όσον αφορά στις **εισαγωγές**, η σημαντικότερη αύξηση (15,8%) σημειώθηκε στα βιομηχανικά προϊόντα. Αυξημένη όμως ήταν και η αξία των εισαγωγών των αγροτικών προϊόντων (6,8%), των πρώτων υλών (34,7%) και της κατηγορίας «είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες» (502,6%), με μικρή όμως αξία εισαγωγών. Σημαντικά μειωμένες από την άλλη πλευρά ήταν οι εισαγωγές καυσίμων (-16,0%), εξαιτίας της μείωσης της τιμής του πετρελαίου.

3.4 Απασχόληση - Ανεργία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, το α' τρίμηνο του 2007 το **ποσοστό της ανεργίας** ανήλθε σε 9,1% (το μικρότερο ποσοστό ανεργίας για το πρώτο τρίμηνο έτους από το 1998), έναντι 9,7% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006. Από τα μηνιαία στοιχεία που είναι διαθέσιμα για το αμέσως επόμενο διάστημα σημειώνεται σημαντική μείωση

της ανεργίας. Πιο συγκεκριμένα τον Απρίλιο η ανεργία υποχώρησε στο 8,4%, έναντι 9,0% τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι και τον Μάιο άγγιξε το εξαιρετικά χαμηλό 7,7% (9,2% τον Μάιο του 2006). Αν και τον συγκεκριμένο μήνα, η ανεργία υποχωρεί σχεδόν πάντα, λόγω της έναρξης των εποχιακών απασχολήσεων στον τουρισμό και τη γεωργία, η έντονη μείωση του Μαΐου του 2007 φέρνει την ανεργία στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα τουλάχιστον ετών.

Ένα μέρος αυτής της μείωσης θα πρέπει να αποδοθεί στην εφαρμογή νέας μεθοδο-

λογίας καταγραφής της ανεργίας σε όλες τις χώρες της Ε.Ε.-27, σύμφωνα με την οποία ένα άτομο που απασχολήθηκε έστω και μια ώρα την εβδομάδα που προηγήθηκε της έρευνας, δεν λογίζεται ως άνεργος.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την πλήρη ανάπτυξη αυτήν την περίοδο διάφορων προγραμμάτων κατάρτισης και επιδοτούμενης απασχόλησης (stage) και την επέκτασή τους στο Δημόσιο και τους ΟΤΑ ερμηνεύει ως έναν βαθμό τη μείωση αυτή. Από στοιχεία του Υπουργείου Απασχόλησης προκύπτει ότι μέχρι τις αρχές του Ιουνίου του 2007, οι επωφελούμενοι από τα

Πίνακας 3.4

Πληθυσμός (σε χιλιάδες) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης (2004-2006 ανά τρίμηνο)

Περίοδος αναφοράς	Γενικό Σύνολο	Εργατικό Δυναμικό					
		Σύνολο	% του πληθυσμού	Απασχολούμενοι	% εργατικού δυναμικού	Άνεργοι	% εργατικού δυναμικού
α' τριμ. 2004	9.044,8	4.792,9	53,0	4.249,1	88,7	543,8	11,3
β' τριμ. 2004	9.056,9	4.823,2	53,2	4.330,5	89,8	492,7	10,2
γ' τριμ. 2004	9.069,9	4.827,5	53,2	4.341,6	89,9	485,9	10,1
δ' τριμ. 2004	9.082,5	4.831,8	53,2	4.331,4	89,6	500,4	10,4
α' τριμ. 2005	9.094,0	4.827,3	53,1	4.324,8	89,6	502,6	10,4
β' τριμ. 2005	9.102,6	4.848,8	53,3	4.381,9	90,4	466,9	9,6
γ' τριμ. 2005	9.112,9	4.855,3	53,3	4.385,6	90,3	469,8	9,7
δ' τριμ. 2005	9.122,3	4.854,3	53,2	4.383,4	90,3	470,9	9,7
α' τριμ. 2006	9.136,0	4.873,1	53,3	4.400,0	90,3	473,1	9,7
β' τριμ. 2006	9.150,1	4.880,2	53,3	4.452,8	91,2	427,4	8,8
γ' τριμ. 2006	9.164,2	4.902,5	53,5	4.494,2	91,7	408,3	8,3
δ' τριμ. 2006	9.179,1	4.891,2	53,3	4.462,1	91,2	429,1	8,8
α' τριμ. 2007	9.195,4	4.906,9	53,4	4.461,2	90,9	445,7	9,1
Απρίλιος 2007	9.205,2	4.927,4	53,5	4.512,4	91,6	415,0	8,4
Μάιος 2007	9.206,7	4.897,0	53,2	4.518,7	92,3	378,3	7,7

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

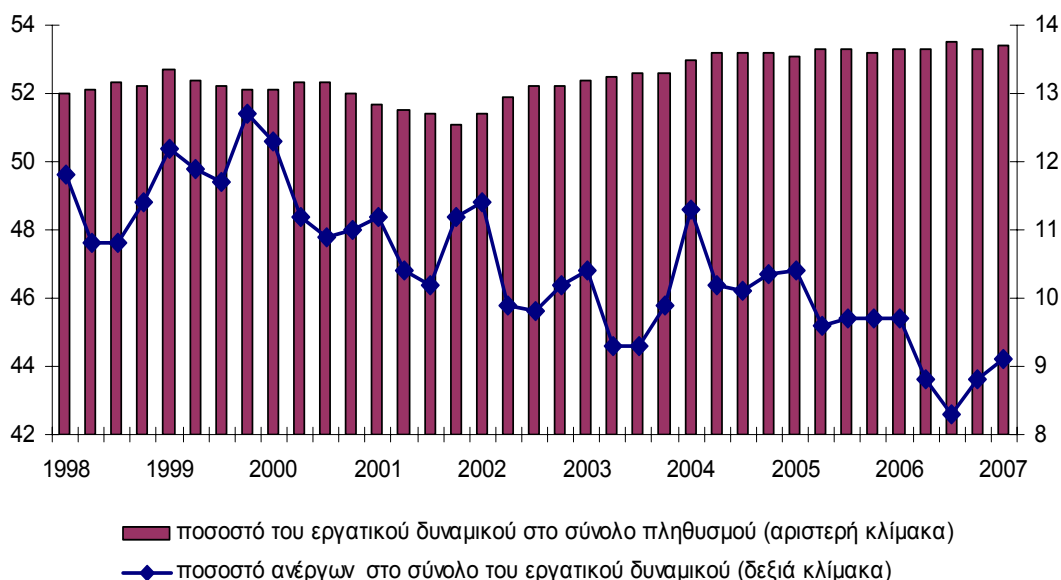
προγράμματα νέων θέσεων εργασίας και stage ξεπέρασαν τις 100.000, ενώ από το 2004 μέχρι σήμερα φέρεται ότι συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης περισσότερα από 195.000 άτομα. Στα υπόλοιπα στοιχεία της έρευνας, ο **αριθμός των απασχολούμενων** το α' τρίμηνο του 2007 ανήλθε σε 4.461,2 χιλιάδες άτομα (4.400,0 χιλιάδες άτομα το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006), ενώ το αμέσως επόμενο δίμηνο ξεπερνούν τα 4,5 δισεκ. Την περίοδο αυτή βρήκαν απασχόληση 90,7 χιλιάδες άτομα, τα οποία ήταν άνεργα πριν ένα έτος. Παράλληλα, 66,3 χιλιάδες άτομα μετακινήθηκαν από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε θέσεις απασχόλησης, ενώ 70,3 χιλιάδες άτομα, τα οποία πριν ένα χρόνο ήταν απασχολούμενοι, σήμερα είναι άνερ-

γοι. Τέλος, 77,9 χιλιάδες άτομα που πέρυσι ανήκαν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εισήλθαν το α' τρίμηνο του 2007 στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, αλλά παρέμειναν άνεργα. Το ποσοστό αύξησης των απασχολούμενων μεταξύ Μαΐου 2006 και Μαΐου 2007 είναι 1,3% (58.767 άτομα). Εκτιμάται ότι ένα σημαντικό τμήμα αυτών των θέσεων απασχόλησης, είναι 18μηνης διάρκειας και προέρχονται από τα προγράμματα stage.

Σε **επίπεδο τομέα οικονομικής δραστηριότητας**, η μεγαλύτερη αύξηση απασχόλησης σημειώνεται στον δευτερογενή τομέα (3,4%) και σε κλαδικό επίπεδο στις κατασκευές (7,2%).

Διάγραμμα 3.6

Εξέλιξη του Ποσοστού του Εργατικού Δυναμικού στο Σύνολο του Πληθυσμού και του Ποσοστού των Ανέργων στο Σύνολο του Εργατικού Δυναμικού

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει αύξηση της τάξης του 1,3% και οι κλάδοι που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη άνοδο είναι της υγείας (8,2%), της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και εκμισθώσεων (3,0%) και των ξενοδοχείων και εστιατορίων (3,0%). Στον πρωτογενή τομέα παρατηρείται μείωση της τάξης του 1,7%, ενώ αύξηση της απασχόλησης καταγράφεται στην αλιεία (18,1%).

Η **μερική απασχόληση**, αν και παρουσίασε οριακή άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, παραμένει χαμηλή (5,8% του συνόλου των απασχολούμενων). Ωστόσο το 43,6% των μερικώς απασχολούμενων επιλέγει αυτή τη μορφή εργασίας επειδή δεν μπορεί να βρει πλήρη απασχόληση. Από το σύνολο των 445,7 χιλιάδων ανέργων, το 88,0% αναζητά εργασία με πλήρη απασχόληση. Το 49,0% των ανέργων αναζητούν εργασία πάνω από 12 μήνες, είναι δηλαδή **μακροχρόνια άνεργοι**, ενώ το ποσοστό των «**νέων ανέργων**», δηλαδή όσων εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, ανέρχεται στο 33,2% του συνόλου των ανέργων. Από πλευράς διάρθρωσης, το **ποσοστό ανεργίας των γυναικών** (13,9%) εξακολουθεί να είναι υπερδιπλάσιο από εκείνο των ανδρών (5,7%). Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους **νέους** ηλικίας 15-29 ετών (18,2%), ενώ συγκεκριμένα στις γυναίκες το ποσοστό αυτό αγγίζει το 24,8% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τους. Επομένως, τα δομικά προβλήματα της ανεργίας (υψηλό ποσοστό σε νέους, μακροχρόνια άνεργοι, κτλ) παραμένουν.

Ως προς το **επίπεδο εκπαίδευσης**, το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται πάνω από το συνολικό ποσοστό σε όσους δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο (16,4%), στους απόφοιτους ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (11,5%), καθώς και σε

όσους έχουν τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (10,2%), το δε χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στα άκρα, δηλαδή στους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (5,9%), καθώς και στις κατηγορίες του πληθυσμού, που έχουν απολυτήριο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (7,9%) ή έχουν τελειώσει ορισμένες τάξεις αυτής της βαθμίδας (5,6%).

Σε **επίπεδο περιφέρειας** το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Νότιο Αιγαίο (16,5%) και στα Ιόνια Νησιά (13,9%) κατά το πρώτο τρίμηνο του 2007, για να υποχωρήσει στη συνέχεια, καθώς τονώνεται η εποχική απασχόληση στον τουρισμό. Έτσι το δίμηνο Απριλίου – Μαΐου, η υψηλότερη ανεργία καταγράφεται πλέον στη Δυτική Μακεδονία (περίπου 12,5%), αν και τα μηνιαία στοιχεία ανά περιφέρεια παρουσιάζουν πολύ έντονες διακυμάνσεις. Στον αντίποδα βρίσκεται η Κρήτη η οποία τον Μάιο – λόγω της έναρξης της τουριστικής περιόδου – εμφανίζει ανεργία μόλις 3,4%.

Το ποσοστό ανεργίας των ατόμων με **ξένη υπηκοότητα** είναι για πρώτη φορά υψηλότερο του μέσου εθνικού (9,3% έναντι 9,1%, από 6,7% το προηγούμενο τρίμηνο). Αντίθετα, το ποσοστό των οικονομικά ενεργών ξένων υπηκόων παραμένει σημα-

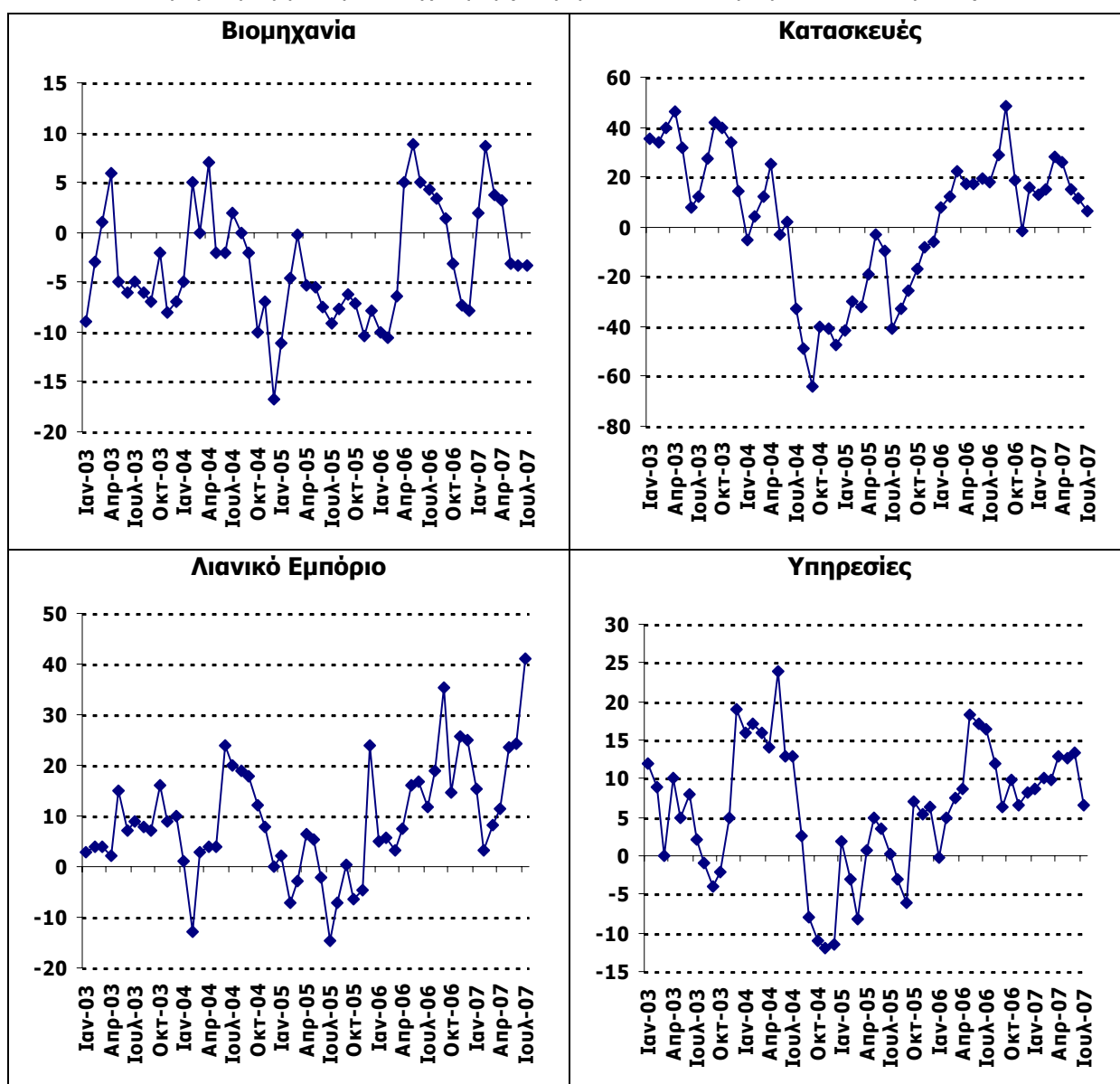
ντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο μέσο εθνικό (71,0% έναντι 53,4%).

Πρόσθετα στοιχεία για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της απασχόλησης, παρέχονται από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας του IOBE, οι οποίες έχουν καταγράψει τη βελτίωση σε όρους απασχόλη-

σης το 2007. Όπως δείχνουν όμως τα πιο πρόσφατα αποτελέσματα (β' τρίμηνο του 2007), οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης στην επόμενη περίοδο είναι δυσμενέστερες του αντίστοιχου περσινού τριμήνου σε όλους τους τομείς με εξαίρεση το Λιανικό Εμπόριο.

Διάγραμμα 3.7

Προβλέψεις για την απασχόληση (διαφορά θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Από την άλλη πλευρά όμως συνολικά το α' εξάμηνο του 2007 οι προβλέψεις είναι ελαφρά βελτιωμένες σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Αναλυτικότερα:

Στη **Βιομηχανία**, οι προβλέψεις μετά τις καλές επιδόσεις στις αρχές του έτους, έχουν γίνει αρνητικές το τελευταίο τρίμηνο και είναι σημαντικά δυσμενέστερες του αντίστοιχου τριμήνου του 2006. Συνολικά πάντως το πρώτο εξάμηνο του 2007, οι προβλέψεις για την απασχόληση στον τομέα είναι καλύτερες σε σχέση με το προηγούμενο έτος - λόγω καλύτερης πορείας στο πρώτο τρίμηνο - με το σχετικό ισοζύγιο απαντήσεων να είναι έστω και οριακά θετικό (+1 έναντι -1 το 2006).

Στο **Λιανικό Εμπόριο**, το κλίμα εντός του έτους είναι πολύ βελτιωμένο, γεγονός που τροφοδοτεί έντονα ανοδικές προβλέψεις για την απασχόληση και κατά το προσεχές τρίμηνο. Όλοι οι επιμέρους δείκτες είναι αισθητά ανώτεροι της αντίστοιχης περιόδου του 2006, ενώ τον Ιούλιο ο δείκτης έφτασε στο υψηλότερο επίπεδο τα τελευταία 4 χρόνια με το 42% των επιχειρήσεων να προβλέπει προσλήψεις βραχυπρόθεσμα. Είναι χωρίς αμφιβολία ο τομέας της οικονομίας με την ισχυρότερη άνοδο της απασχόλησης, τάση που αναμένεται να διατηρηθεί και στο υπόλοιπο του έτους.

Αντίθετα στις **Κατασκευές**, οι θετικές προβλέψεις εξασθενούν σταθερά από τον Μάρτιο και μετά και περιορίζεται το ποσοστό που «βλέπει» προσλήψεις. Η διαφορά του ποσοστού αυτών που προβλέπουν άνοδο / μείωση της απασχόλησης παραμένει

μεν σε θετικό πρόσημο, αλλά περιορίζεται στο +11 το β' τρίμηνο του 2007 έναντι +18 το β' τρίμηνο του 2006. Αλλά και συνολικά εντός του τρέχοντος έτους ο δείκτης υστερεί σε σχέση με το 2006.

Τέλος σταθερά σε θετικό επίπεδο κινούνται οι προβλέψεις στις **Υπηρεσίες**, αν και τον Ιούλιο καταγράφεται εξασθένισή τους, η οποία επηρεάζει το δείκτη τριμήνου. Συνολικά όμως εντός του 2007 οι προσδοκίες των επιχειρήσεων είναι ευνοϊκότερες έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2006, με τη διαφορά θετικών - αρνητικών απαντήσεων να βρίσκεται στο +14 το πρώτο εξάμηνο του 2007 έναντι +11 το 2006.

3.5 Τιμές Καταναλωτή

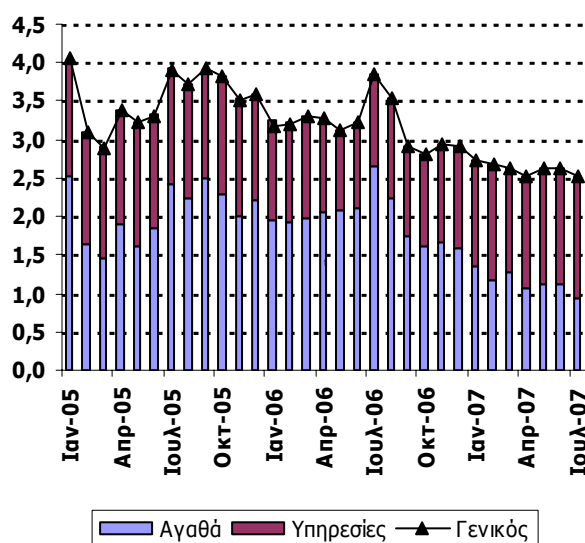
Εξελίξεις κατά το 2007

Σημαντική επιβράδυνση των τιμών διαπιστώνεται το 2007, εντονότερη των προβλέψεων των περισσότερων διεθνών οργανισμών και σε ένα περιβάλλον ταχείας ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ (επτάμηνο τρέχοντος έτους) ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ), αυξάνεται με ρυθμό 2,62% έναντι 3,3% την αντίστοιχη περίοδο του 2006. Μάλιστα τον Ιούλιο - και για 2η φορά εντός του έτους - ο πληθωρισμός κινείται στο 2,5%, τη χαμηλότερη επίδοση από τον Φεβρουάριο του 2004. Από την άλλη πλευρά όμως ο πυρήνας του πληθωρισμού, χωρίς δηλαδή την ενέργεια και τα νωπά οπωροκηπευτικά, επιταχύνεται στο 3,1%, (2,6% το 2006) ένδειξη ανησυχητι-

κή για τη μελλοντική του πορεία. Ταυτόχρονα το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι είναι η ηπιότερη πορεία των τιμών σε αυτούς τους παράγοντες και ειδικά στις τιμές του πετρελαίου, που έχουν επηρεάσει καθοριστικά το Γενικό Δείκτη.

Διάγραμμα 3.8

Εξέλιξη πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

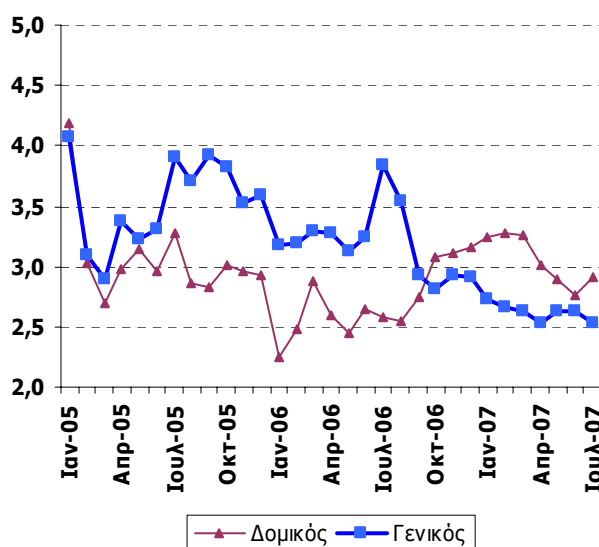
Η σημαντική επιβράδυνση του πληθωρισμού είναι αποτέλεσμα της αποκλιμάκωσης των τιμών στα αγαθά, ενώ αντίθετα οι τιμές στις υπηρεσίες επιταχύνονται σε σχέση με το 2006. Οι τιμές στα Αλκοολούχα ποτά και καπνό αυξάνονται κατά 9,3% στο πρώτο επτάμηνο του 2007 έναντι 3,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2006, ενώ σημαντική μπορεί να θεωρηθεί η άνοδος στην Ένδυση και Υπόδηση (3,6% από 2,2% το 2006) και στα Ξενοδοχεία – Καφέ Εστιατόρια (3,6% από 2,7% το 2006).

Στον αντίποδα η σημαντική επιβράδυνση στη Στέγαση (1,7% έναντι 7,8% το επτά-

μηνο του 2006) λόγω χαμηλότερων τιμών στο πετρέλαιο θέρμανσης και η οριακή άνοδος κατά 0,9% στις Μεταφορές (από 3,9%) έχουν συμβάλει στη συνολική επιβράδυνση του πληθωρισμού.

Διάγραμμα 3.9

Εξέλιξη δομικού πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

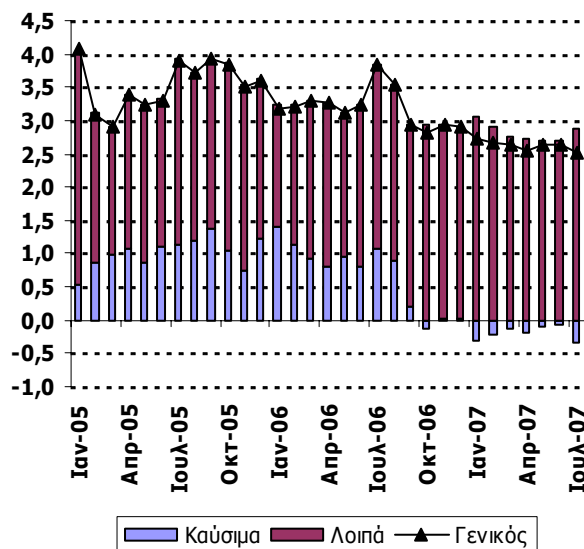
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

Χαρακτηριστική είναι άλλωστε η σημαντική αποκλιμάκωση των πιέσεων από την πλευρά της προσφοράς, που καταγράφεται στην εξέλιξη του δείκτη τιμών παραγωγού για την εγχώρια αγορά το 2007. Έτσι ο σχετικός δείκτης αυξάνεται μόλις με 1,3% το πρώτο εξάμηνο του έτους έναντι αύξησης 9% το 2006, γεγονός που όχι μόνο ερμηνεύει την ηπιότερη πορεία των τιμών, αλλά ως πρόδρομος δείκτης προοιωνίζεται διατήρηση αυτής της πορείας. Χαρακτηριστικά, οι τιμές παραγωγού στα καταναλωτικά αγαθά – που αποτελούν το 40% του δείκτη - μειώνονται με 2,1%, όταν το πρώτο εξάμηνο του 2006 αυξάνονταν κατά 8,0%, ενώ οι τιμές στα ενεργειακά αγαθά

αυξάνονται μόλις κατά 0,5% έναντι ισχυρής ανόδου κατά 13,7% την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Διάγραμμα:3.10

Συμβολή των Καυσίμων στη διαμόρφωση του πληθωρισμού
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ

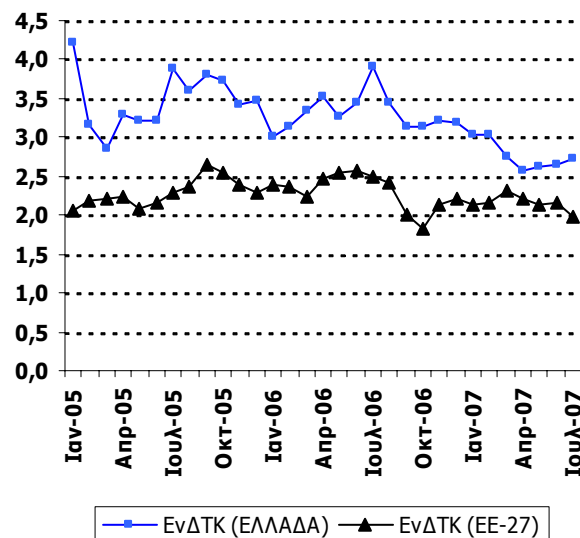
Για επιμέρους δείκτες του ΓΔΤΚ μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

- Ο δείκτης τιμών αγαθών αυξάνεται με ρυθμό 2%, σε σημαντική επιβράδυνση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (3,6%), όταν αντίθετα ο δείκτης των υπηρεσιών επιταχύνεται στο 3,6% (από 2,9%), γεγονός που συμβάλλει άλλωστε και στην ενίσχυση του πυρήνα του πληθωρισμού. Αντίθετα, ο ειδικός δείκτης καυσίμων παρουσιάζει μείωση κατά 2,8% (έναντι έντονης αύξησης 17,4% το 2006) όπως και ο ειδικός δείκτης ενέργειας, που μειώνεται κατά 3,2% έναντι αύξησης κατά 14%. Τέλος ο ειδικός δείκτης οπωροκηπευτι-

κών κινείται με ρυθμό 4,9%, όταν το 2006 κατέγραφε οριακή μόνο άνοδο (0,3%).

Διάγραμμα 3.11

Εξέλιξη Εναρμονισμένων Δεικτών Τιμών Καταναλωτή Ελλάδα και ΕΕ-25
(ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε. Επιτροπής και ΕΣΥΕ

- Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Καταναλωτή επιβραδύνεται επίσης στην εξεταζόμενη περίοδο στο 2,77% (από 3,37% το 2006). Ο αντίστοιχος ρυθμός στην Ευρωζώνη κινείται στο 1,87%, (από 2,41% το 2006), ενώ αντίθετα στην ΕΕ-27, η επιβράδυνση είναι ηπιότερη (2,16% έναντι 2,44%) Η αποκλιμάκωση του ελληνικού δείκτη επιτρέπει τη σύγκλιση με τον δείκτη της Ευρωζώνης, με τη διαφορά των δύο δεικτών να υποχωρεί κάτω από το επίπεδο της μίας ποσοστιαίας μονάδας. Όμως η Ελλάδα διατηρεί τον 7^ο υψηλότερο πληθωρισμό στην ΕΕ-25 και τον 3^ο υψηλότερο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη (πίσω από Σλοβενία και Ιρλανδία).

Μεσοπρόθεσμες εκτιμήσεις

Από τις έως σήμερα ενδείξεις εκτιμάται ότι ο πληθωρισμός για το 2007 θα κινηθεί στο επίπεδο του **2,6%** (ΓΔΤΚ), ενώ ο Εναρμονισμένος δείκτης θα επιβραδυνθεί στα επίπεδα του **2,8%**. Ωστόσο ο δομικός πληθωρισμός, φαίνεται να κινείται αντίθετα και αναμένεται να επιταχυνθεί στην περιοχή του 3%, εξέλιξη που αποτυπώνει την ταχύτερη άνοδο κυρίως των υπηρεσιών, αλλά και αγαθών όπως τα οπωροκηπευτικά.

Οι παράγοντες που συντελούν στη διατήρηση των θετικών εξελίξεων συνδέονται βεβαίως με την ηπιότερη πορεία των τιμών του πετρελαίου διεθνώς σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, εξέλιξη που ειδικά στην Ελλάδα επηρεάζει έντονα τις περισσότερες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών. Η μέση ετήσια τιμή διεθνώς του πετρελαίου Brent ανά βαρέλι (μέχρι τις 12/9/2007) είναι 66,6\$ έναντι 67,5\$ και 53,3\$ το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2006 και 2005. Καταγράφεται δηλαδή οριακή μείωση κατά 2,3%, όταν το 2006 υπήρχε αύξηση κατά 29%, ενώ και οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις για το σύνολο του έτους δείχνουν ακόμα εντονότερη μείωση σε σύγκριση με πέρυσι, παρά την αύξηση του Σεπτεμβρίου². Ταυτόχρονα η ισοτιμία του ευρώ σε σχέση με το δολάριο εμφανίζεται (μέχρι τις 21/8/2007) να ενισχύεται κατά 8,2% όταν την αντίστοιχη περίοδο του 2006 καταγραφόταν μείωση κατά 2,4%, με τη σχέση αυτή να διατηρείται – αν όχι ενισχύεται – μεσοπρόθεσμα. Συγκρατούνται έτσι οι τιμές στις μη ενεργεια-

κές πρώτες ύλες και πλήθος άλλων βασικών εμπορευμάτων που διακινούνται σε δολάρια, οπότε η άμβλυνση των άμεσων ή έμμεσων πιέσεων στον πληθωρισμό από τον κρίσιμο παράγοντα των καυσίμων δείχνει να διατηρείται.

Στο εσωτερικό περιβάλλον, θετικά λειτουργεί ακόμα η οριακή επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου του μοναδιαίου κόστους εργασίας, παράλληλα με την οριακή επιτάχυνση της παραγωγικότητας, ενώ συνεισέφεραν και οι μικρές μόνο αυξήσεις των τιμολογίων των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, παρά την πρόσφατη αύξηση στα τιμολόγια της ΔΕΗ, η οποία θα αποτυπωθεί το φθινόπωρο. Δεν θα πρέπει επίσης να υποτιμάται η επίδραση της ανοδικής πορείας των βασικών επιτοκίων που έχει υιοθετήσει η ΕΚΤ, η οποία κινείται για την ώρα σε κατεύθυνση που εξυπηρετεί τον ελληνικό οικονομικό κύκλο.

Η θετική επίδραση των παραπάνω παραγόντων αντισταθμίζεται σε ένα βαθμό από την ένταση παραγόντων που σχετίζονται με τη ζήτηση. Η μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας κινείται σε επίπεδα άνω του 4%, με την εγχώρια ζήτηση να παραμένει ισχυρή. Κινητήριος μοχλός παραμένει η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ παρά την επιβράδυνση οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, διατηρούνται επίσης σε υψηλά επίπεδα. Εξάλλου, οι θετικές εξελίξεις στην απασχόληση και η άνοδος των πραγματικών μισθών δημιουργούν επιπρόσθετες πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης.

² Πηγή: <http://eia.doe.gov>

Στην προηγούμενη έκθεση του IOBE είχε επισημανθεί ότι οι θετικές επιδράσεις από τη δημοσιονομική πολιτική του 2006 θα μπορούσαν να αμβλυνθούν το 2007 στο βαθμό που αυτή θα γινόταν πιο επεκτατική, λόγω: α) της άρσης του καθεστώτος επιτήρησης από την Ε.Επιτροπή, αλλά και β) της πιθανής εκλογικής αναμέτρησης το φθινόπωρο. Πράγματι εξαγγέλθηκαν παροχές κοινωνικού χαρακτήρα που θα μπορούσαν να αμβλύνουν μέρος της ισχύος των παραγόντων που συγκρατούν τον πληθωρισμό. Η προκήρυξη των εκλογών οδήγησε όμως σε μετάθεση αυτών, κάτι που ισχυροποιεί τις εκτιμήσεις για ήπια τελικά πορεία του πληθωρισμού για το 2007.

Πρόδρομες ενδείξεις για τις πιέσεις από την πλευρά της προσφοράς, προκύπτουν και από τις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών των προϊόντων τους, όπως αυτές καταγράφονται στις μηνιαίες έρευνες οικονομικής συγκυρίας του IOBE. Τα αποτελέσματα συγκλίνουν με την εικόνα επιβράδυνσης των τιμών και προσιωνίζονται συνέχισή της και για το υπόλοιπο του έτους. Σε όλους τους τομείς οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για υψηλότερες τιμές των προϊόντων τους αποκλιμακώνονται κατά τη διάρκεια του 2007. Όπως συμβαίνει πάντα, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν θα υπάρξει μεταβολή των τιμών, ωστόσο η τάση διαμορφώνεται κάθε φορά από το εύρος της διαφοράς του ποσοστού αυτών που προβλέπουν αύξηση σε σχέση με αυτούς που προβλέπουν μείωση.

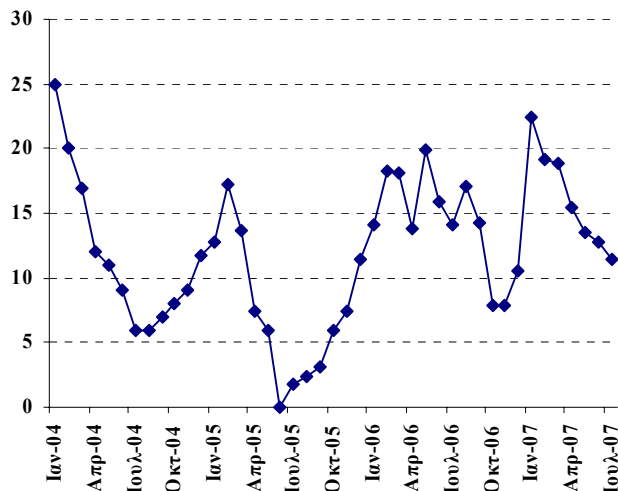
Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, το σχετικό ισοζύγιο αυτών που προβλέπουν βραχυπρόθεσμα άνοδο / μείωση τιμών περιορίζεται συνεχώς κατά το 2007 και τον Ιούλιο φτάνει στη μικρότερη τιμή του (+11) εντός του έτους, είναι δε χαμηλότερη της αντίστοιχης περσινής περιόδου. Το γεγονός αναμένεται να έχει ευνοϊκή επίδραση στον πληθωρισμό καθώς αμβλύνονται οι πιέσεις από αυτόν τον τομέα της οικονομίας.
- Παρόμοια είναι η εικόνα και στο Λιανικό Εμπόριο, αν και οι προβλέψεις είναι πιο ενισχυμένες σε σχέση με την περσινή περίοδο. Το σχετικό ισοζύγιο για το τρίμηνο Μαΐου – Ιουλίου 2007 εκτιμάται στο +13 (από +11 το 2006), όμως υπάρχει σημαντική αποκλιμάκωση τιμών εντός του 2007. Η πολύ χαμηλή επίδοση του Ιουλίου - που είναι επίσης η χαμηλότερη εντός του 2007 - ερμηνεύεται πάντως από τις θερινές εκπτώσεις που ξεκίνησαν αυτή την περίοδο.
- Οι Υπηρεσίες είναι σταθερά ο τομέας με την καλύτερη εικόνα, καθώς το σχετικό ισοζύγιο στο πιο πρόσφατο τρίμηνο διαμορφώνεται στο +5 αισθητά βελτιωμένο σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (+18). Οι πιέσεις στο αμέσως επόμενο διάστημα από τις Υπηρεσίες αναμένεται να είναι ακόμα ηπιότερες σε σχέση με τη Βιομηχανία και το Λιανικό εμπόριο.

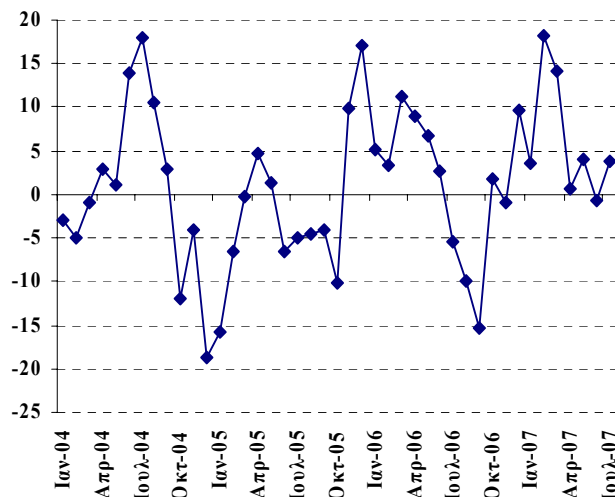
Διάγραμμα 3.12

Προβλέψεις για τις Τιμές Προϊόντων και Υπηρεσιών
(διαφορά % θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

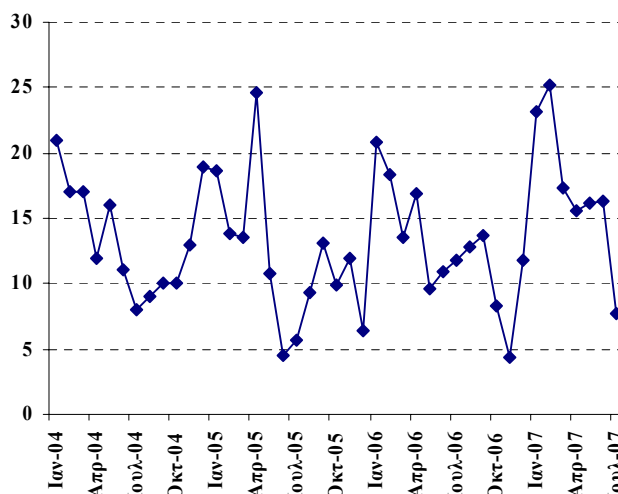
Βιομηχανία

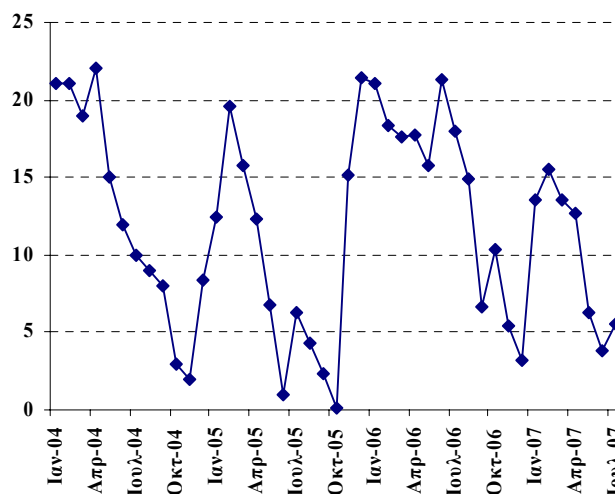
Ιδιωτικές Κατασκευές

Λιανικό Εμπόριο

Υπηρεσίες

Πηγή: IOBE

- Τέλος, στον τομέα των **Ιδιωτικών Κατασκευών**, η διαφορά μεταξύ του ποσοστού των επιχειρήσεων που προβλέπουν άνοδο τιμών και εκείνων που προβλέπουν μείωση κινείται οριακά μόνο αυξητικά το τελευταίο τρίμηνο. Είναι ο τομέας με το μικρότερο θετικό ισοζύγιο μεταξύ των εξεταζόμενων, κάτι που υποδηλώνει σχετικά μικρότερη πίεση

από αυτόν τον τομέα της οικονομίας σε σχέση με τους λοιπούς τομείς.

3.6 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το πρώτο εξάμηνο του 2007 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλ-

λαγών παρουσίασε σημαντική διεύρυνση κατά 2,4 δισεκ. ευρώ και διαμορφώθηκε σε 16,7 δισεκ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλασε την αύξηση του εμπορικού ελλείμματος και του ελλείμματος του ισοζυγίου εισοδημάτων, καθώς και τη μείωση του πλεονάσματος του τρεχουσών μεταβιβάσεων. Αντίθετα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε.

Η διεύρυνση του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 1,3 δισεκ. ευρώ οφείλεται κυρίως στην αύξηση του εμπορικού ελλείμματος των αγαθών εκτός καυσίμων και πλοίων (κατά 1,1 δισεκ. ευρώ) και των καθαρών πληρωμών για αγορές πλοίων (κατά 540 εκατ. ευρώ). Αντίθετα, οι καθαρές πληρωμές για εισαγωγές καυσίμων μειώθηκαν κατά 323 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά το εμπορικό ισοζύγιο εκτός πλοίων και καυσίμων, οι εισπράξεις από εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 6,2%, ενώ οι πληρωμές για εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 8,3%.

Το πλεόνασμα του ισοζυγίου των υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 554 εκατ. ευρώ (10,6%), εξέλιξη που οφείλεται πρωτίστως στην άνοδο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών (15,8%) και δευτερευόντως των εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (2,0%). Η άνοδος αυτών των καθαρών εισπράξεων υπερκέρασε την

κατά 9,9% αύξηση των καθαρών πληρωμών για λοιπές υπηρεσίες.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 26,7% (943 εκατ. ευρώ), λόγω κυρίως των αυξημένων κατά 26,5% καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη. Υποχώρηση της τάξης του 12,2% σημείωσαν και οι καθαρές εισπράξεις από μισθούς και αμοιβές.

Τέλος, η μείωση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά 40,0% (673 εκατ. ευρώ) οφείλεται κυρίως στη μείωση των καθαρών εισπράξεων του τομέα της γενικής κυβέρνησης από την ΕΕ την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου (κατά 52,1%).

Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων

Το πρώτο εξάμηνο του 2007 το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων εμφάνισε πλεόνασμα 2,3 δισεκ. ευρώ, μεγαλύτερο κατά 55,0% από ό,τι το πρώτο εξάμηνο του 2006. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλασε σχεδόν αποκλειστικά την άνοδο των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης. Έτσι, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων παρουσίασε έλλειμμα 14,4 δισεκ. ευρώ, υψηλότερο κατά 12,0% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2006.

Πινάκας 3.5 Προσωρινό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (εκατ. €)

		Ιανουάριος - Ιούνιος			Ιούνιος		
		2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-7.944,5	-14.343,2	-16.709,0	-776,7	-2.087,7	-2.420,1
I.A	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ (I.A.1 - I.A.2)	-13.116,6	-17.727,8	-19.031,4	-1.977,2	-3.075,6	-3.233,7
I.A.1	ΙΣΟΖΥΓΙΟ καυσίμων	-2.720,9	-4.335,3	-4.012,0	-349,1	-704,8	-599,1
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα	-10.395,7	-13.392,5	-15.019,4	-1.628,1	-2.370,8	-2.634,6
	ΙΣΟΖΥΓΙΟ πλοίων	-262,1	-1.723,4	-2.263,8	-33,9	-399,0	-416,8
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ χωρίς καύσιμα και πλοία	-10.133,6	-11.669,1	-12.755,6	-1.594,2	-1.971,8	-2.217,8
I.A.2	Εξαγωγές αγαθών	6.579,8	8.036,0	8.239,7	1.099,3	1.460,9	1.598,1
	Καύσιμα	829,7	1.603,1	1.322,0	169,7	363,4	339,7
	Πλοία (εισπράξεις)	1.055,3	842,9	980,6	114,2	78,9	231,1
	Λοιπά αγαθά	4.694,8	5.590,0	5.937,1	815,4	1.018,6	1.027,3
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	19.696,4	25.763,8	27.271,0	3.076,5	4.536,5	4.831,8
	Καύσιμα	3.550,6	5.938,4	5.334,0	518,8	1.068,2	938,8
	Πλοία (πληρωμές)	1.317,4	2.566,3	3.244,4	148,1	477,9	647,9
	Λοιπά αγαθά	14.828,4	17.259,1	18.692,6	2.409,6	2.990,4	3.245,1
I.B	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (I.B.1 - I.B.2)	5.988,5	5.239,1	5.793,3	1.809,2	1.798,5	1.967,8
I.B.1	Εισπράξεις	11.637,7	11.550,6	12.547,0	2.749,5	2.862,1	3.137,6
	Ταξιδιωτικό	3.293,5	3.325,0	3.430,6	1.321,5	1.464,5	1.505,0
	Μεταφορές	7.075,0	6.993,1	7.690,9	1.202,4	1.175,9	1.372,1
	Λοιπές υπηρεσίες	1.269,2	1.232,5	1.425,5	225,6	221,7	260,5
I.B.2	Πληρωμές	5.649,2	6.311,6	6.753,7	940,3	1.063,6	1.169,9
	Ταξιδιωτικό	1.157,7	1.119,2	1.180,1	226,7	181,8	201,1
	Μεταφορές	2.974,6	3.438,9	3.575,8	505,5	594,7	616,3
	Λοιπές υπηρεσίες	1.516,9	1.753,5	1.997,8	208,1	287,1	352,5
I.Γ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-2.534,0	-3.537,5	-4.480,7	-758,4	-929,9	-1.478,3
I.Γ.1	Εισπράξεις	1.598,9	1.607,4	2.300,1	266,3	309,9	408,3
	Αμοιβές,μισθοί	135,4	155,6	174,5	24,0	29,3	32,2
I.Γ.2	Πληρωμές	4.132,9	5.145,0	6.780,7	1.024,7	1.239,8	1.886,6
	Αμοιβές,μισθοί	100,4	139,1	160,0	15,2	25,1	27,6
I.Γ.2	Πληρωμές	4.032,5	5.005,9	6.620,7	1.009,4	1.214,7	1.859,0
	Τόκοι,μερίσματα,κέρδη	4.032,5	5.005,9	6.620,7	1.009,4	1.214,7	1.859,0
I.Δ	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I.Δ.1 - I.Δ.2)	1.717,6	1.683,1	1.009,8	149,8	119,4	324,2
I.Δ.1	Εισπράξεις	3.875,8	3.480,0	3.099,1	635,6	401,8	633,9
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις απο ΕΕ)	2.863,1	2.310,9	2.043,5	450,1	182,3	438,0
I.Δ.2	Πληρωμές	2.158,2	1.796,9	2.089,3	485,9	282,4	309,7
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	1.775,0	1.398,7	1.606,9	446,8	224,8	224,2
I.Δ.2	Πληρωμές	383,2	398,2	482,4	39,0	57,6	85,5
	Λοιποί τομείς	383,2	398,2	482,4	39,0	57,6	85,5
II	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (II.1 - II.2)	1.047,4	1.508,3	2.337,2	22,3	57,4	61,0
II.1	Εισπράξεις	1.152,1	1.639,0	2.486,4	36,0	77,0	89,8
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις απο ΕΕ)	1.063,1	1.547,1	2.373,0	22,8	61,1	66,7
II.2	Πληρωμές	104,7	130,7	149,2	13,7	19,6	28,8
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	9,8	11,8	14,5	2,5	1,2	1,8
II.2	Πληρωμές	95,0	118,9	134,8	11,2	18,3	27,0
	Λοιποί τομείς	95,0	118,9	134,8	11,2	18,3	27,0
III	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΡΕΧΟΥΣΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΩΝ (I + II)	-6.897,2	-12.834,9	-14.371,7	-754,3	-2.030,2	-2.359,0
IV	ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΧΡΗΜ/ΚΩΝ ΣΥΝ/ΓΩΝ (IV.A + IV.B + IV.Γ + IV.Δ)	7106,1	13246,8	14611,3	1024,7	2194,2	2237,5
IV.A	ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	144,7	1009,8	-2192,0	86,1	117,0	-120,6
	Κατοίκων στο εξωτερικό	-562,4	-341,6	-2739,7	-65,7	-60,9	-160,6
IV.B	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ*	4938,9	2113,9	13210,8	-1987,3	-3971,2	-761,6
	Απαιτήσεις	-11030,8	-5172,6	-8379,2	-3423,2	555,5	-1858,3
IV.Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ*	1844,4	10386,1	3519,6	3031,9	6169,3	2952,7
	Υποχρεώσεις	15969,7	7286,5	21590,0	1435,9	-4526,7	1096,7
IV.Δ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ **	178,0	-263,0	73,0	-106,0	-121,0	167,0
	(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	381,6	-366,6	-1767,3	-58,6	301,7	-355,4
V	ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΤΕΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (I + II + IV + V = 0)	-208,9	-412,0	-239,6	-270,4	-163,9	121,5

ΥΨΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (τέλος περιόδου)***

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή ** (+) μείωση (-) αύξηση *** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών

Την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2007, οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εκροή ύψους 2,2 δισεκ. ευρώ. Συγκεκριμένα, η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις ανήλθε σε 548 εκατ. ευρώ (όταν την ίδια περίοδο πέρυσι ήταν 1,3 δισεκ. ευρώ), ενώ η καθαρή εκροή κεφαλαίων κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό έφθασε τα 2,7 δισεκ. ευρώ (από 342 εκατ. την αντίστοιχη περυσινή περίοδο). Την ίδια περίοδο σημειώθηκε καθαρή εισροή ύψους 13,2 δισεκ. ευρώ στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, δεδομένου ότι η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις στην Ελλάδα (κυρίως σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, ύψους 15,3 δισεκ.

ευρώ, καθώς και σε μετοχές ελληνικών επιχειρήσεων, ύψους 6,3 δισεκ. ευρώ) υπεραντιστάθμισε σε σημαντικό βαθμό την εκροή κεφαλαίων κατοίκων κυρίως για τοποθετήσεις σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια (ύψους 6,7 δισεκ. ευρώ) καθώς και σε μετοχές του εξωτερικού (ύψους 1,2 δισεκ. ευρώ). Τέλος, στην κατηγορία των "λοιπών" επενδύσεων η καθαρή εισροή ύψους 3,5 δισεκ. ευρώ αντανakλά κυρίως το γεγονός ότι η εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για τοποθετήσεις σε καταθέσεις και repos στην Ελλάδα υπεραντιστάθμισε τις τοποθετήσεις κατοίκων Ελλάδος σε καταθέσεις και repos στο εξωτερικό και τις αποπληρωμές δανείων που είχαν χορηγηθεί από μη κατοίκους σε κατοίκους. Στο τέλος Ιουνίου 2007 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 2,1 δισεκ. ευρώ.

4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Το παράρτημα που ακολουθεί, χωρίζεται σε δύο μέρη, έτσι ώστε στην παρούσα έκθεση του IOBE να ενσωματωθεί το μοντέλο που ακολουθείται πλέον στο πλαίσιο παρακολούθησης της στρατηγικής της Λισσαβόνας:

A) Το α' μέρος του παραρτήματος περιλαμβάνει τις επιδόσεις των χωρών – μελών της Ε.Ε. των 25 στους 14 διαρθρωτικούς δείκτες που συνθέτουν τη συνοπτική λίστα (short list) δεικτών που χρησιμοποιούνται πλέον από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την παρακολούθηση της υλοποίησης των στόχων της Λισσαβόνας από κάθε χώρα-μέλος και την πορεία των διαρθρωτικών αλλαγών των αντίστοιχων οικονομιών. Η σύνθεση της συνοπτικής λίστας θα παραμείνει σταθερή μέχρι το 2007

B) Το β' μέρος περιλαμβάνει μία επιλογή από τους υπόλοιπους δείκτες που υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2000 σε μια προσπάθεια να τροφοδοτηθούν οι εθνικές κυβερνήσεις με ένα σύνολο από σαφείς διακριτούς και εύκολα μετρήσιμους δείκτες που αποτυπώνουν το βαθμό διαρθρωτικής προσαρμογής κάθε χώρας-μέλους. Οι δείκτες αυτοί αποτελούν έτσι (μαζί προφανώς με τους 14 παραπάνω δείκτες), την ευρεία λίστα (long list) των δεικτών που η Eurostat παρακολουθεί και εναρμονίζει σε συστηματική βάση για την Ε.Ε των 27

Βασικός στόχος του συνόλου των διαρθρωτικών δεικτών είναι να καταγραφεί η πρόοδος, που έχει σημειωθεί σε πέντε κρίσιμους τομείς πολιτικής, οι οποίοι αφορούν στην **απασχόληση**, στην **καινοτομία και έρευνα**, στις **αλλαγές στη διάρθρωση της οικονομίας**, στην **κοινωνική συνοχή** και στο **περιβάλλον**. Παράλληλα παρακολουθούνται επιπλέον κάποιοι **βασικοί οικονομικοί δείκτες**, που αποδίδουν το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα οι διαρθρωτικές αλλαγές που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα - μέλος.

Κάθε ένας από τους δείκτες που παρουσιάζονται στη συνέχεια, αποδίδεται γραφικά για το σύνολο των 27 χωρών (όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), ενώ σε πινακοποιημένη μορφή δίνεται η επίδοση της Ελλάδας σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. των 27, της Ε.Ε. των 25, της Ε.Ε. των 15 και της Ευρωζώνης (τελευταία αναθεώρηση Eurostat, Αύγουστος 2007).

Ονοματολογία

EU27	Ευρωπαϊκή Ένωση (Τον Ιανουάριο 2007 εντάχθηκαν στη Ευρωπαϊκή Ένωση η Βουλγαρία και η Ρουμανία)
EU25	Ευρωπαϊκή Ένωση
EA13	Ευρωζώνη (Τον Ιανουάριο 2007 εντάχθηκε στη Ευρωζώνη η Σλοβενία)
BE	Βέλγιο
CZ	Τσεχία
DK	Δανία
DE	Γερμανία
EE	Εσθονία
EL	Ελλάδα
ES	Ισπανία
FR	Γαλλία
IE	Ιρλανδία
IT	Ιταλία
CY	Κύπρος
LV	Λετονία
LT	Λιθουανία
LU	Λουξεμβούργο
HU	Ουγγαρία
MT	Μάλτα
NL	Ολλανδία
AT	Αυστρία
PL	Πολωνία
PT	Πορτογαλία
SI	Σλοβενία
SK	Σλοβακία
FI	Φινλανδία
SE	Σουηδία
UK	Μ. Βρετανία

ΜΕΡΟΣ Α

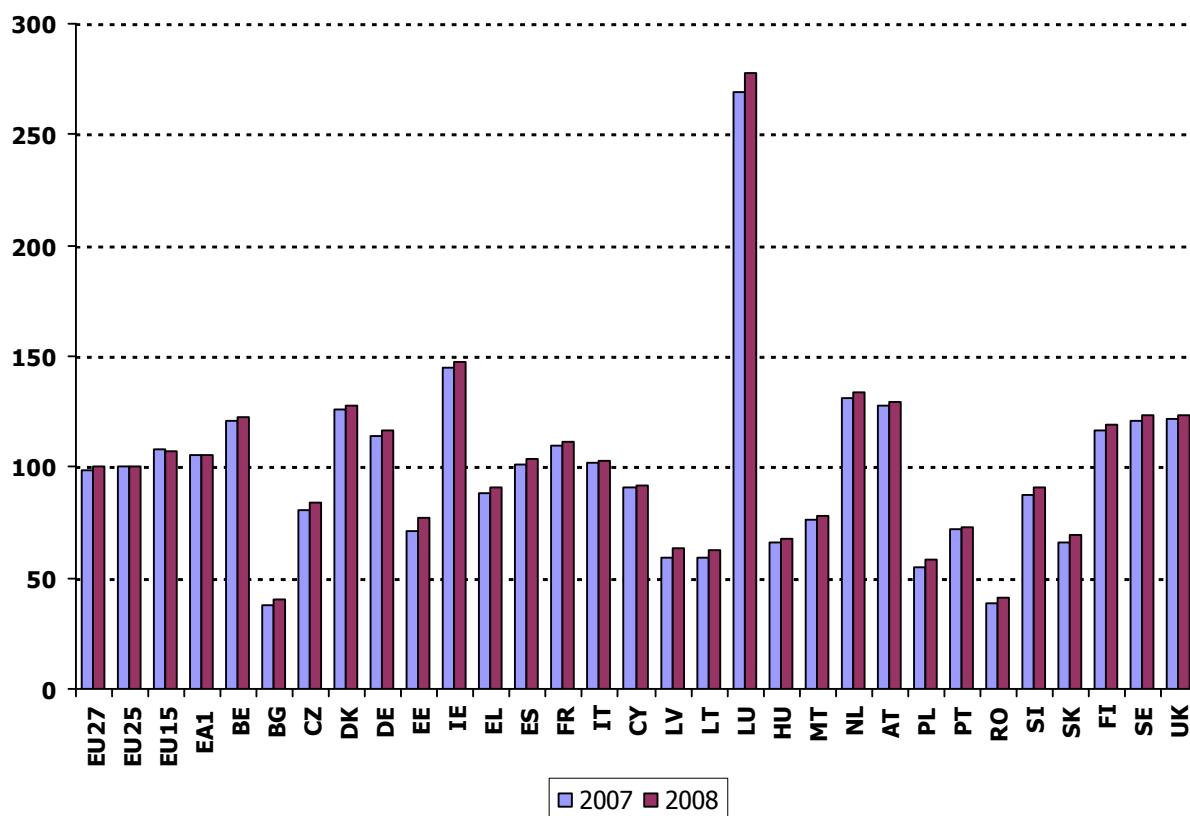
(ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΔΙΑΦΘΡΩΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ)

I-A. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

I-1α. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ

(μονάδες αγοραστικής δύναμης, PPS, Ε.Ε-25=100)

Οι μονάδες αγοραστικής δύναμης (Purchasing Power Standards, PPS) είναι δείκτες της μέσης αναλογίας των τιμών μεταξύ διαφορετικών χωρών. Η χρήση τους κάνει εφικτή την σύγκρισή του όγκου του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ των χωρών.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	95,3	95,4	95,6	95,8	95,9	96,0	96,2	98,6f	100,7f
EU25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0f	100,0f
EU15	109,8	109,6	109,3	108,9	108,6	108,3	107,8	107,6f	107,4f
EA13	108,5	108,4	107,8	107,2	106,4	106,4	105,9	105,6f	105,4f
EL	73,4	75,4	79,4	80,4	81,5	83,6	85,2f	88,6f	91,2f

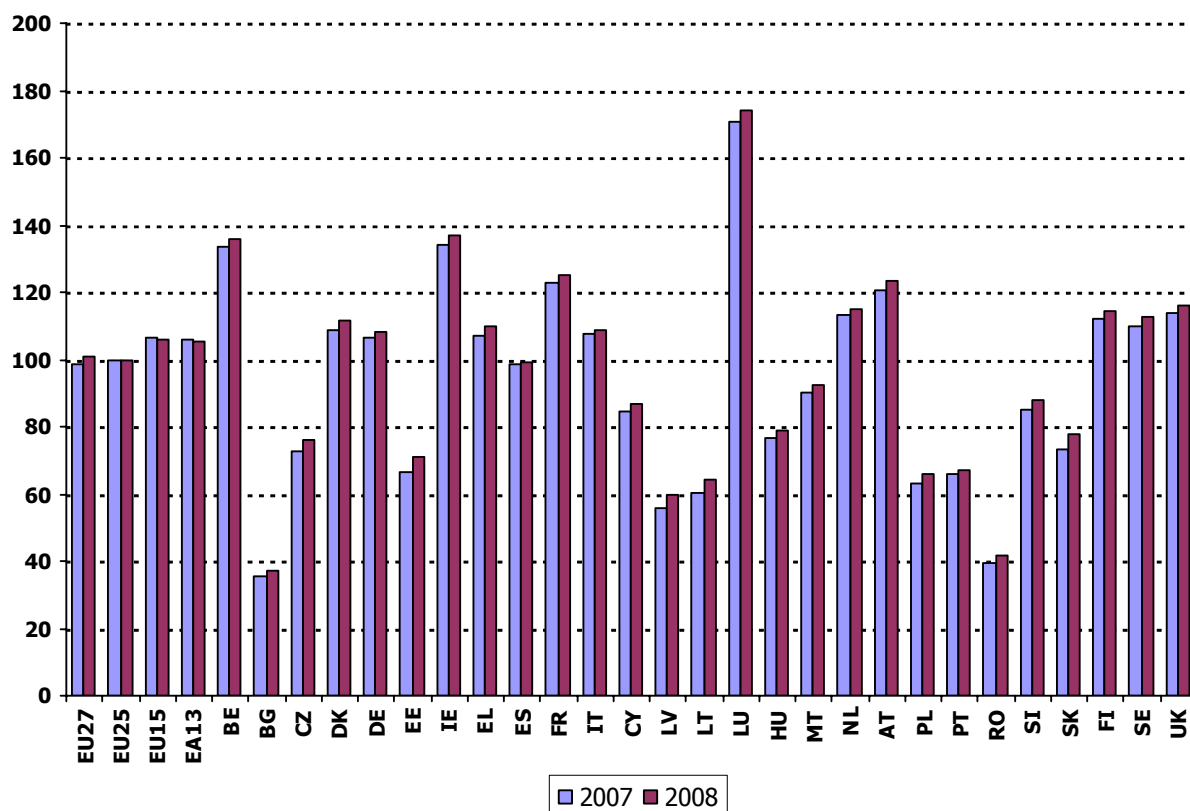
f: πρόβλεψη

Πηγή: Eurostat

I-2α. Παραγωγικότητα Εργασίας ανά Απασχολούμενο Άτομο

(ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, (ΕΕ-25=100) PPS,/ αριθμό εργαζομένων)

Ο αριθμός των εργαζομένων περιλαμβάνει τους απασχολούμενους και τους αυτό-απασχολούμενους. Περιλαμβάνονται οι μισθωτοί, οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι στρατιωτικοί και οι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων. Οι εποχικά απασχολούμενοι και αυτοί που απουσιάζουν από την εργασία τους λόγω ασθένειας, διακοπών, απεργίας και παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατά τη διάρκεια της έρευνας περιλαμβάνονται στους απασχολούμενους. Ο καθορισμός αυτός είναι σύμφωνος με το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (International Labor Organization, ILO)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	94,9	95,0	95,8	95,9	96,1	96,1	96,2	98,5f	100,6f
EU25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0f	100,0f
EU15	108,0	107,6	107,1	106,8	106,5	106,5	106,3	106,2f	106,0f
EA13	108,7	108,1	107,4	106,9	106,2	106,5	106,2	105,9f	105,6f
EL	91,6e	94,7e	99,9e	99,9e	98,6e	100,8e	102,7f	106,8f	109,8f

f: πρόβλεψη, e: εκτίμηση

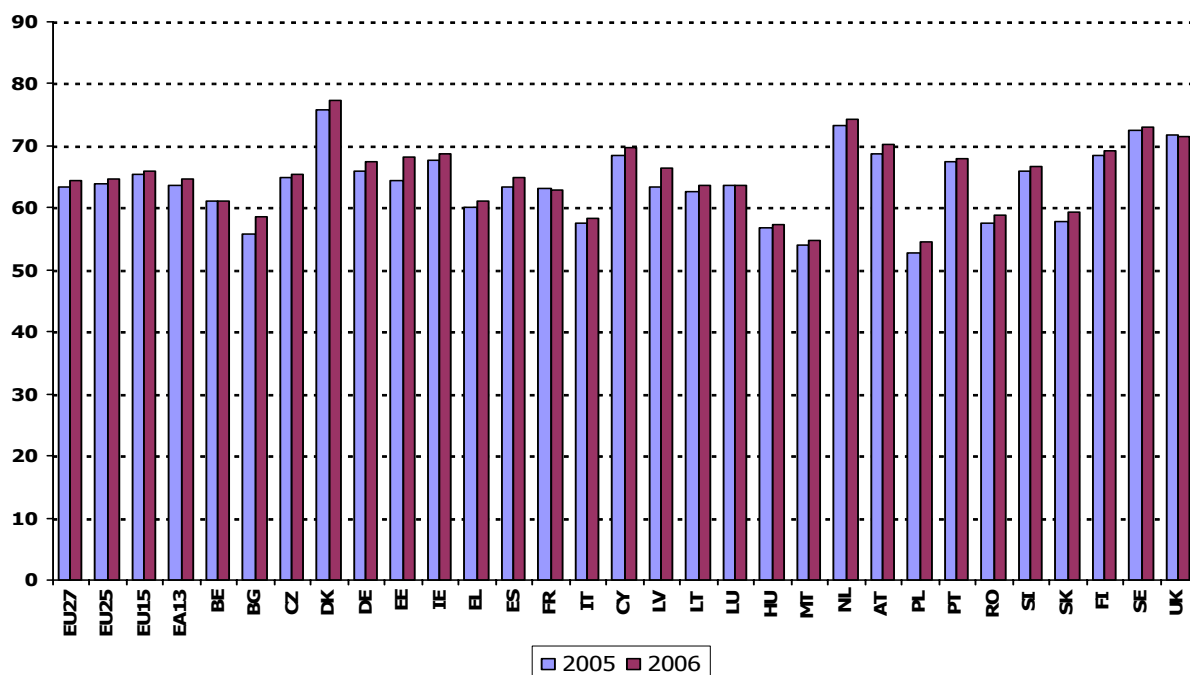
Πηγή: Eurostat

II-A. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

II-1α. Ποσοστό Απασχόλησης

(% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)

Τα εργατικό δυναμικό αποτελείται από άτομα τα οποία κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας εργάζονταν κάνοντας οποιαδήποτε εργασία επί πληρωμή για τουλάχιστον μια ώρα ή έχουν εργασία αλλά απουσίαζαν από αυτή κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Η έρευνα αναφέρεται σε άτομα άνω των 15 ετών. Άτομα τα οποία κατοικούν σε συλλογικές κατοικίες (εστίες, θεραπευτήρια, εκκλησιαστικά ιδρύματα, εργατικές εστίες, ξενώνες κ.τ.λ) καθώς και άτομα που εκπληρώνουν υποχρεωτική στρατιωτική θητεία δεν περιλαμβάνονται στην έρευνα.

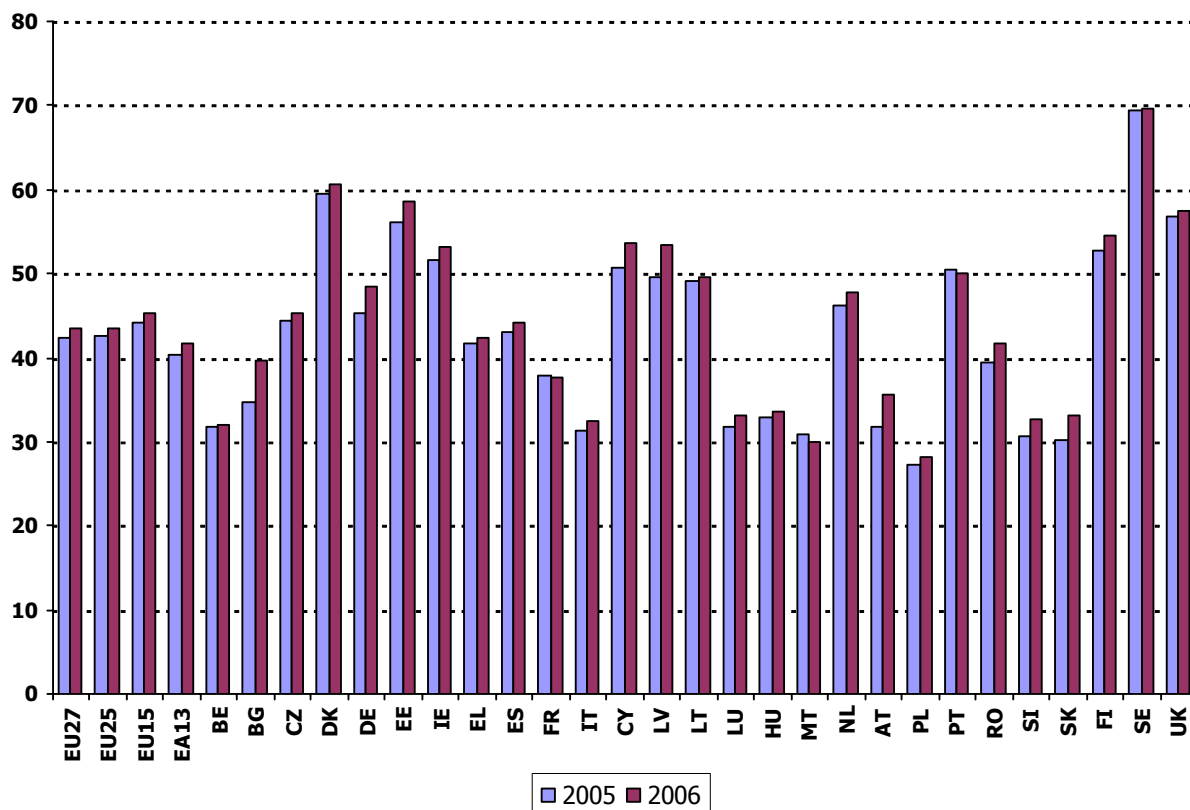

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	61,8	62,2	62,5	62,3	62,5	62,9	63,4p	64,4p
ΕΥ25	61,9	62,4	62,8	62,8	62,9	63,3	63,9p	64,7p
ΕΥ15	62,5	63,4	64,0	64,2	64,3	64,7	65,3p	66,0p
ΕΑ13	60,5	61,5	62,2	62,4	62,6	63,0	63,7p	64,6p
ΕΛ	55,9	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1	61,0
<i>Αντρες</i>								
ΕΥ27	70,7	70,8	70,9	70,3	70,3	70,3	70,8p	71,6p
ΕΥ25	71,0	71,2	71,3	71,0	70,8	70,9	71,3p	72,0p
ΕΥ15	72,1	72,8	73,1	72,8	72,7	72,7	72,9p	73,5p
ΕΑ13	70,8	71,6	72,0	71,7	71,5	71,5	71,8p	72,6p
ΕΛ	71,1	71,5	71,4	72,2	73,4	73,7	74,2	74,6
<i>Γυναίκες</i>								
ΕΥ27	53,0	53,7	54,3	54,4	54,8	55,4	56,2p	57,2p
ΕΥ25	52,9	53,6	54,3	54,7	55,0	55,7	56,5p	57,4p
ΕΥ15	53,0	54,1	55,0	55,6	56,0	56,8	57,7p	58,6p
ΕΑ13	50,2	51,4	52,4	53,1	53,6	54,5	55,6p	56,7p
ΕΛ	41,0	41,7	41,5	42,9	44,3	45,2	46,1	47,4

p: προσωρινά στοιχεία Πηγή: Eurostat

II-2α. Ποσοστό Απασχόλησης Ατόμων Ηλικίας 55-64 ετών

(% απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 55-64 ετών στο σύνολο του αντίστοιχου πληθυσμού)

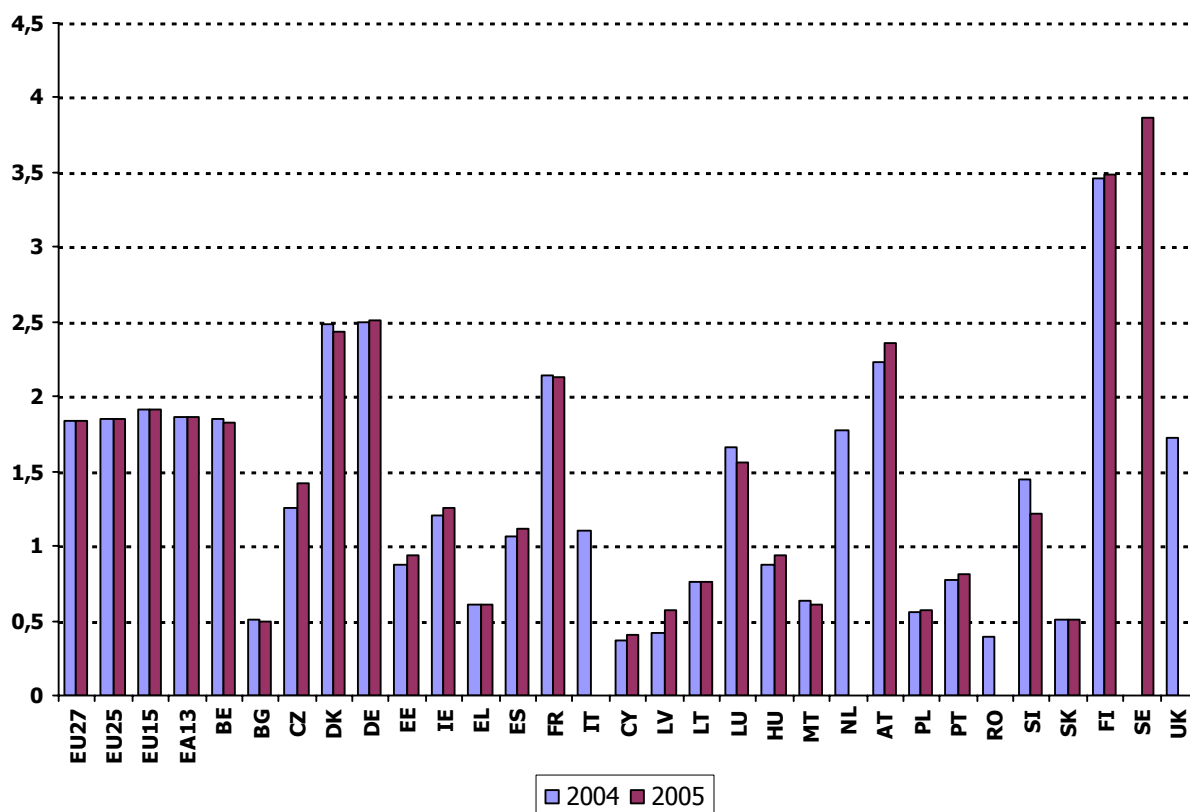
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	36,2	36,5	36,9	37,7	38,5	40,0	40,7	42,3p	43,5p
EU25	35,8	36,2	36,6	37,5	38,7	40,2	41,0	42,5p	43,6p
EU15	36,6	37,1	37,8	38,8	40,2	41,7	42,5	44,1p	45,3p
EA13	33,5	33,8	34,3	35,1	36,4	37,8	38,6	40,4p	41,7p
EL	39,0	39,3	39,0	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6	42,3
<i>Άντρες</i>									
EU27	47,0	46,9	47,1	47,7	48,4	49,9	50,3	51,5p	52,6p
EU25	46,6	46,7	46,9	47,7	48,8	50,3	50,7	51,8p	52,8p
EU15	47,3	47,5	48,0	48,9	50,1	51,6	52,2	53,1p	54,1p
EA13	44,5	44,4	44,8	45,5	46,7	48,1	48,5	49,7p	50,8p
EL	56,0	55,7	55,2	55,3	55,9	58,7	56,4	58,8	59,2
<i>Γυναίκες</i>									
EU27	26,1	26,7	27,4	28,2	29,1	30,7	31,6	33,5p	34,8p
EU25	25,5	26,3	26,9	27,8	29,2	30,7	31,7	33,7p	34,9p
EU15	26,3	27,1	28,0	29,1	30,7	32,2	33,2	35,4p	36,8p
EA13	22,9	23,7	24,3	25,1	26,6	27,9	29,0	31,5p	32,9p
EL	23,5	24,4	24,3	22,9	24,0	25,5	24,0	25,8	26,6

p: προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat

III-A. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΈΡΕΥΝΑ

III-1α. Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) (% του ΑΕΠ)

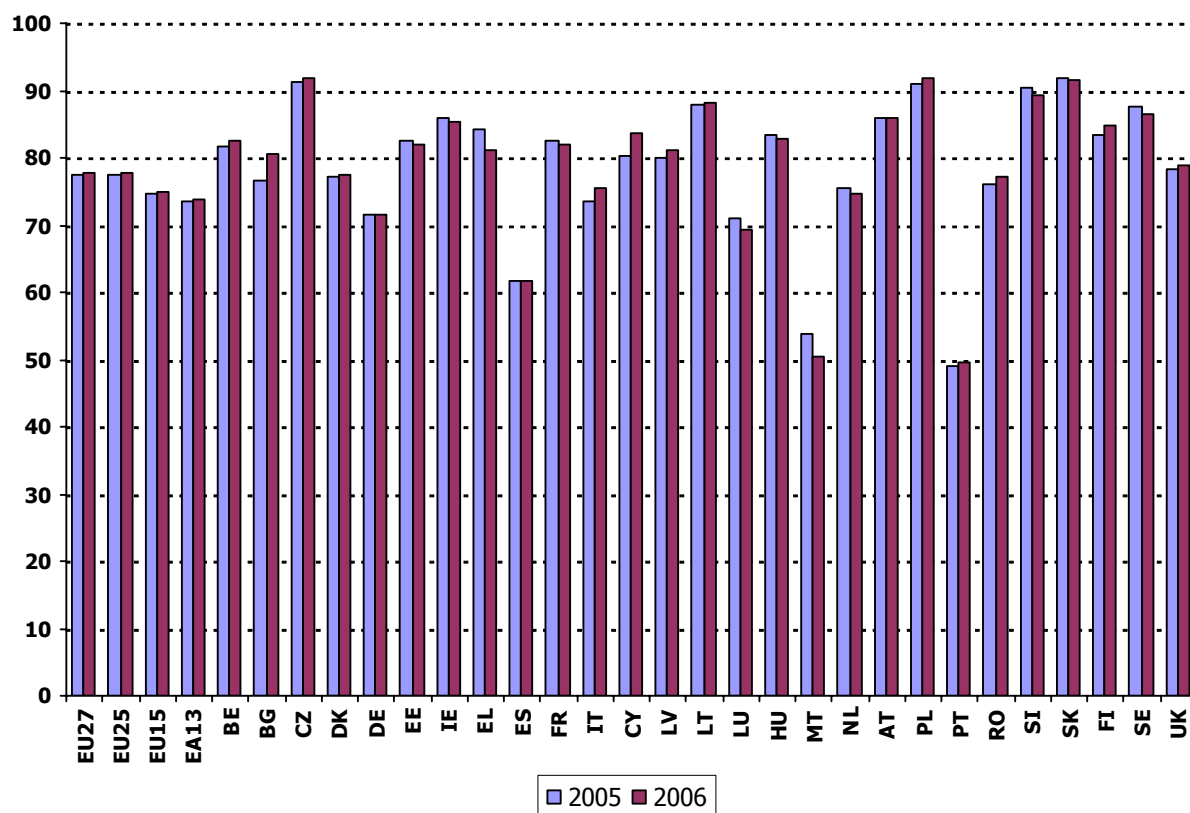
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	1,8s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,8s	1,8s
EU25	1,8s	1,8s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s
EU15	1,8s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	2,0s	1,9s	1,9s	1,9s
EA13	1,8s	1,8s	1,8s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s	1,9s
EL	0,5	:	0,7	:	0,6	:	0,6	0,6p	0,6p

s: εκτίμηση Eurostat, p: προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat

III-2α. Επίπεδο Μόρφωσης Ατόμων Ηλικίας 20-24 ετών

(% πληθυσμού 20-24 ετών που έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την δευτεροβάθμια εκπαίδευση)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	76,6	76,6	76,7	76,9	77,1	77,4	77,8
EU25	:	:	76,6	76,5	76,7	77,1	77,2	77,5	77,7
EU15	:	72,4	73,7	73,6	73,7	74,1	74,3	74,6	74,8
EA13	:	71,6	73,1	72,7	72,9	73,1	73,5	73,6	73,8
EL	76,4	78,6	79,2	80,2	81,1	81,7	83,0	84,1	81,0p
Άντρες									
EU27	:	:	73,8	74	74	74,5	74,3	74,7	74,8
EU25	:	:	73,7	73,7	74	74,5	74,3	74,7	74,7
EU15	:	69,6	70,6	70,5	70,9	71,3	71,1	71,5	71,5
EA13	:	68,5	69,6	69,3	69,6	69,8	69,9	70,1	70,1
EL	70,6	74,3	73,6	75,3	76,1	76,6	79,2	79,7	75,5p
Γυναίκες									
EU27	:	:	79,3	79,2	79,3	79,4	79,9	80,1	80,7
EU25	:	:	79,5	79,3	79,4	79,7	80,2	80,3	80,9
EU15	:	75,0	76,7	76,6	76,6	76,9	77,4	77,7	78,2
EA13	:	74,6	76,5	76,0	76,2	76,3	77,2	77,2	77,6
EL	82,1	82,8	84,6	84,8	86,0	86,8	86,8	88,5	86,6p

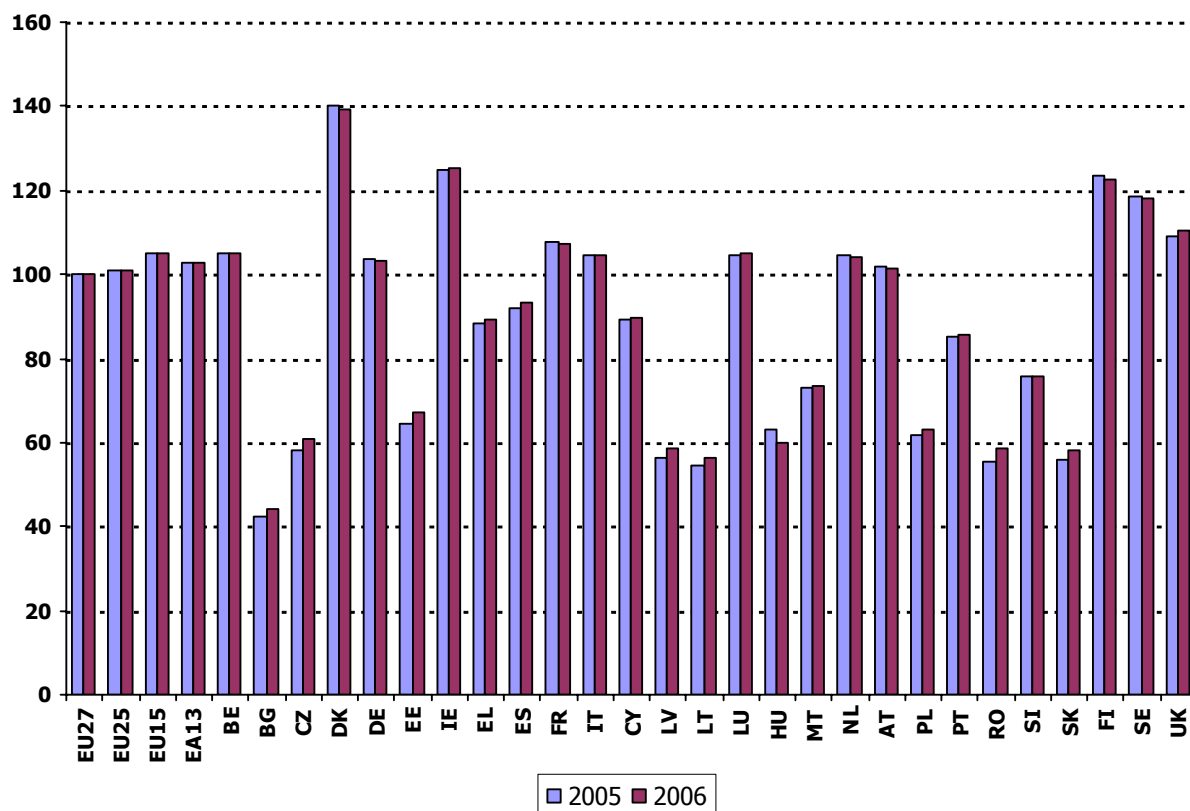
p: προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat

IV-A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

IV-1α. Συγκριτικά Επίπεδα Τιμών

(ιδιωτική τελική κατανάλωση, συμπεριλαμβάνονται οι έμμεσοι φόροι ΕΕ-25=100)

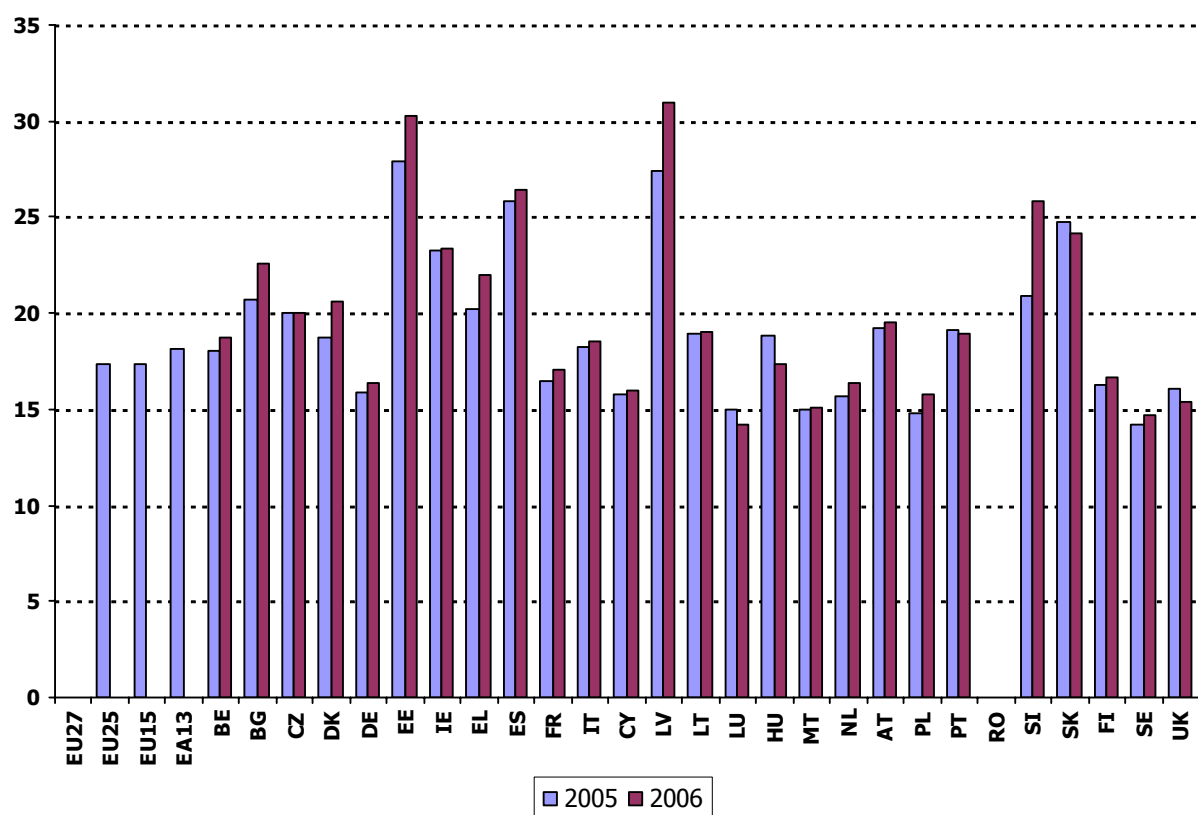

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU25	101,1	101,1	101,0	101,1	101,1	101,1	101,2	101,1	101,1
EU15	105,3	105,5	104,9	104,7	104,9	105,2	105,4	104,8	104,9
EA13	102,8	102,2	100,5	101,0	101,1	103,5	103,7	102,7	102,6
EL	85,7	88,3	84,8	82,3	80,2	85,9	87,3	88,3	89,2

Πηγή: Eurostat

IV-2α. Επιχειρηματικές Επενδύσεις

(ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ιδιωτικών επιχειρήσεων ως % του ΑΕΠ)

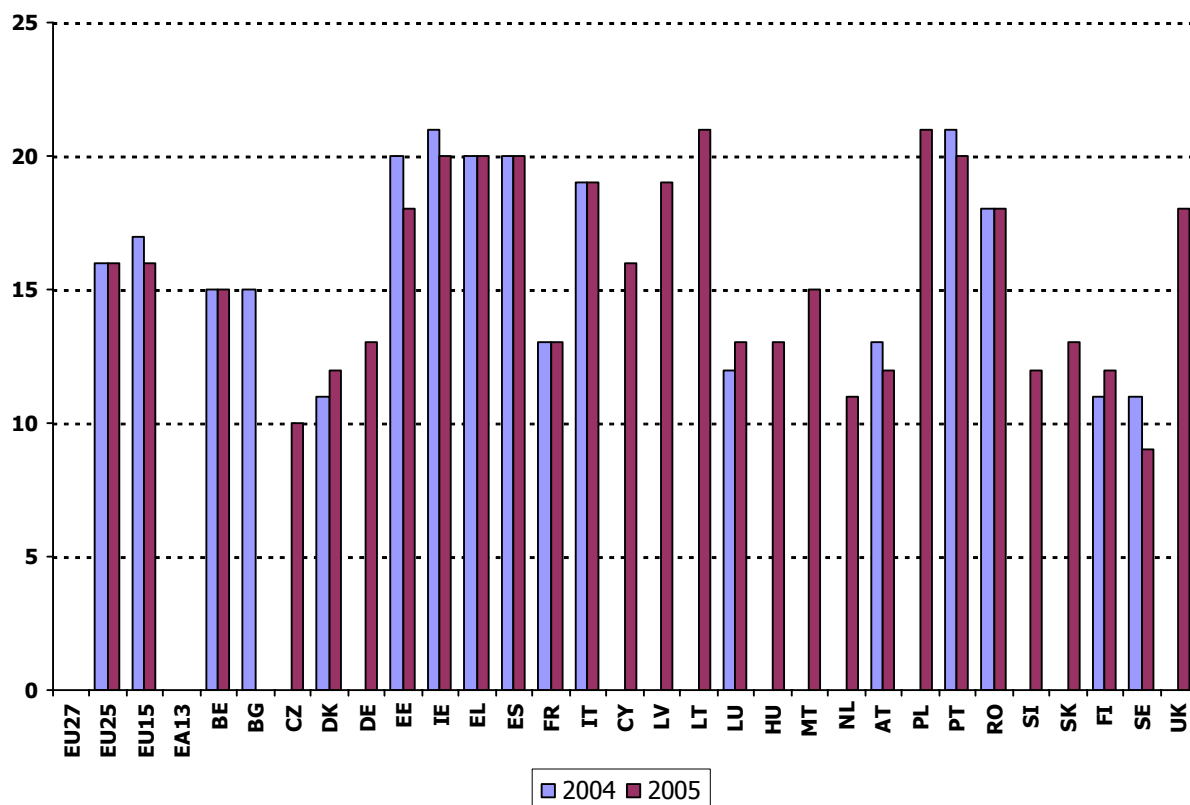
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	18,0	18,3	17,8	17,2	16,9	17,1	17,4
EU15	17,0	17,5	17,9	18,2	17,7	17,2	16,8	17,0	17,4
EA13	:	:	18,5	18,9	18,4	17,8	17,5	17,8	18,1
EL	16,4	17,6	19,2	19,1	19,6	19,9	21,1	20,9	20,2

Πηγή: Eurostat

V-A. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

V-1α. Ποσοστό Πληθυσμού στο Όριο της Φτώχειας

(% ατόμων με διαθέσιμο εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος)

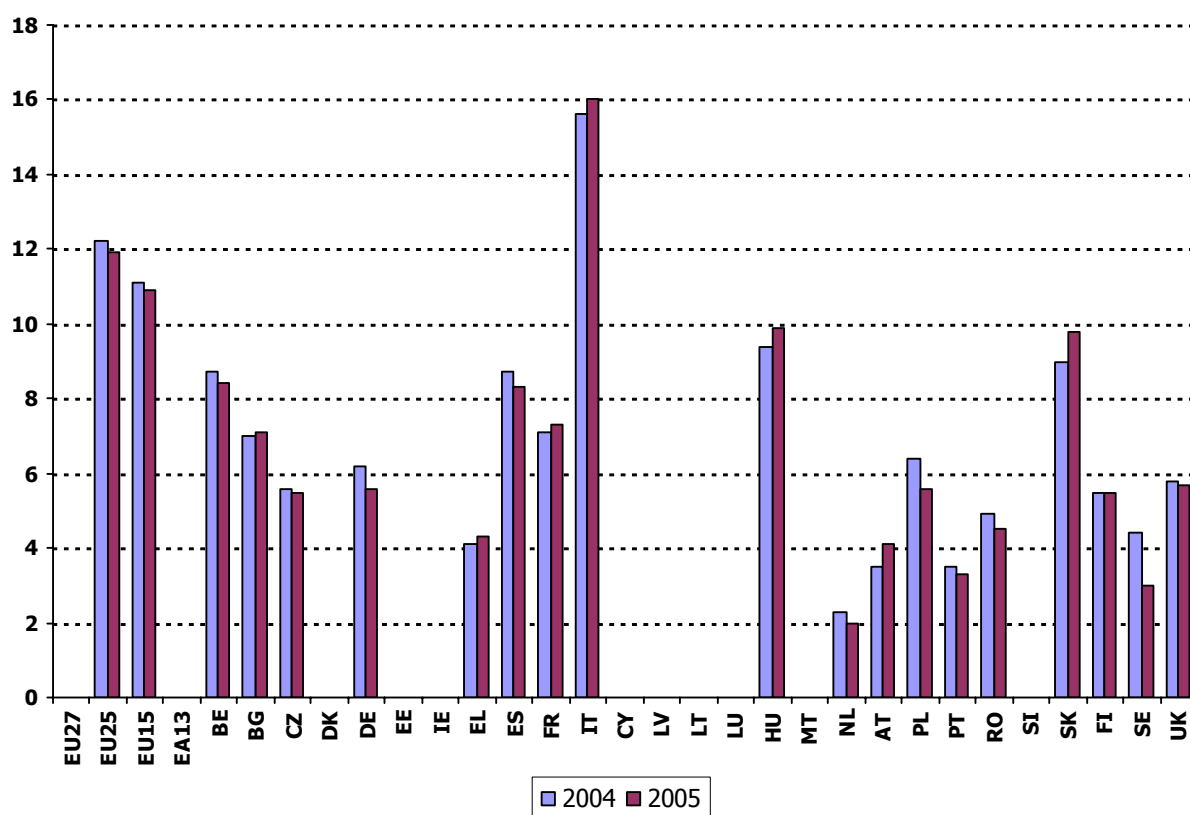
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	15s	16s	16s	16s	:	15s	16s	16s
EU15	16s	15s	16s	15s	15s	:	15s	17s	16s
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	21	21	21	20	20	:	21	20	20
Άντρες									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	14s	15s	15s	15s	:	14s	15s	15s
EU15	15s	14s	15s	15s	:	:	14s	15s	15s
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	21	20	20	19	19	:	20	19	18
Γυναίκες									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	16s	17s	17s	17s	:	16s	17s	17s
EU15	17s	16s	17s	16s	:	:	17s	18s	17s
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	22	22	21	20	22	:	21	21	21

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

V-2α Διασπορά Ποσοστών Συνολικής Απασχόλησης ανά Περιφέρεια

(Συντελεστής διασποράς ποσοστών απασχόλησης μεταξύ περιφερειών της κάθε χώρας, NUTS 2)

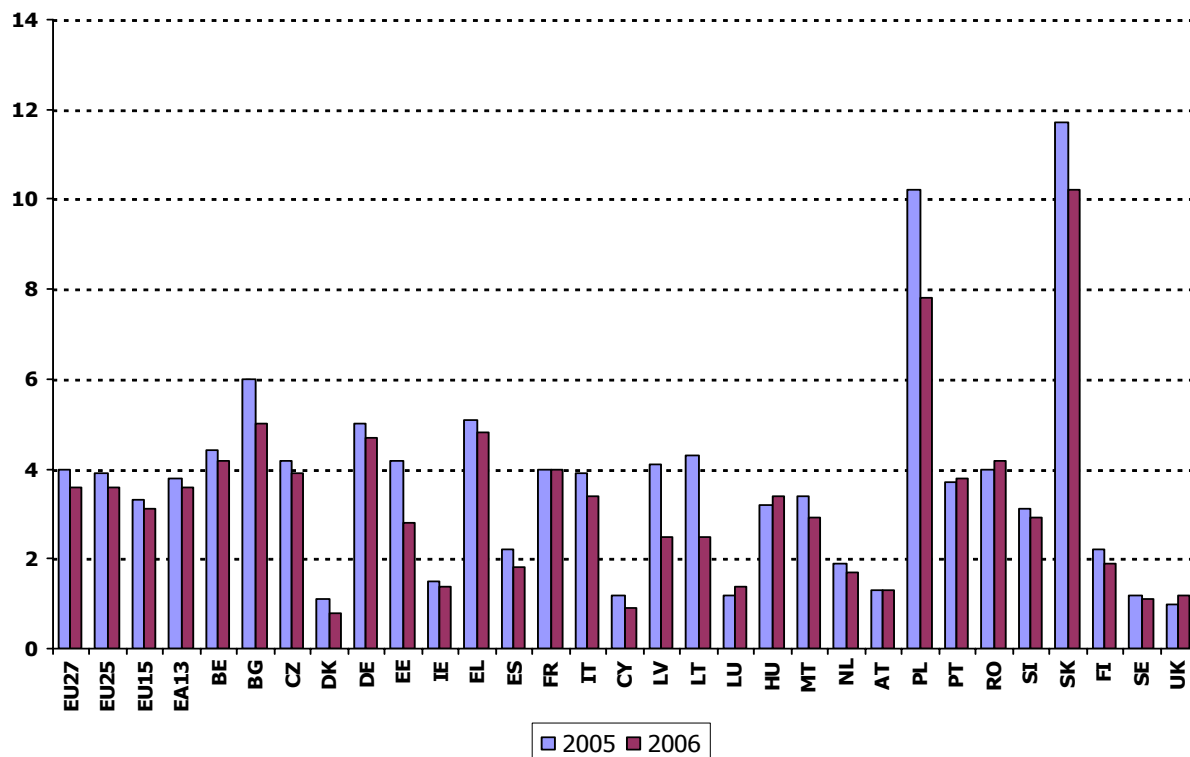
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	13,3	13,4	13,5	13,3	12,9	12,2	11,9
EU15	:	:	13,9	13,4	13,1	12,5	11,9	11,1	10,9
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	5,2	5,1	4,3	3,8	3,2	4,1	4,3

Πηγή: Eurostat

V-3α Ποσοστό Μακροχρόνιας Ανεργίας

(% των ανέργων άνω των 12 μηνών στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού)

Ως άνεργους θεωρούμε τα άτομα τουλάχιστον 15 ετών τα οποία δεν μένουν σε συλλογικές κατοικίες και δεν θα εργαστούν ή θα ξεκινήσουν να εργάζονται τις επόμενες δυο εβδομάδες καθώς ψάχνουν για εργασία. Η διάρκεια ανεργίας ορίζεται ως το χρονικό διάστημα: που ψάχνουν για εργασία (μεγαλύτερο των 12 μηνών)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	:	:	4,0	3,9	4,0	4,1	4,2	4,0p	3,6p
ΕΥ25	4,4	4,1	3,9	3,8	3,9	4,0	4,1	3,9p	3,6p
ΕΥ15	4,3	3,9	3,4	3,1	3,1	3,3	3,4	3,3p	3,1p
ΕΑ13	5,0	4,4	3,9	3,6	3,6	3,9	4,0	3,8p	3,6p
ΕΛ	5,8	6,5	6,1	5,5	5,3	5,3	5,6	5,1	4,8
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	3,4	3,3	3,5	3,7	3,7	3,6p	3,3p
ΕΥ25	3,6	3,4	3,2	3,2	3,3	3,5	3,6	3,5p	3,2p
ΕΥ15	3,6	3,2	2,8	2,5	2,6	2,8	3,0	2,9p	2,8p
ΕΑ13	3,8	3,4	3,0	2,8	2,8	3,2	3,4	3,3p	3,1p
ΕΛ	3,1	3,7	3,5	3,2	3,1	3,0	3,0	2,6	2,6
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	4,7	4,6	4,7	4,7	4,7	4,5p	4,0p
ΕΥ25	5,4	5,0	4,7	4,5	4,6	4,6	4,7	4,5p	4,0p
ΕΥ15	5,4	4,8	4,2	3,8	3,7	3,9	4,0	3,7p	3,5p
ΕΑ13	6,5	5,8	5,1	4,6	4,5	4,7	4,9	4,5p	4,2p
ΕΛ	10,1	10,7	10,1	9,0	8,6	8,9	9,4	8,9	8,0

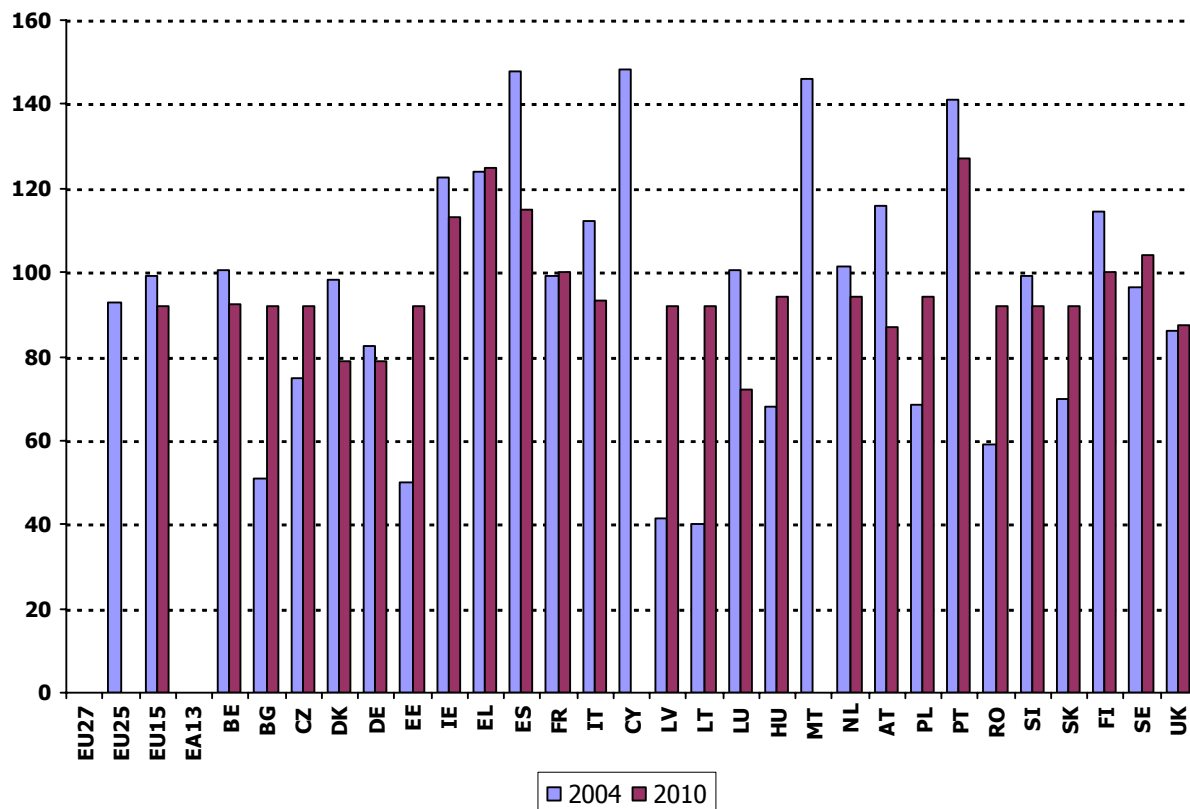
p: προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Eurostat

VI-A. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

VI-1α. Εκπομπές Αερίων που σχετίζονται με το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου

(ποσοστιαία μεταβολή από το έτος βάσης ως προς τους στόχους του Κιότο, σε ισοδύναμα CO₂)

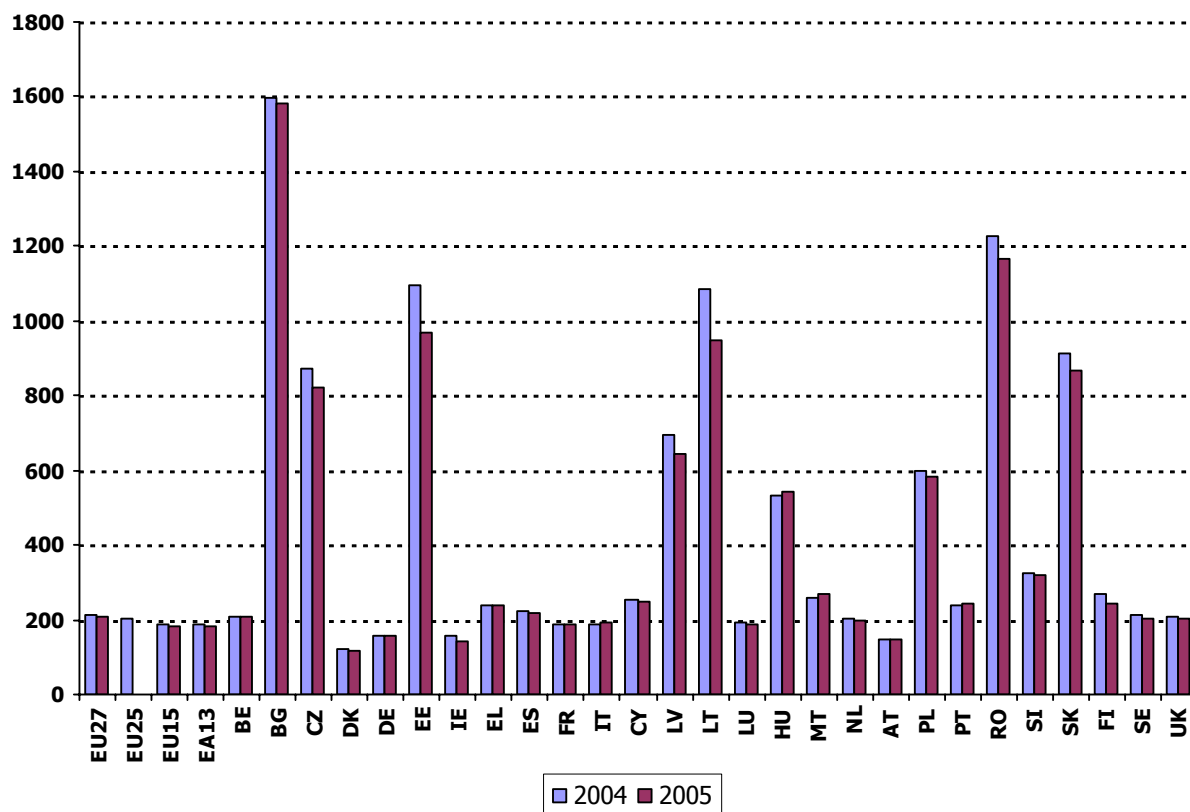

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2010
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	92,8	92,3	90,8	90,7	91,7	90,9	92,4	92,7	:
EU15	97,8	98,1	96,5	96,8	97,8	97,4	98,8	99,1	92,0
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	109,6	114,2	114,1	118,6	120,0	119,8	123,6	123,9	125,0

Πηγή: Eurostat

VI-2α. Ενεργειακή Ένταση της Οικονομίας

(ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση ενέργειας ως προς ΑΕΠ (σταθερές τιμές 1995), kilogram ισοδύναμου πετρελαίου (kgoe) ανά 1000 €)

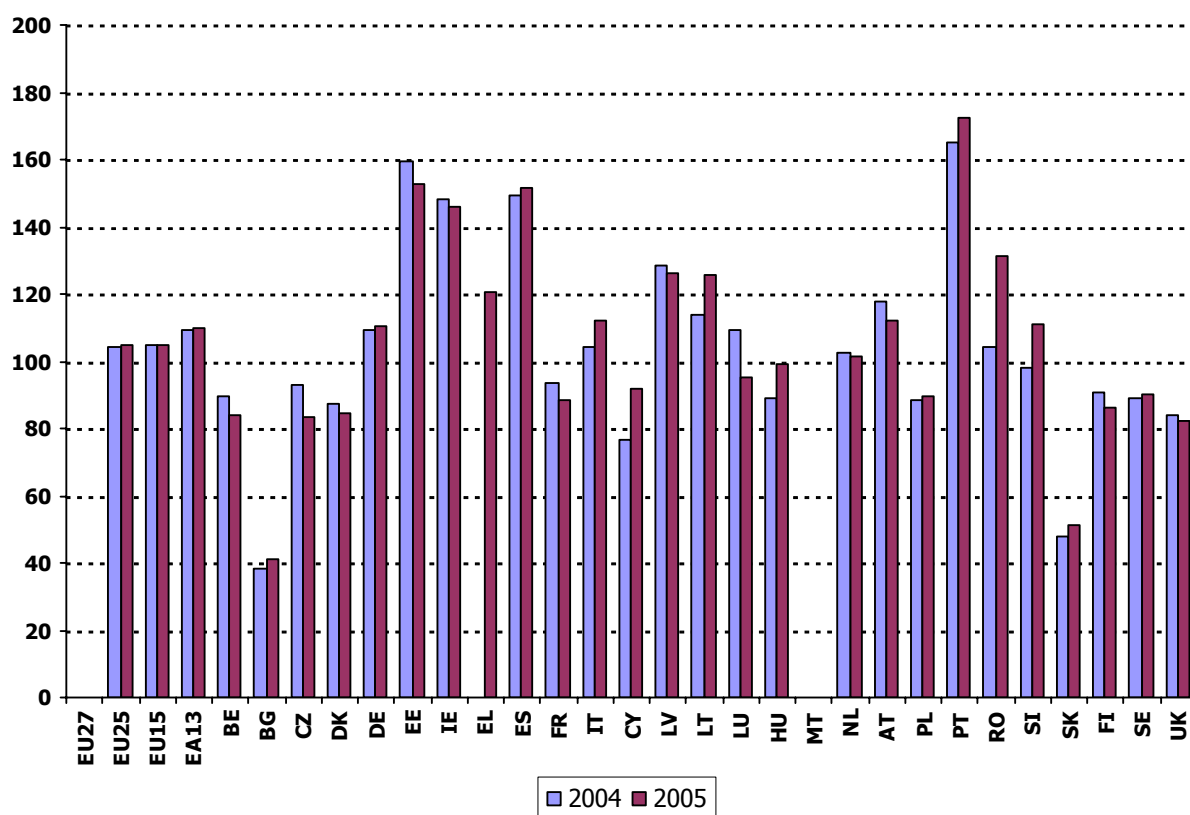

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	232,0	227,8	219,5	213,1	214,0	210,9	213,5	211,1	208,1
EU25	227,6	224,2	214,9	208,8	209,7	206,5	207,6	204,9	:
EU15	202,7	201,0	195,7	190,5	191,4	188,4	189,5	187,7	184,9
EA13	195,0	193,4	188,5	184,2	185,4	183,7	186,7	185,7	183,4
EL	268,3	272,7	262,5	263,6	260,6	258,0	247,8	240,6	236,5

Πηγή: Eurostat

VI-3α. Όγκος Μεταφερόμενων Εμπορευμάτων

(ως προς του ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές 1995, σε τόνους ανά χλμ, Δείκτης 1995=100)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	101,0s	101,4s	100,5s	100,1s	98,9s	99,7s	98,9s	104,0s	104,6s
EU15	101,1s	102,3s	102,1s	101,9s	101,0s	101,4s	99,7s	104,8s	104,8s
EA13	101,3s	103,4s	103,9s	104,2s	103,9s	104,6s	102,9s	109,4s	109,9s
EL	128,6	141,0	141,7s	:	:	:	108,0	:	120,8

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

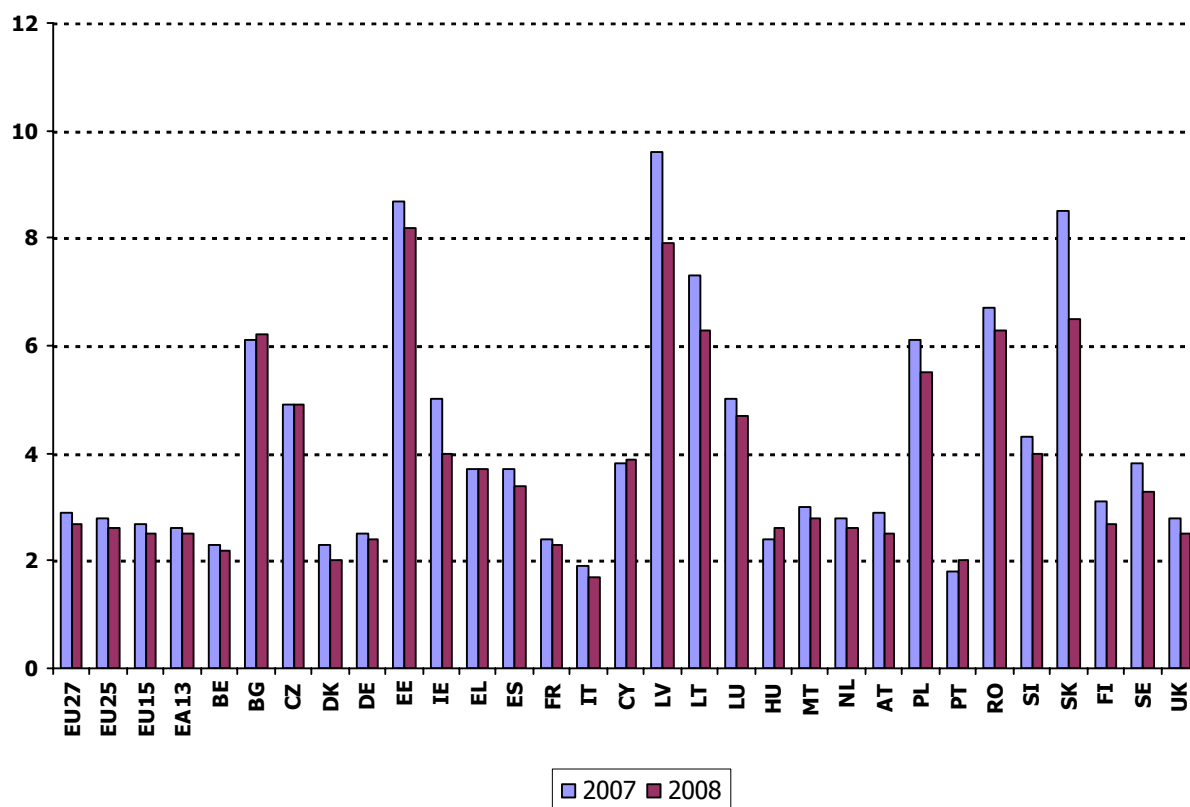
ΜΕΡΟΣ Β
(ΑΛΛΟΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ)

I-B. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

I-1β. Ρυθμός Ανάπτυξης ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 1995

(% μεταβολής σε σχέση με το προηγούμενο έτος)

Η μέτρηση της μεταβολής του όγκου ΑΕΠ γίνεται μέσω του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές. Η επίπτωση από τις μεταβολές του επιπέδου των τιμών (πληθωρισμός) απαλείφονται.

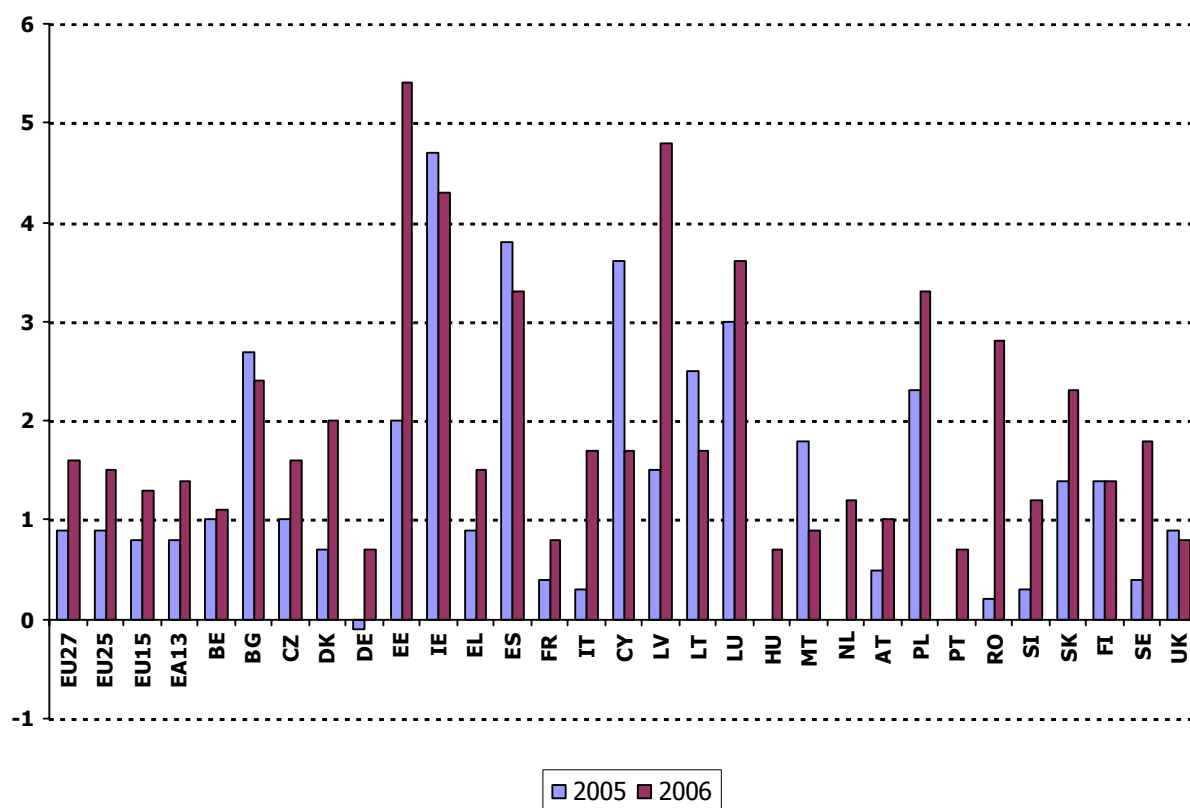

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27	3,9	2	1,2	1,3	2,5	1,8	3	2,9f	2,7f
EU25	3,9	2	1,2	1,3	2,4	1,8	3	2,8f	2,6f
EU15	3,8	1,9	1,1	1,2	2,3	1,6	2,8	2,7f	2,5f
EA13	3,8	1,9	0,9	0,8	2	1,5	2,8	2,6f	2,5f
EL	4,5	5,1	3,8	4,8	4,7	3,7	4,3	3,7f	3,7f

f: πρόβλεψη

Πηγή: Eurostat

I-2β. Μεταβολή της Απασχόλησης (ετήσια μεταβολή της συνολικής απασχόλησης)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	1,4	1	1,6	0,9	-0,3	0,4	0,7	0,9p	1,6p
EU25	1,5	1,1	1,7	1,1	0,4	0,4	0,8	0,9p	1,5p
EU15	1,7	1,8	2,2	1,4	0,6	0,5	0,9	0,8p	1,3p
EA13	1,9	2,0	2,4	1,5	0,6	0,4	0,9	0,8p	1,4p
EL	2,9e	0,3e	0,5e	0,3e	0,2e	1,5e	3,4e	0,9e	1,5f
Άντρες									
EU27	0,9	0,4	1,0	0,5	-0,7	0,1	0,3	0,6p	1,3p
EU25	1,0	0,6	1,1	0,7	-0,1	0,1	0,4	0,6p	1,3p
EU15	1,2	1,3	1,5	1,0	0,0	0,1	0,3	0,3p	1,1p
EA13	1,3	1,3	2,0	1,0	0,0	0,0	0,2	0,2p	1,1p
EL	3,6e	-0,4e	0,1e	0,4e	-0,4e	1,0e	2,8e	0,6e	0,7f
Γυναίκες									
EU27	2,0	1,8	2,3	1,5	0,1	0,7	1,3	1,3p	1,9p
EU25	2,2	1,9	2,5	1,6	1,1	0,8	1,4	1,4p	1,8p
EU15	2,4	2,6	3,1	2,0	1,5	0,9	1,6	1,5p	1,7p
EA13	2,8	2,9	3,1	2,2	1,6	1,1	1,8	1,6p	1,8p
EL	1,8e	1,5e	1,2e	0,1e	1,2e	2,4e	4,4e	1,4e	2,7f

f: πρόβλεψη, p: προσωρινά στοιχεία, e: εκτίμηση

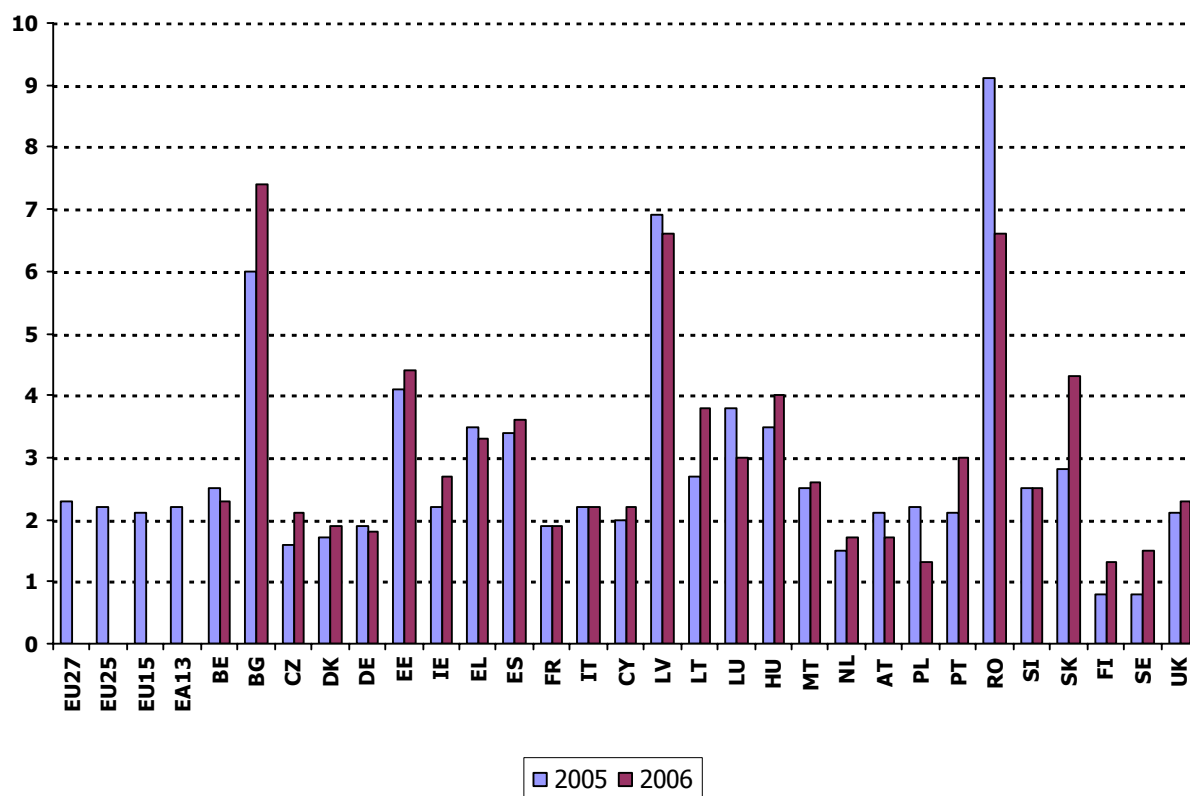
Πηγή: Eurostat

I-3β. Πληθωρισμός

(ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Εν.Δ.Τ.Κ)

Οι εναρμονισμένοι Δείκτες Τιμών Καταναλωτή καταρτίστηκαν με στόχο την διεθνή σύγκριση των μεταβολών στις τιμές των καταναλωτών (πληθωρισμού).

Οι Εν.Δ.Τ.Κ χρησιμοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με σκοπό την παρακολούθηση του πληθωρισμού στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) καθώς και την εκτίμηση του πληθωρισμού σύγκλισης.

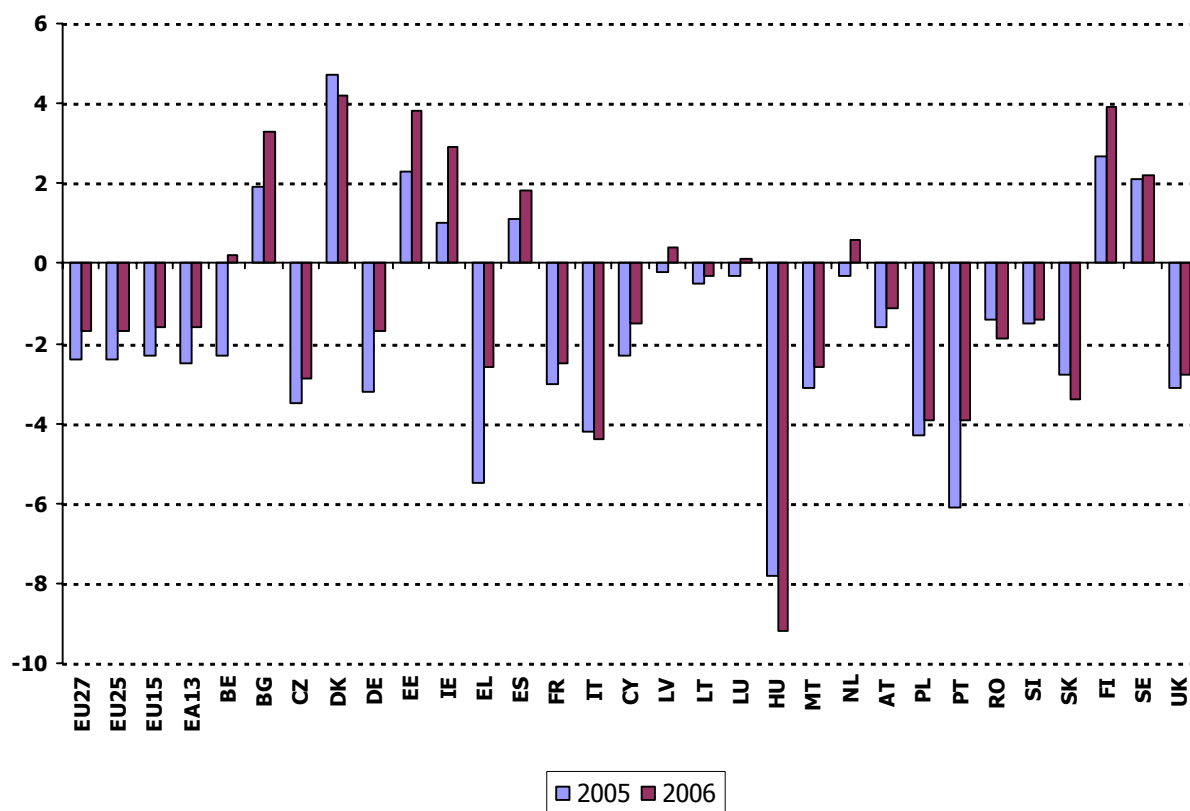

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	4,6e	3,0e	3,5	3,2	2,5	2,1	2,3	2,3	:
EU25	2,1e	1,6e	2,4	2,5	2,1	1,9	2,1	2,2	:
EU15	1,3	1,2	1,9	2,2	2,1	2,0	2,0	2,1	:
EA13	1,2	1,1	2,1	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	:
EL	4,5	2,1	2,9	3,7	3,9	3,4	3,0	3,5	3,3

e: εκτίμηση

Πηγή: Eurostat

Ι-4β. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)

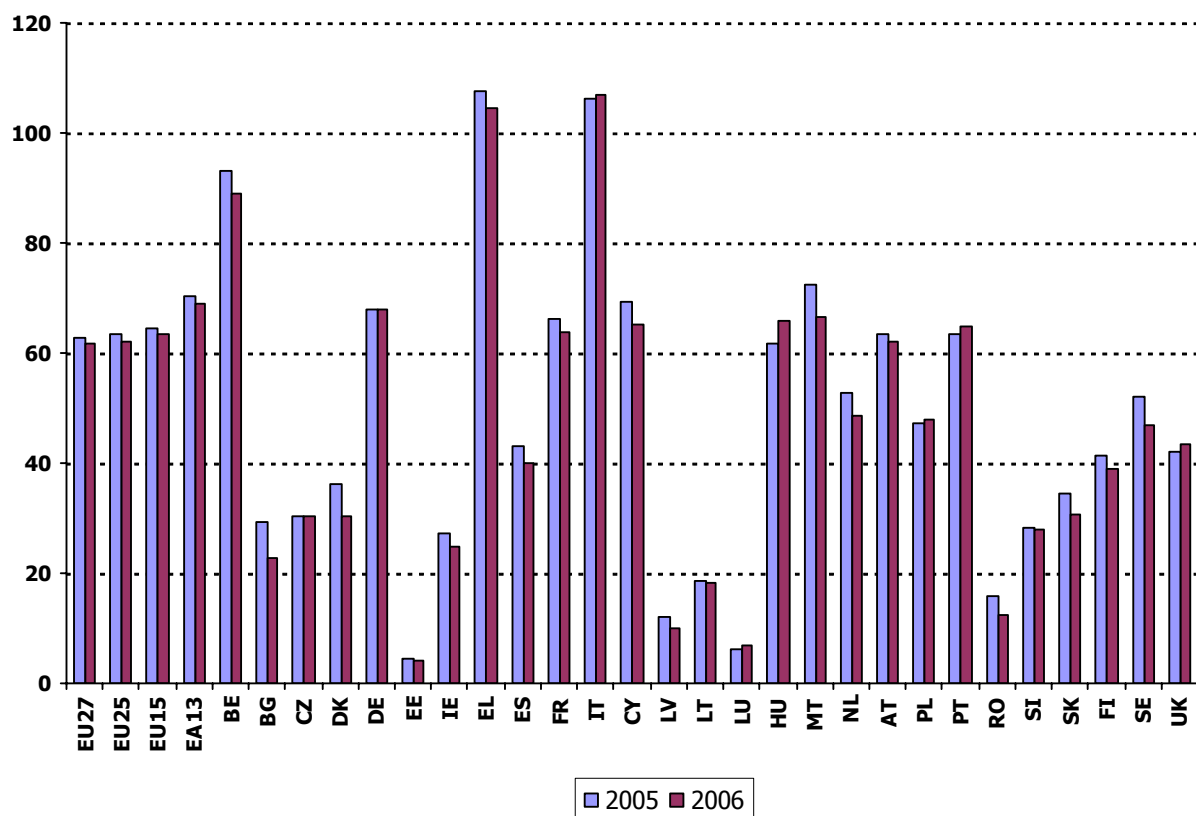

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	-3,1	-2,7	-2,4	-1,7
EU25	:	:	0,4	-1,3	-2,3	-3,1	-2,7	-2,4	-1,7
EU15	-1,7	-0,8	0,5	-1,1	-2,2	-2,9	-2,7	-2,3	-1,6
EA13	:	:	:	:	:	-3,0	-2,8	-2,5	-1,6
EL	-4,2	-3,3	-4,0	-4,9	-5,2	-6,2	-7,9	-5,5	-2,6

Πηγή: Eurostat

I-5β. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)

Το χρέος Γενικής Κυβέρνησης καθορίζεται ως το απόθεμα του ακαθάριστου χρέους στο τέλος του έτους σε ονομαστικές τιμές.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	61,8	62,2	62,9	61,7
EU25	67,5	66,7	62,9	62,0	60,4	62,1	62,5	63,3	62,2
EU15	68,9	67,9	64,1	63,1	61,5	63,1	63,3	64,4	63,3
EA13	:	:	:	:	:	69,2	69,7	70,5	69,0
EL	105,8	105,2	114,0	114,4	110,7	107,8	108,5	107,5	104,6

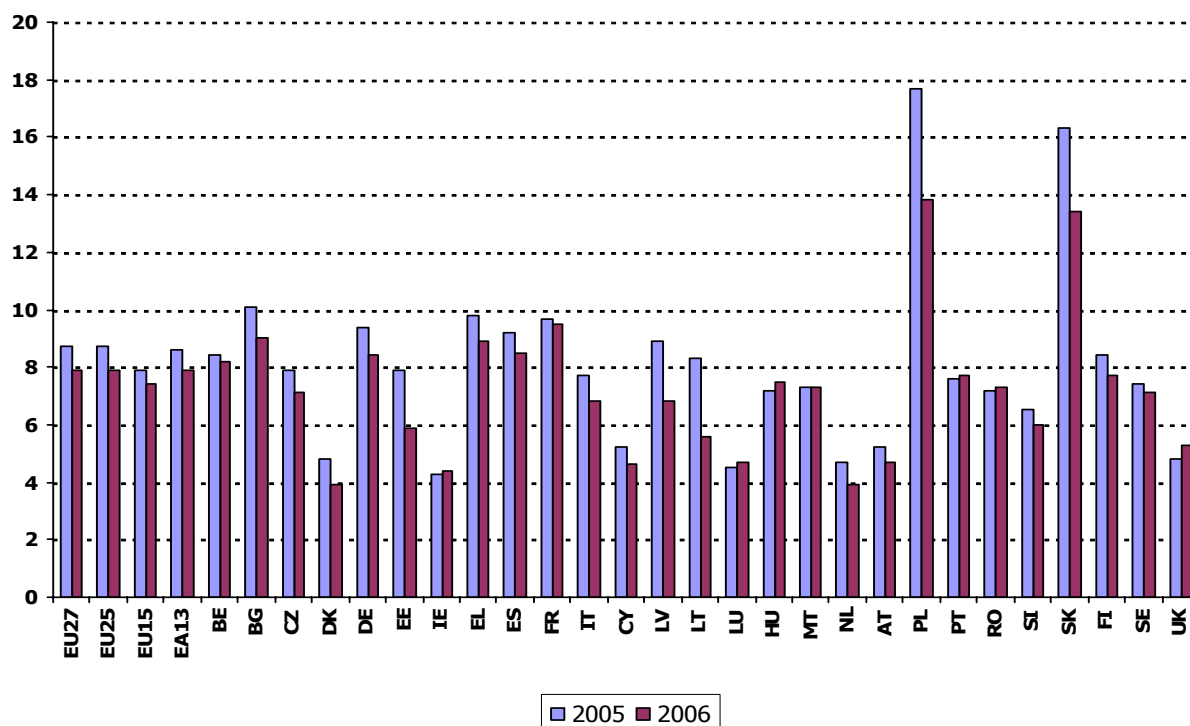
Πηγή: Eurostat

II-B. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

II-1β. Ποσοστό Ανεργίας

(άνεργοι ως μερίδιο του εργατικού δυναμικού)

Ως άνεργους θεωρούμε τα άτομα τουλάχιστον 15 ετών τα οποία δεν μένουν σε συλλογικές κατοικίες και δεν θα εργαστούν ή θα ξεκινήσουν να εργάζονται τις επόμενες δυο εβδομάδες καθώς ψάχνουν για εργασία.

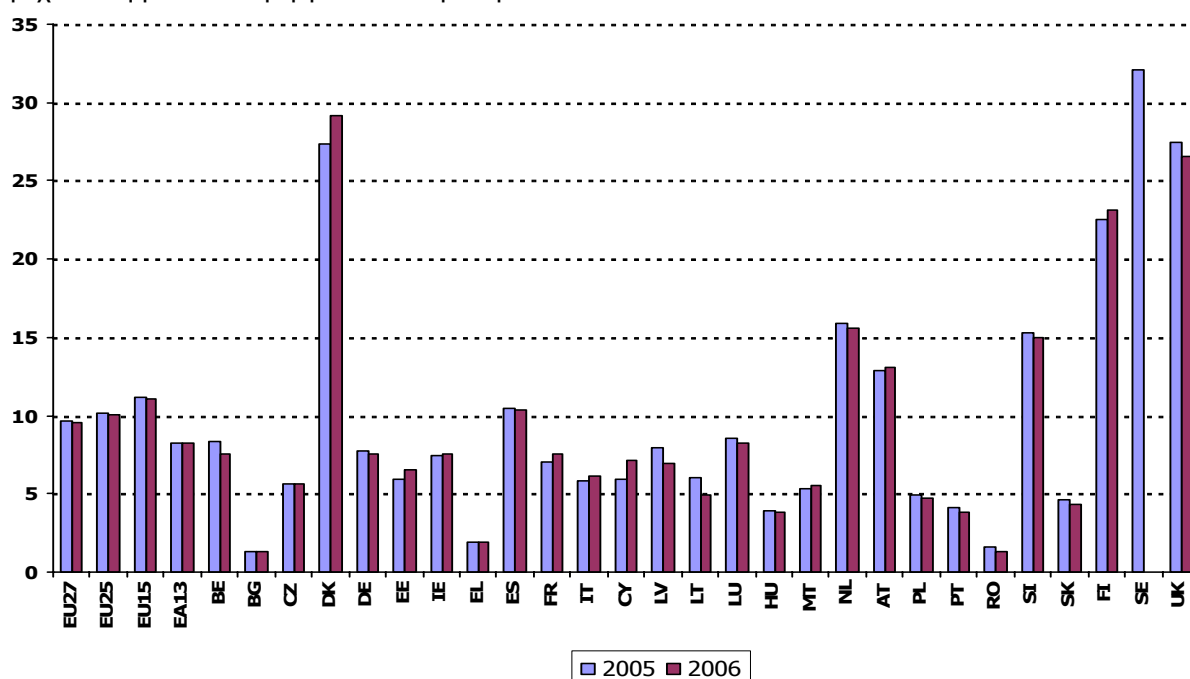
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	8,6	8,4	8,8	9,0	9,0	8,7	7,9
EU25	9,3	9,0	8,6	8,4	8,7	9,0	9,0	8,7	7,9
EU15	9,2	8,5	7,6	7,2	7,5	7,9	8,0	7,9	7,4
EA13	10,0	9,1	8,2	7,8	8,2	8,7	8,8	8,6	7,9
EL	10,8	12,0	11,2	10,7	10,3	9,7	10,5	9,8	8,9
Άντρες									
EU27	:	:	7,5	7,4	7,9	8,1	8,2	7,9	7,1
EU25	7,9	7,7	7,3	7,3	7,7	8,0	8,1	7,9	7,1
EU15	7,8	7,1	6,3	6,1	6,5	7,0	7,1	7,0	6,5
EA13	8,0	7,3	6,5	6,3	6,8	7,3	7,5	7,4	6,7
EL	7,0	7,9	7,4	7,1	6,8	6,2	6,6	6,1	5,6
Γυναίκες									
EU27	:	:	10,0	9,7	10,0	10,0	10,1	9,7	8,9
EU25	11,1	10,7	10,1	9,8	10,0	10,2	10,2	9,8	9,0
EU15	11,2	10,3	9,2	8,6	8,8	9,2	9,2	9,0	8,5
EA13	12,7	11,6	10,4	9,8	10,0	10,4	10,5	10,1	9,3
EL	16,7	18,1	17,1	16,1	15,6	15,0	16,2	15,3	13,6

Πηγή: Eurostat

II-2β. Δια Βίου Εκπαίδευση

(% πληθυσμού 25-64 ετών που συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

Η αναφερόμενη περίοδος είναι οι τελευταίες τέσσερις εβδομάδες διεξαγωγής της έρευνας (εξαιρούνται η Γαλλία, η Ολλανδία και η Πορτογαλία για τις οποίες τα στοιχεία αναφέρονται σε εκπαίδευση ή μόρφωση που λαμβάνεται την στιγμή που γίνεται η έρευνα). Στη μόρφωση περιλαμβάνεται η βασική, ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση καθώς επίσης η εκπαίδευση μέσα από την εργασία, σεμινάρια, εξ' αποστάσεως, άνευ διδασκάλου εκπαίδευση κ.τ.λ. Επίσης περιλαμβάνονται ειδικά τμήματα π.χ ξένων γλωσσών, καλών τεχνών όπως επίσης και για διοίκηση επιχειρήσεων, επεξεργασία στοιχείων κ.α. Μέχρι το 1998 ως εκπαίδευση θεωρούνταν η γενική και επαγγελματική εκπαίδευση η οποία σχετίζεται με την τρέχουσα ή μελλοντική εργασία του ερωτηθέντα.

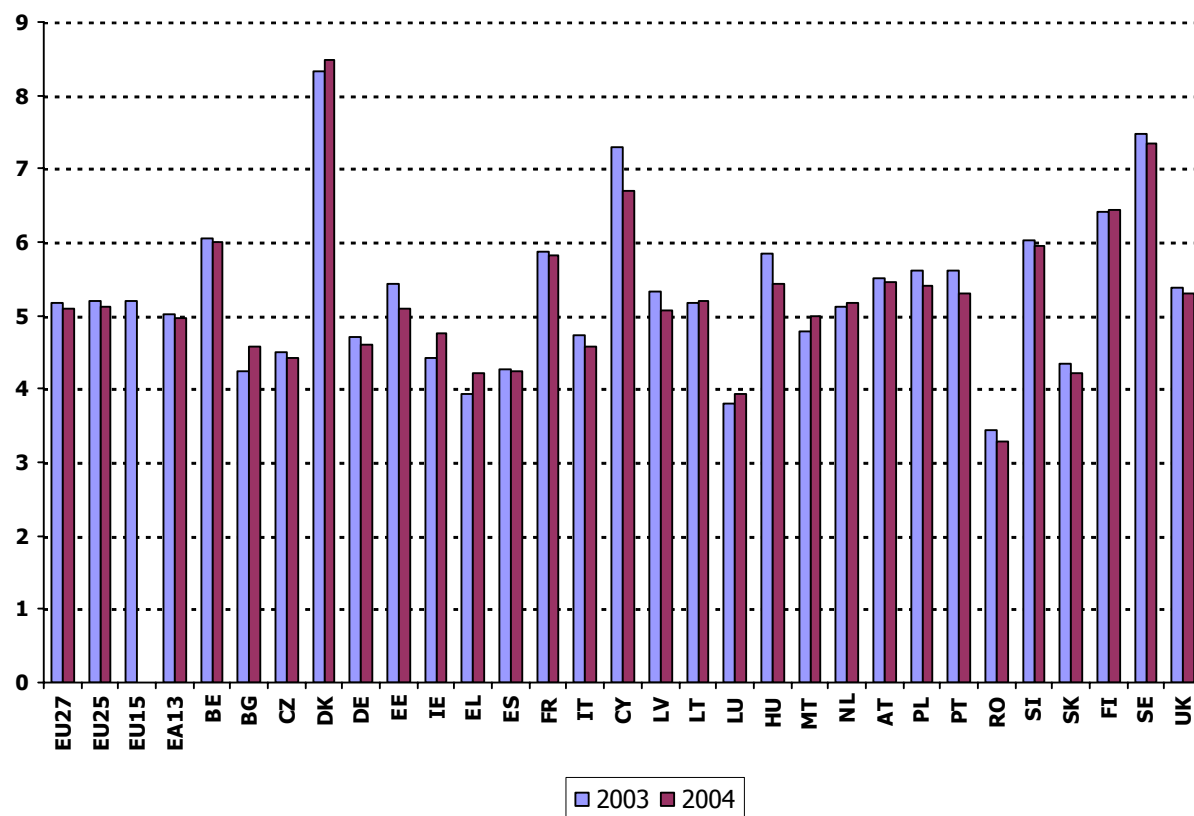
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	:	:	7,1e	7,1e	7,2	8,5	9,3	9,7	9,6
ΕΥ25	:	:	7,5e	7,5e	7,6	9,0	9,9	10,2	10,1
ΕΥ15	:	8,2e	8,0e	8,0e	8,1	9,8	10,7	11,2	11,1
ΕΑ13	:	5,5e	5,2e	5,2e	5,3	6,5	7,4	8,2	8,2
ΕΛ	1,0	1,3	1,0	1,2	1,1	2,6	1,8	1,9	1,9
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	6,7e	6,6e	6,6	7,9	8,6	8,9	8,8
ΕΥ25	:	:	7,1e	6,9e	6,9	8,3	9,1	9,4	9,2
ΕΥ15	:	7,8e	7,6e	7,5e	7,5	9,1	10,0	10,4	10,2
ΕΑ13	:	5,7e	5,3e	5,2e	5,2	6,4	7,2	8,0	7,9
ΕΛ	1,0	1,2	1,0	1,2	1,1	2,6	1,8	1,9	2,0
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	7,5e	7,6e	7,7	9,1	10,0	10,4	10,4
ΕΥ25	:	:	8,0e	8,0e	8,2	9,7	10,6	11,0	11,0
ΕΥ15	:	8,5e	8,5e	8,5e	8,8	10,5	11,5	12,1	12,1
ΕΑ13	:	5,3e	5,2e	5,2e	5,4	6,6	7,5	8,4	8,6
ΕΛ	1,0	1,3	1,0	1,1	1,1	2,7	1,8	1,8	1,8

e: εκτίμηση

Πηγή: Eurostat

III-B. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΈΡΕΥΝΑ

III-1β. Δημόσιες Δαπάνες για Εκπαίδευση (% του ΑΕΠ)

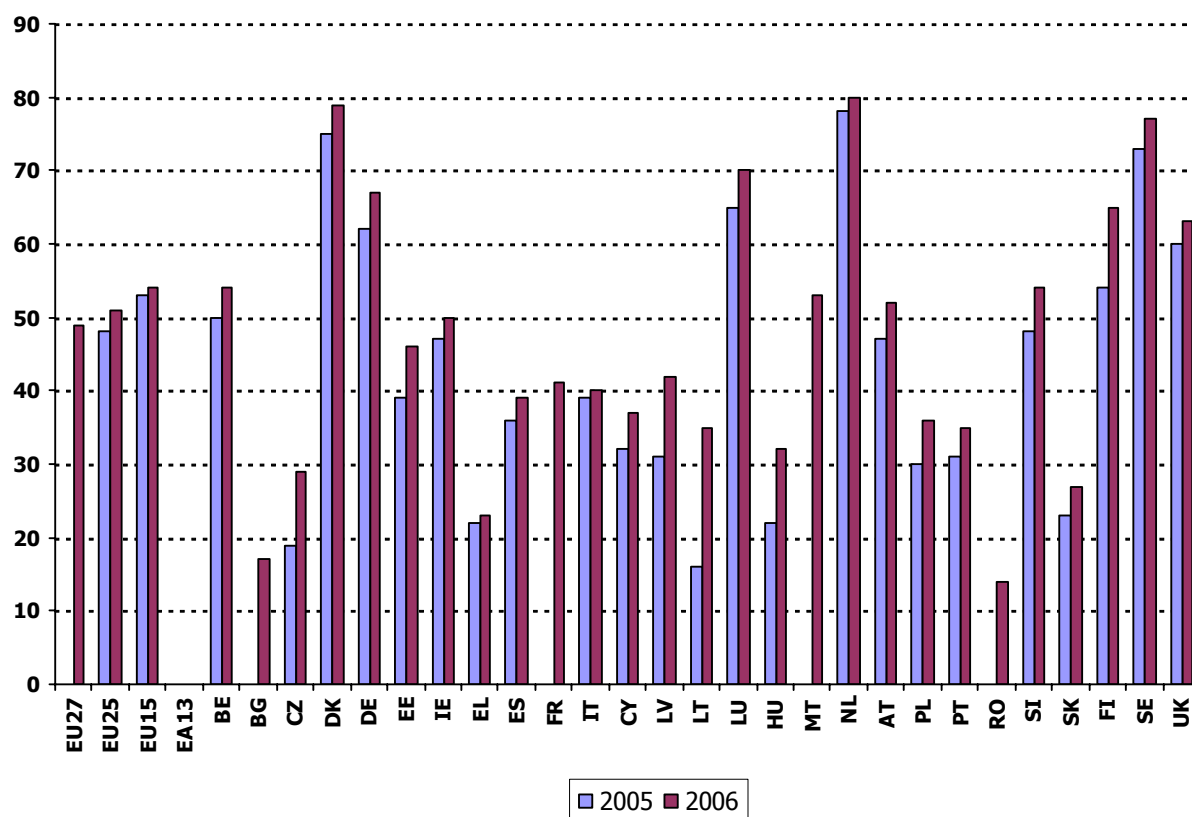
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
EU27	:	:	:	:	:	4,97s	5,07s	5,17s	5,09s
EU25	:	4,79s	:	4,77s	4,71s	4,99s	5,10s	5,20s	5,12s
EU15	:	4,86s	:	4,80s	4,73s	5,01s	5,13s	5,20	:
EA13	:	:	:	:	:	4,91s	4,93s	5,02s	4,96s
EL	3,09	3,46	3,48	3,63	3,71	3,85	3,90	3,94	4,22

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

III-2β. Πρόσβασης στο Διαδίκτυο (Νοικοκυριά)

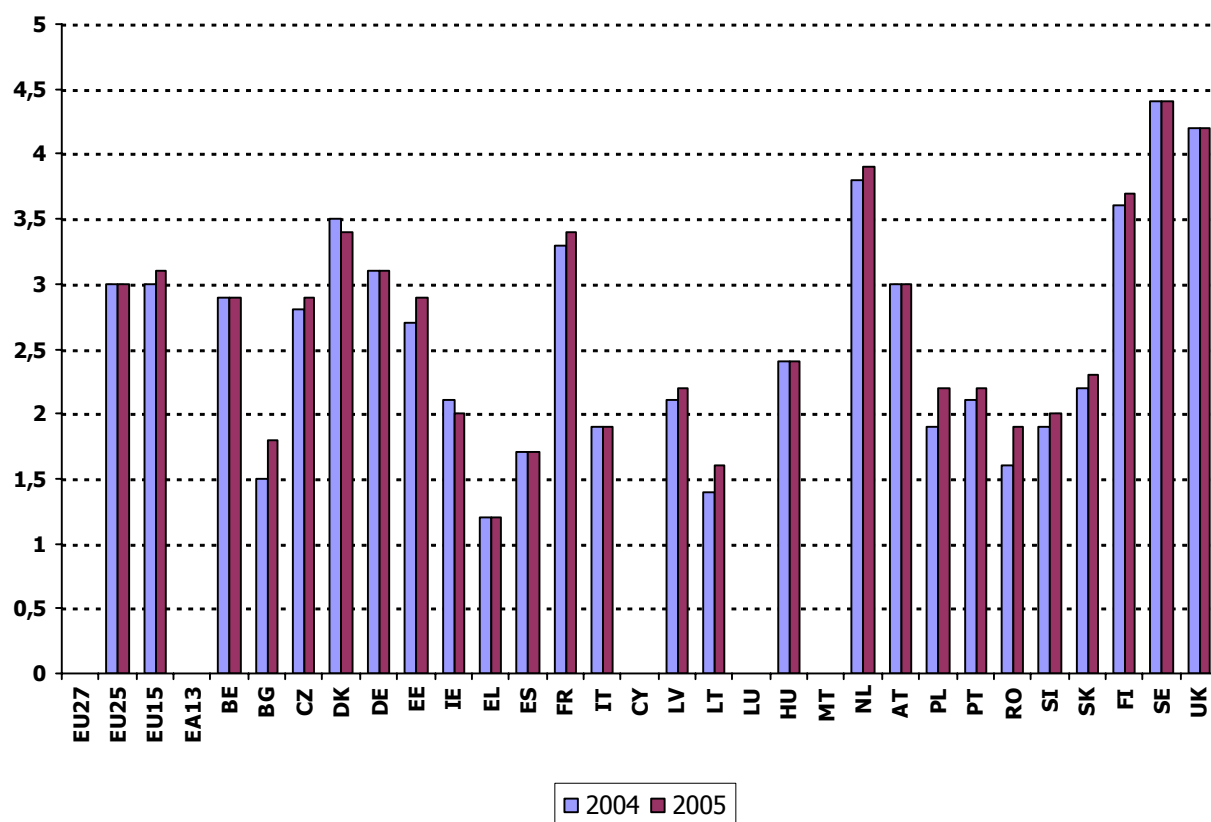
(% των νοικοκυριών που έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	49
EU25	:	:	:	:	:	:	42	48	51
EU15	:	:	:	:	39	43	45	53	54
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	:	12	16	17	22	23

Πηγή: Eurostat

III-3β. Δαπάνες για Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (IT) (% του ΑΕΠ)

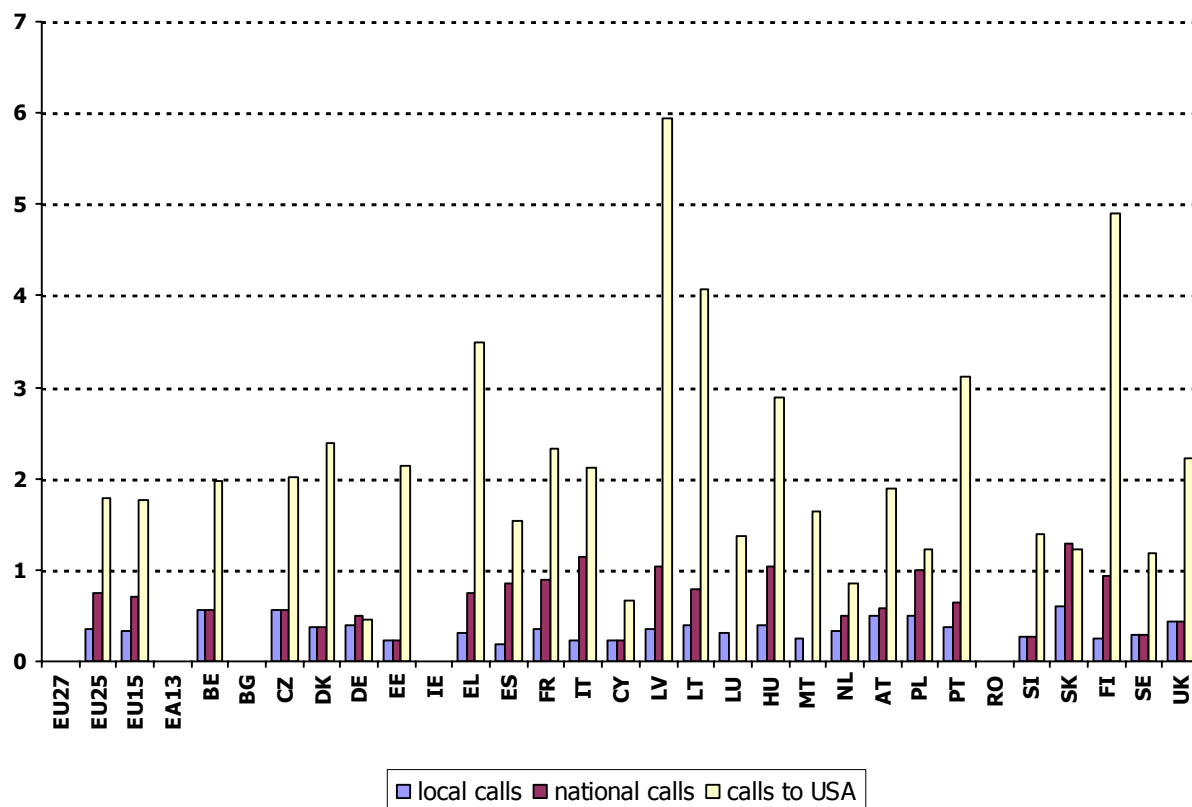
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	:	3,0	3,0	3,0
EU15	:	:	:	:	:	3,2	3,1	3,0	3,1
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	:	:	1,4	1,3	1,2	1,2

Πηγή: Eurostat

IV-B. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

IV-1β. Τιμές Τηλεπικοινωνιών, 2006

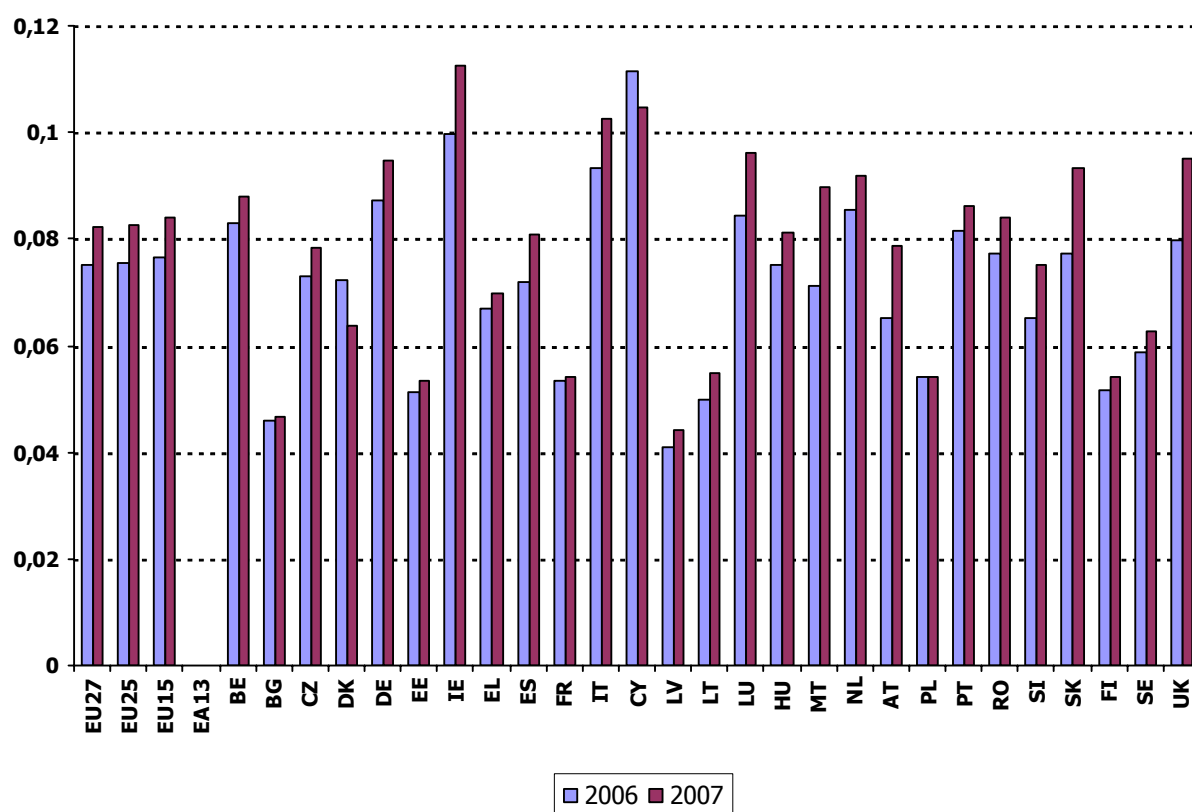
(ευρώ/10 λεπτά συνομιλίας)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Local calls									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	0,39	0,39	0,39	0,39	0,37	0,35	0,36
EU15	0,40	0,40	0,40	0,40	0,39	0,39	0,37	0,35	0,34
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,18	0,21	0,31	0,36	0,31	0,31	0,31	0,31	0,31
National calls									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	1,33	1,17	1,07	1,05	0,92	0,76	0,74
EU15	2,14	1,67	1,33	1,14	1,03	1,01	0,87	0,69	0,71
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	3,15	2,78	1,40	0,98	0,77	0,77	0,73	0,74	0,74
Calls to USA									
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	3,08	2,98	2,13	2,11	1,79
EU15	4,51	3,50	3,11	2,65	2,24	2,15	1,88	1,88	1,77
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	5,82	5,82	3,26	2,91	2,95	2,95	2,91	2,93	3,49

Πηγή: Eurostat

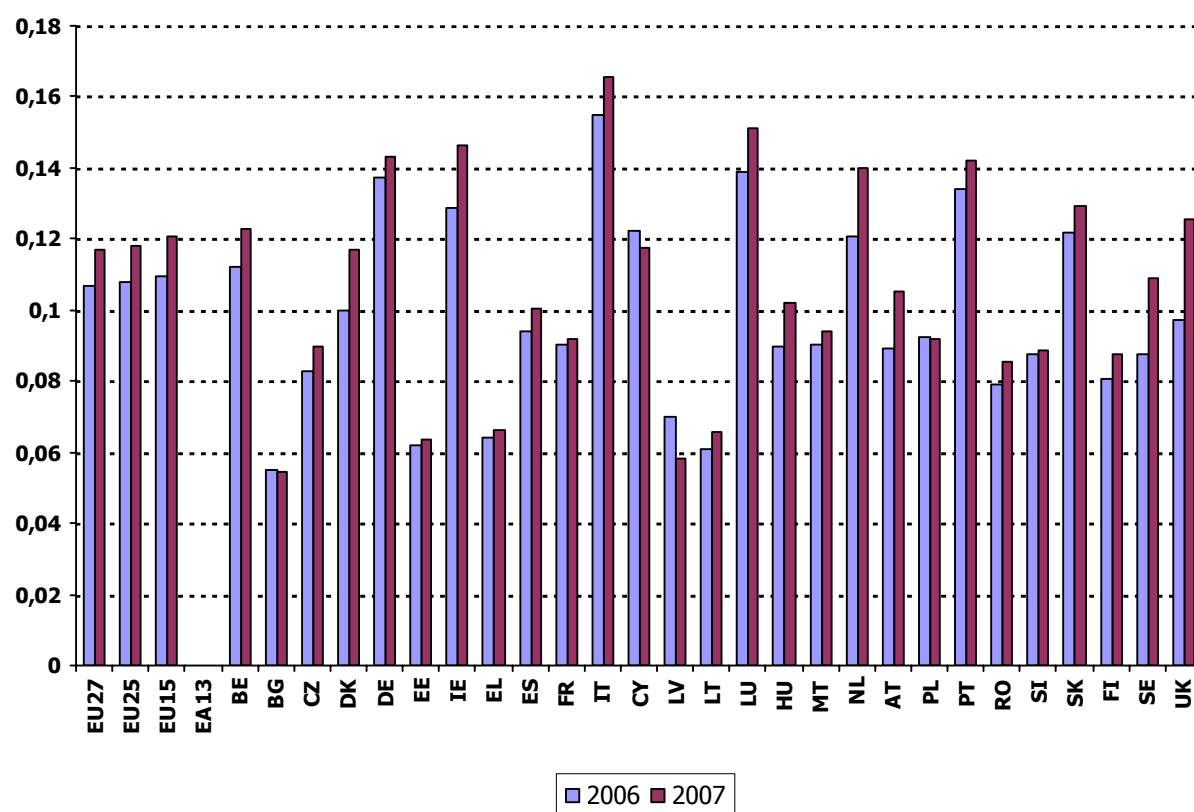
IV-2β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Βιομηχανική χρήση) (σε ευρώ ανά kWh)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU27	:	:	:	:	:	:	0,0672	0,0752	0,0822
EU25	:	:	:	:	:	0,0623	0,0672	0,0755	0,0825
EU15	0,0636	0,0625	0,0644	0,062	0,0648	0,0634	0,0682	0,0766	0,0839
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,0583	0,0571	0,0571	0,059	0,0614	0,063	0,0645	0,0668	0,0698

Πηγή: Eurostat

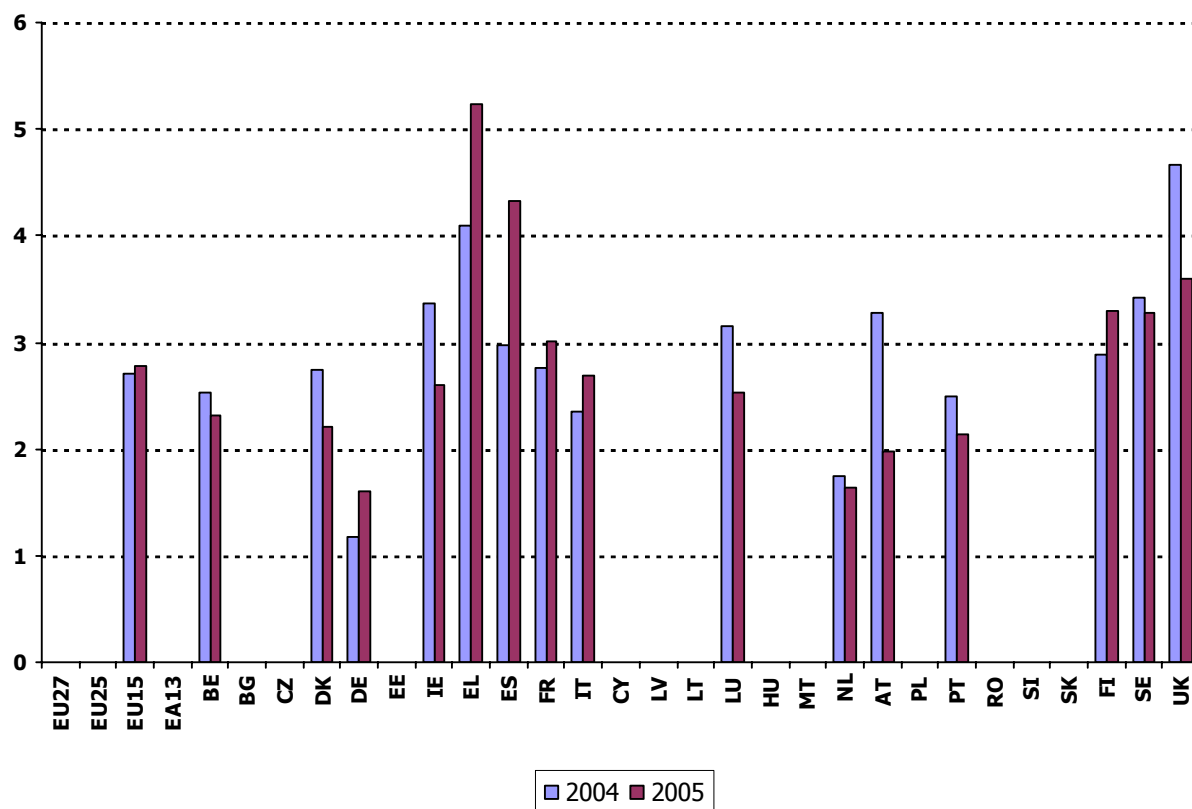
IV-3β. Τιμές Ηλεκτρικού Ρεύματος (Νοικοκυριά) (σε ευρώ ανά kWh)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU27	:	:	:	:	:	:	0,1013	0,1068	0,1172
EU25	:	:	:	:	:	0,1002	0,1023	0,1077	0,1183
EU15	0,105	0,1031	0,1027	0,1032	0,1036	0,1027	0,1042	0,1094	0,1205
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	0,0622	0,0564	0,0564	0,058	0,0606	0,0621	0,0637	0,0643	0,0661

Πηγή: Eurostat

IV-4β. Αξία Κρατικών Προμηθειών, για τις οποίες έχει γίνει δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε (% του ΑΕΠ)

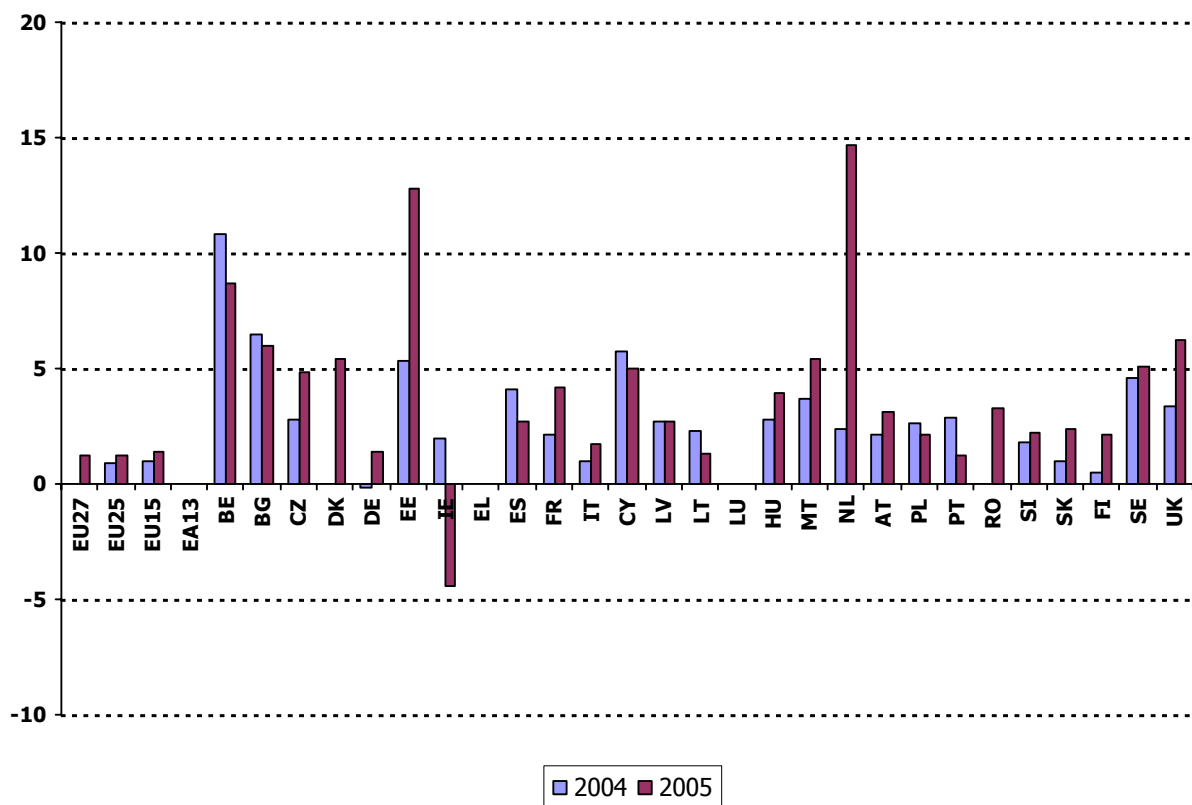

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU15	1,71	1,77	1,78	2,35	2,44	2,61	3,5	2,71	2,78
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	5,45	5,87	5,06	4,22	4,51	5,68	4,89	4,10	5,24

Πηγή: Eurostat

IV-5β. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

(μέση αξία εισροών και εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ επί 100)

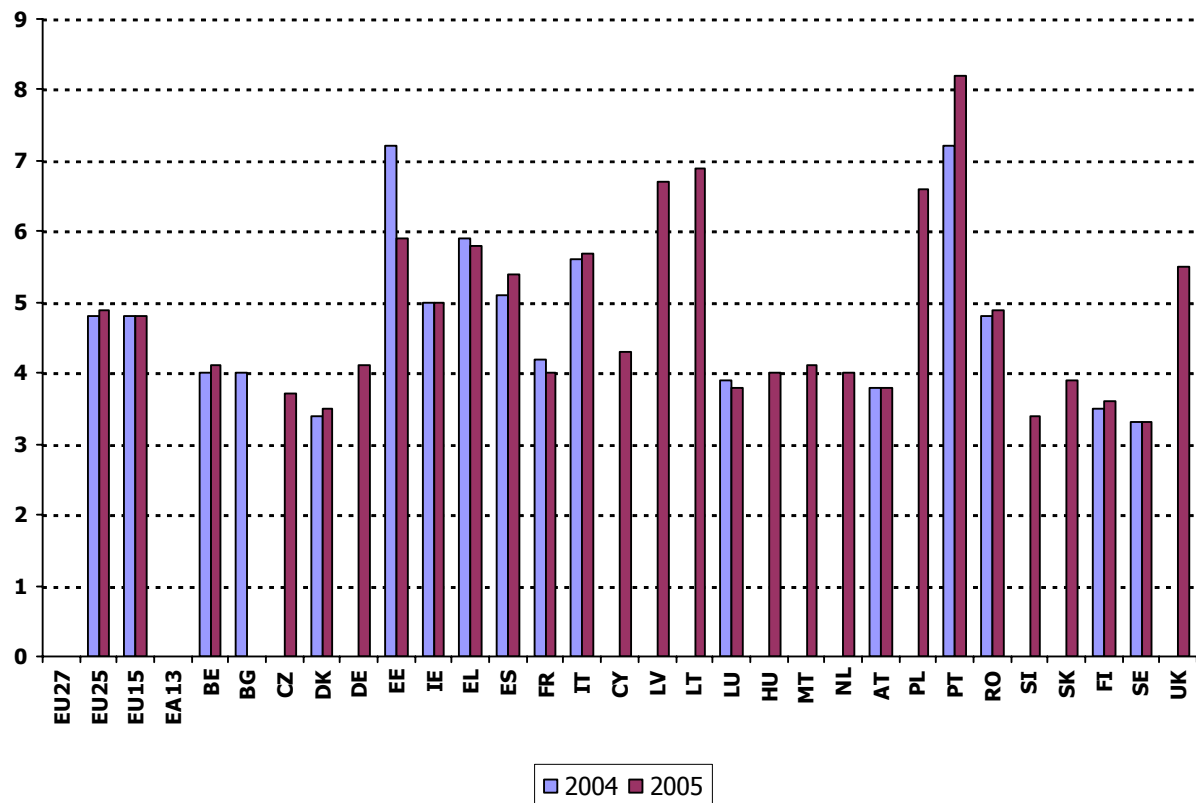
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	1,2
EU25	:	:	:	:	2,4	1,3	1,3	0,9	1,2
EU15	1,1	2,0	2,8	3,6	2,6	1,4	1,4	1,0	1,4
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	:	:	:	1,4	0,9	:	:	:	:

Πηγή: Eurostat

V-B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

V-1β. Κατανομή Εισοδήματος

(Δείκτης του συνολικού εισοδήματος του 20% του πληθυσμού που αμείβεται με υψηλά εισοδήματα ως προς το 20% του πληθυσμού που αμείβεται με χαμηλά εισοδήματα)

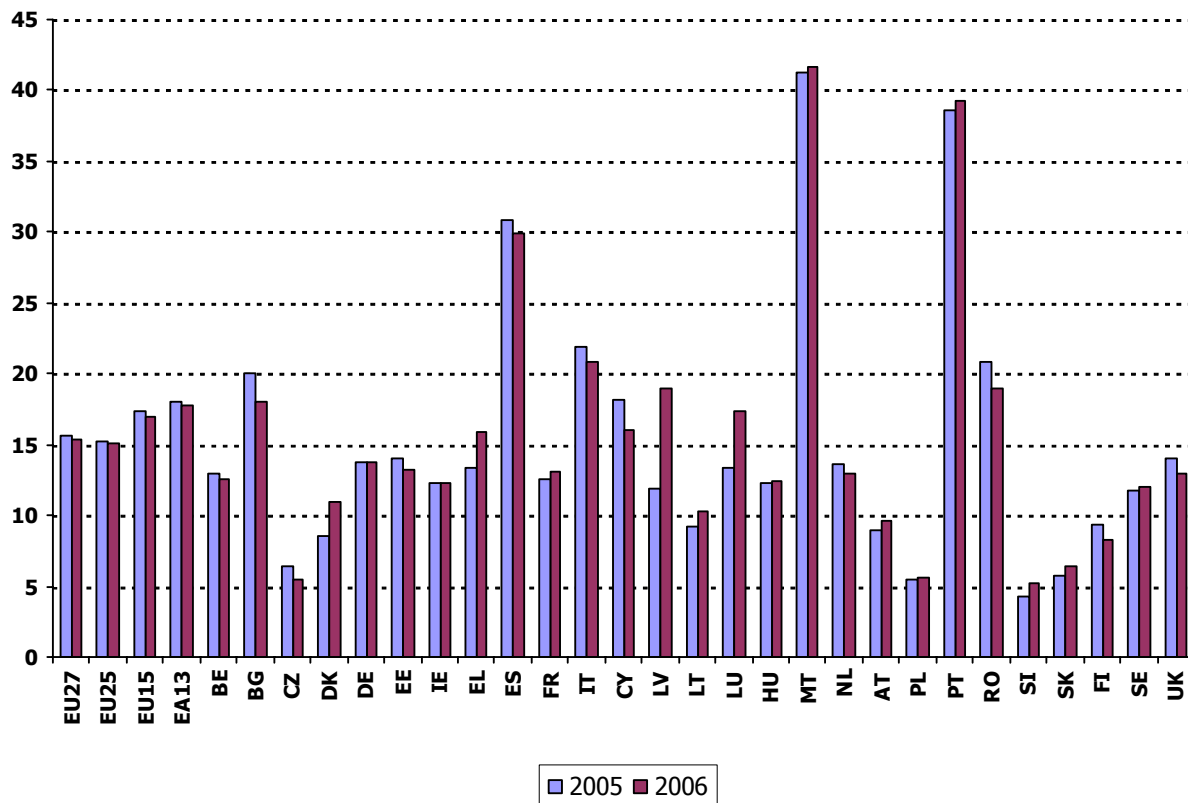
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
EU27	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EU25	:	4,6s	4,6s	4,5s	4,5s	:	4,6s	4,8s	4,9s
EU15	4,7s	4,6s	4,6s	4,5s	4,5s	:	4,6s	4,8s	4,8s
EA13	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EL	6,6	6,5	6,2	5,8	5,7	:	6,4	5,9	5,8

s: εκτίμηση Eurostat

Πηγή: Eurostat

V-2β. Άτομα με Επίπεδο Μόρφωσης μέχρι και Γυμνάσιο (δευτεροβάθμια) χωρίς περαιτέρω Εκπαίδευση ή Κατάρτιση

(ως % πληθυσμού ηλικίας 18-24 ετών με χαμηλή δευτεροβάθμια και δεν είναι σε πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΥ27	:	:	17,6	17,3	17,1	16,5	16,0	15,6	15,3
ΕΥ25	:	:	17,3	17,0	16,6	16,0	15,5	15,2	15,1
ΕΥ15	23,6	20,5	19,5	19,0	18,7	18,1	17,6	17,3	17,0
ΕΑ13	:	21,2e	20,0e	19,5e	19,1	18,6	18,2	18,0	17,8
ΕΛ	20,7	18,6	18,2	17,3	16,7	15,5	14,9	13,3	15,9
Άντρες									
ΕΥ27	:	:	19,7	19,4	19,3	18,4	18,4	17,6	17,5
ΕΥ25	:	:	19,5	19,2	18,9	18,0	17,9	17,3	17,4
ΕΥ15	27,1	22,6	21,8	21,4	21,1	20,3	20,2	19,6	19,4
ΕΑ13	:	23,6e	22,6e	22,2e	21,8	21,1	21,2	20,6	20,4
ΕΛ	25,5	22,1	22,9	21,3	20,7	19,9	18,3	17,5	20,7
Γυναίκες									
ΕΥ27	:	:	15,6	15,2	14,9	14,6	13,6	13,6	13,2
ΕΥ25	:	:	15,2	14,8	14,4	14,0	13,0	13,1	12,8
ΕΥ15	20,2	18,5	17,2	16,6	16,2	16,0	14,9	14,9	14,5
ΕΑ13	:	18,8e	17,4e	16,9e	16,4	16,0	15,2	15,4	15,1
ΕΛ	16,1	15,4	13,6	13,4	12,6	11,0	11,6	9,2	11,0

e: εκτίμηση

Πηγή: Eurostat